

**ŠIAULIŲ UNIVERSITETO
HUMANITARINIO FAKULTETO
ISTORIJOS KATEDRA**

INGA PETKŪNAITĖ

Magistratūros studijų programos *Kultūros studijos*

II kurso studentė

**BAIKERĖS REPREZENTACIJA INTERNETINĖJE LIETUVOS
ŽINIASKLAIDOJE**

Magistro baigiamasis darbas

Mokslinis vadovas: prof. dr. Arūnas Gumuliauskas

Darbas originalus – Inga Petkūnaitė (.....)

Šiauliai,

2015

TURINYS

ĮVADAS	3
1. BAIKERIŲ SUBKULTŪRA	7
1.1. Subkultūros samprata.....	7
1.2. Baikerių subkultūros istorinė raida ir įvaizdžio formavimas	11
1.2.3. Lietuvos motociklizmo istorija ir baikeriai Lietuvoje	15
1.2.3. Moterys ir motociklizmas	20
1.3. Šiuolaikinės baikerių subkultūros bruožai	23
2. BAIKERĖS REPREZENTACIJOS INTERNETINĖJE LIETUVOS ŽINIASKLAIDOJE 2005– 2014 m. EMPIRINIS TYRIMAS	28
2.1. Tyrimo metodika.....	28
2.2. Kiekybinė analizė	29
2.2.1. Publikacijų skaičius	29
2.2.2. Antraštė	31
2.2.3. Autorystė	33
2.2.4. Publikacijų žanras.....	35
2.2.5. Internetiniai portalai	43
2.3. Verbalinio ir vaizdinio pristatymo opozicinių reikšmių analizė.....	45
2.3.1. Moteris vs išvaizda, grožis	46
2.3.2. Moteris vs motinystė, šeima	50
2.3.3. Moteris vs namų šeimininkė	53
2.3.4. Moteris vs baikerė	56
2.3.5. Moteris vs moteriškumas, vyriškumas	61
IŠVADOS	65
LITERATŪROS IR ŠALTINIŲ SĄRAŠAS	66
SANTRAUKA	70
SUMMARY	71
PRIEDAI	72

IVADAS

Darbo aktualumas. Lietuvoje baikerių subkultūra pradėjo formuotis XX a. pabaigoje. Iki XXI a. moterys subkultūros gyvenime dalyvavo įvairiais būdais, tačiau tik išimtiniais atvejais kaip lygiavertės narės – baikerės. 2008 ir 2009 m. įsikūrusius moterų baikerių klubus „Lapės MCC“ (vėliau pakeitė pavadinimą į „Sisters MCC“) ir „Vėjų Laumės“ galima laikyti Lietuvos baikerių subkultūros transformacijos ženklu. Moterims tapo prieinami tie simboliniai subkultūrinės tapatybės konstravimo resursai, kuriuos anksčiau kontroliavo tik vyrai – savarankiškas motociklo vairavimas, organizacinių darinių kūrimas, techninis žinojimas, sprendimų priėmimas subkultūros viduje ir pan. Moterys užėmė lygiavertę poziciją su vyrais ir taip įsisavino sritį, kuri anksčiau buvo „skirta“ vien vyrams. Tai panaikino lyčių atskirtį ir vyriškojo pranašumo iliuziją subkultūros viduje. Tai nepaaiškina kaip baikerės yra matomos visuomenėje, kurioje vadovaujamosi tradicine lyčių samprata.

Svarus vaidmuo visuomenės požiūriu į baikerės formavime tenka „ketvirtąją“ valdžia vadinamai institucijai – žiniasklaidai. Nors ji save pristato kaip objektyvios informacijos perdavėją, tačiau jos tekstuose vykstantis reprezentavimas visada pristato *tam tikru* būdu. Kitaip sakant, ji konstruoja diskursus. Moderniausia jos forma – internetinė žiniasklaida. Naujausios technologijos jai suteikia galimybę dar intensyviau pasiekti žmones ir formuoti jų nuostatas.

Šiame darbe siekiama suprasti baikerės vaizdavimo verbalinėmis ir vaizdinėmis priemonėmis internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje tendencijas ir ypatumus. Darbas gali būti naudingas subkultūrų ir lytiškumo problematikos tyrinėtojams, šia tema besidomintiems studentams, dėstytojams bei plačiajai visuomenei.

Temos ištirtumas ir mokslinė problema. Baikerių subkultūra mokslininkus domina jau nuo kūrimosi pradžios, todėl atlikta daugybė įvairaus pobūdžio tyrimų. Reikšmingas William L. Dulaney straipsnis „A Brief History of Outlaw Motorcycle Clubs“, kuriame pateikiamas nuoseklus ir išsamus baikerių subkultūros formavimosi etapų aprašymas. Atlikta nemažai atvejo analizės tyrimų, kuriuose dėmesys skiriamas konkretiems baikerių klubams. Daugiausiai tyrėjų dėmesio yra sulaukęs legendinis baikerių klubas „Hells Angels MC“.

Kadangi ilgą laiką į baikerių subkultūrą buvo žvelgiama kaip į išskirtinai vyrišką, todėl dauguma tyrimų buvo orientuoti į vyrų ir vyriškumo problematiką. Ši tendencija nereiškia, kad moterys buvo apskritai eliminuotos iš subkultūros gyvenimo. Daugelyje tyrimų buvo užsimenama

apie subkultūros gyvenime veikiančias moteris, tačiau jos likdavo „beveidės“, nes visi pateikiami duomenys apie jas apsiribodavo vyrų paniekinamais žodžiais ir apibūdinimais. Vėliau, kai tyrėjai atkreipė dėmesį į baikerių subkultūroje dalyvaujančias moteris, buvo siekiama parodyti jų padėtį hyper – vyriškoje subkultūroje. Columbus B. Hopper ir Johnny Moore 17 metų (1980–1997) vykdytas tyrimas „Women in outlaw motorcycle gangs“¹ yra vienas pirmųjų, kuriame žodis pasisakyti suteikiamas ne tik baikeriams vyrams, bet ir subkultūroje veikiančioms moterims – *mamoms* ir *senosioms damoms*. Tyrimo rezultatai rodo, jog visos subkultūros gyvenime dalyvavusios moterys buvo kontroliuojamos vyriškosios lyties atstovų ir vertinamos kaip seksualiniai bei ekonominę naudą teikiantys objektai.

Kitas etapas baikerių tyrimuose, darbai orientuoti į moteris kaip lygiavertes subkultūros nares – baikeres. Diane M. Martin, John W. Schouten ir James H. McAlexander straipsnyje „Claiming the Throttle: Multiple Femininities in a Hyper-Masculine Subculture“² svarstoma, kokie motyvai skatina moteris įsitraukti į subkultūrą, kurioje dominuoja vyrai. Cathrine A. Roster tyrimas „Girl Power“ and Participation in Macho Recreation: The Case of Female Harley Riders“ atskleidžia moterų bandymus priešintis negatyviems jų atžvilgiu stereotipams, kurie riboja moterų laisvalaikio užsiėmimų pasirinkimo galimybes bei siekį iš naujo apibrėžti moteriškumo sampratą. William E. Thompson tyrimo „Don’t Call Me “Biker Chick“: Women Motorcyclists Redefining Deviant Identity“³ rezultatai rodo, jog moterys motociklininkės manipuliuoja įvairiais simboliais, siekdamos iš naujo apibrėžti savo tapatybę, kuri iki tol buvo matoma kaip deviantinė. Motociklininkė Ann Ferrar knygoje „Hear Me Roar: Women, Motorcycles, and the Rapture of the Road“ apklausė ir nufotografavo šalies motociklininkes, chronologiškai pateikė moterų istoriją motociklizmo pasaulyje.

Lietuvoje tarpdisciplininius mažųjų visuomenės grupių tyrimus atlieka Vytauto Didžiojo universiteto Kultūros tyrimų centras. Jis nuo 2009 m. leidžia tam skirtą mokslo darbų leidinį „Grupės ir aplinkos“. Lietuvoje baikerių subkultūrai skirtų tyrimų nėra daug. 2012 m. pasirodžiusi viena iš Rimo Bružo trilogijos dalių „Bikerstory.lt. Lietuvos motociklizmo istorija 1918–1940 m.“ padeda suprasti šiuolaikinių baikerių istorinį prieš-formavimosi periodą. Knygoje per autentiškus dokumentus, fotografijas ir amžininkų atsiminimus pristatoma Lietuvos motociklininkų ir

¹ Hopper, Columbus B. ir Moore, Johnny. Women in outlaw motorcycle gangs, *Journal of Contemporary Ethnography* (1990). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 19 d.] <<http://jce.sagepub.com/content/18/4/363.short>>.

² Martin, Diane M.; et al. Claiming the Throttle: Multiple Femininities in a Hyper-Masculine Subculture, *Consumption, Markets and Culture* (Vol. 9, No. 3, September 2006): 171–205. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 19 d.] <<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/VBYCYNJdUko>>.

³ Thomson, William E. Don’t Call Me „Biker Chick“: Women Motorcyclists Redefining Deviant Identity, *Deviant Behavior*, (Volume 33, Number 1, 2012): 58–71. Interaktyvus [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 22 d.]

motociklizmo 1918–1940 m. istorija. Trilogiją numatoma pratęsti knygomis skirtomis sovietiniam laikotarpiui ir šių laikų baikeriams. Kalbant apie baikerių subkultūros tyrimus, svarbu paminėti 2003 m. Aušros Gavėnaitės⁴ atliktą trijų neformalių Lietuvos jaunimo grupių, iš kurių viena yra baikerių klubas „Vorai“, kokybinį tyrimą. Jo prielaida tapo visuomenėje įsitvirtinusi nuostata, kad paauglių polinkis į nusižengimų ir/ar nusikaltimų darymą yra tiesiogiai susijęs su jų įsitraukimu į subkultūras, tokias kaip baikeriai. Tyrimo rezultatai atskleidė priešingą tendenciją: neformalios jaunimo grupės yra vieta galinti paauglius atitraukti nuo galimų nusižengimų, nes čia jie gali jaustis saugūs, užsiimti mėgstama veikla ir rasti bendraminčių. Šis A. Gavėnaitės tyrimas, patvirtina, jog visuomenė linkusi stereotipizuoti ir kriminalizuoti subkultūras, tarp jų ir baikerius.

Redos Višinskytės magistro darbas „Baikerių subkultūra Lietuvoje: vyriškosios tradicijos ir moters vaidmenų pokyčiai bei perspektyvos“⁵ yra iki šiol vienintelis Lietuvoje atliktas ir publikuotas tyrimas, kuriame žodis suteikiamas ne tik baikeriams vyrams, tačiau ir moterims: atkreipiamas dėmesys į jų siekį tapti aktyvia ir lygiaverte subkultūros nare, bandoma suvokti, su kokiomis problemomis susiduria moterys ir koks yra vyrų požiūris į jas, apžvelgiama, kaip moterys save suvokia ir realizuoja būdamos baikerių subkultūroje. Kalbant apie bandymus analizuoti baikerių subkultūros įvaizdžius Lietuvoje, svarbus Giedrės Naidzinavičiūtės magistro darbas „Baikerių subkultūros įvaizdžiai viešojoje erdvėje ir alternatyvi šios subkultūros reprezentacija“. Tyrėja analizuoja kokios baikerių subkultūros reprezentacijos pateikiamos žiniasklaidoje ir populiariojoje kultūroje ir kaip tas reprezentacijas vertina ekspertai bei patys baikerių subkultūros atstovai. Nors G. Naidzinavičiūtės tyrimas buvo orientuotas į baikerių įvaizdį, tačiau jame visiškai neskiriama dėmesio baikerės vaizdavimo žiniasklaidoje problemai⁶.

Darbo naujumas. Šiuo magistro darbu siekiama prisidėti prie negausių baikerių subkultūros tyrimų Lietuvoje. Šiame darbe bandoma parodyti, kaip internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje sugretinama baikerės figūra ir tradicinis moteriškumas (savybės ir vaidmenys tradiciškai siejamos su moters įvaizdžiu: šeima, motinystė, butis, graži išvaizda, seksualumas, pasyvumas ir pan.). Ar šie elementai susiejami kokiais nors aspektais, o gal pateikiami kaip priešpriešos (kuriami alternatyvi moteriškumo samprata)? Darbe pasirinktas tyrimo objektas

⁴ Gavėnaitė, Aušra. Delinkvencijos raiška neformaliose jaunimo grupėse, *Sociologija. Mintis ir veiksmas* (2003/2): 103-118. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 24 d.] <http://www.ku.lt/wp-content/uploads/2013/04/2003_nr_02_103-118.pdf>.

⁵ Višinskytė, Reda. *Baikerių subkultūra Lietuvoje: vyriškosios tradicijos ir moters vaidmenų pokyčiai bei perspektyvos*, Kaunas, 2005. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. balandžio 5 d.] <http://vddb.library.lt/obj/LT-eLABa-0001:E.02~2010~D_20100607_123818-04694>.

⁶ Naidzinavičiūtė, Giedrė. *Baikerių subkultūros įvaizdžiai viešojoje erdvėje ir alternatyvi šios subkultūros reprezentacija*, Kaunas, 2011. Interaktyvus [žiūrėta 2014 m. gegužės 30 d.] <http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2011~D_20110609_085923-56669/DS.005.0.01.ETD>.

Lietuvoje yra dar netyrinėtas, todėl tyrimo rezultatai turėtų suteikti naujų duomenų apie baikerės vaizdavimą internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje.

Darbo objektas – internetinės Lietuvos žiniasklaidos publikacijų (2005–2014 m. laikotarpis) apie baikeres turinys.

Darbo tikslas: apžvelgti baikerių subkultūros įvaizdžio formavimą istorijos eigoje ir išanalizuoti baikerės vaizdavimo internetinėse publikacijose ypatumus.

Tikslui pasiekti buvo išsikelti šie **uždaviniai:**

1. Apžvelgti baikerių subkultūros istorinę raidą pasaulyje ir Lietuvoje bei įvaizdžio formavimo tendencijas.
2. Atskleisti šiuolaikinės baikerių subkultūros bruožus.
3. Kiekybiškai išanalizuoti baikerės reprezentacijai skirtas internetines publikacijas (antraščių, autorių, žanrų ir pan. aspektu).
4. Išanalizuoti baikerės verbalinio ir vaizdinio vaizdavimo internetinėse publikacijose ypatumus.

Tyrimo metodai. Literatūros analizės metodas naudojamas mokslinės literatūros, tiek užsienio, tiek Lietuvos autorių mokslinių darbų ir straipsnių, analizei. Tyrimui atlikti naudotas kiekybinis ir kokybinis turinio analizės metodas.

Darbo struktūra. Darbą sudaro kelios struktūrinės dalys. Įvade pristatomas pasirinktos temos aktualumas, darbo tikslas, uždaviniai, tyrimo objektas bei metodai. Teorinėje darbo dalyje pateikiamos kertinių darbo sąvokų sampratos, pristatoma baikerių subkultūros raidos istorija, įvaizdžio formavimo etapai ir pagrindiniai bruožai. Empirinėje darbo dalyje pateikiama verbalinių ir vaizdinių duomenų opozicinių reikšmių analizė. Ji padeda atskleisti koks baikerės figūros ir tradicinio moteriškumo santykis formuojamas internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje. Išvadose apibendrinami viso darbo rezultatai. Darbo pabaigoje pateikiamas naudotos literatūros iš šaltinių sąrašas, santraukos lietuvių bei anglų kalbomis.

Darbo aprobacija. 2015 m. balandžio 9 d. Šiaulių universiteto Humanitarinio fakulteto XIX bakalaurantų ir magistrantų mokslo darbų konferencijai, skirtai 140-osioms Povilo Višinskio gimimo metinėms, parašytos tezės tema: „Baikerių subkultūros formavimasis pasaulyje ir Lietuvoje“ (žr. priedą Nr. 3).

1. BAIKERIŲ SUBKULTŪRA

1.1. Subkultūros samprata

1946 m. *Subkultūros* terminą mokslinėje literatūroje pirmasis pavartojo Arnold Green. Jo manymu visuomenę sudaro ne viena populiacija, o segmentai, t. y. subkultūros⁷. Toliau darbe pateikiama trumpa subkultūros raidos apžvalga.

XX a. trečiajame dešimtmetyje JAV subkultūromis buvo laikomos nusikalstamos jaunuolių grupuotės. Pirmieji jas pradėję tyrinėti Čikagos sociologinės mokyklos mokslininkai, jas laikė kriminaliniais dariniais priešingais dominuojančiai socialiniai santvarkai. 1964 m. Birmingemo universitete (Didžioji Britanija) įsikūrė Šiuolaikinių Kultūrinių Tyrimų Centras (angl. *Centre for Contemporary Cultural Studies at the University of Birmingham* arba *CCCS*). Jo mokslininkai į subkultūrą žvelgė iš kitokio požiūrio taško. Jie manė, kad tai yra ne griauanti, o kurianti jėga. Subkultūros pradėtos laikyti sudedamąja bendros visuomeninės kultūros dalimi: neutraliai egzistuojančios viduje arba jai oponuojančios. Ši mokykla *subkultūra* vadino „jaunimo kultūrą“. Jaunimo poreikis neigti ir priešintis, noras kurti jų kartai priimtinas socialines normas ir moralines vertybes laikytas natūraliu. 7 dešimtmečio jaunimo kultūrinis judėjimas įgavo politinę išraišką, todėl jį imta vadinti kontrkultūra, t. y. kultūra, kurios pagrindas buvo maištas autentiškumo paieška. Muzikos ir aprangos stiliai sparčiai keitėsi, maišėsi tarpusavyje, bandymai šokiruoti mažai ką bestebino, o ilgainiui pasekėjų buvo per daug, kad visus juos sulaikytų vieno stiliaus ir vienos pasaulėžiūros rėmai. Kontrkultūra suskilo į atskirus kultūrinius judėjimus – subkultūras, tokias kaip pankai, hipiai, metalo muzikos gerbėjai ir kt.⁸

⁷ Šatūnienė, Reda. Jaunimo subkultūrinės saviraiškos reikšmė socializacijos procese, *Jaunųjų mokslininkų darbai* (Nr. 2 (23), 2009) Interaktyvus. [žiūrėta 2014-05-27] <http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:J.04~2009~ISSN_1648-8776.N_2_23.PG_192-196/DS.002.0.01.ARTIC>.

⁸ Manstavičius, Antanas. Apie maišto pažadus vartotojų pasaulyje, *Post Scriptum* (nr. 14: mažumos ir subkultūros, 2008). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. gegužės 26 d.] <<http://www.postscriptum.lt/nr14-mazumos-ir-subkulturos-2008/apie-maisto-pazadus-vartotoju-pasaulyje>>.

Tokia subkultūros raidos kaita rodo, jog subkultūros nėra statiškos kultūrinio atsiskyrimo apraiškos. Kiekviena subkultūra palaipsniui kinta, įgaudama vis naujas formas ir siekius. Gintautas Mažeikis⁹ atsižvelgdamas į tai išskiria 3 subkultūrų genezės pakopas:

1. *Subkultūros kaip pasipriešinimo judėjimas;*
2. *Subkultūra kaip stilius ir komunikacija;*
3. *Subkultūrų virtimas permanentine tėkme (flux) ir mada.*

Pirmojoje genezės pakopoje, pasak E. Ramanauskaitės¹⁰, subkultūros kilmė sietina su rezistencinėmis idėjomis, todėl subkultūra supranta kaip poreikio neigti ir priešintis išraiška. Tai išreiškiamą vienokio ar kitokio stiliaus pasirinkimu. G. Mažeikio nuomone, subkultūros stilius suvokiamas kaip emociškai kurį laiką itin įtaigių simbolių grupė, žyminti aiškią identifikaciją, tačiau silpnai suderinta ir gana greitai kintanti. Stilius išreiškia sakralius simbolius, kurie turi tam tikrą energiją. Pastarosios pagrindu ir susikuria subkultūros. Simboliais norima išreikšti savo nuostatas, nuomonę apie esančias gyvenimo sąlygas, tam tikras žmonių grupes ir pan.

Antrojoje genezės pakopoje simboliams priskiriamos apibrėžtos reikšmės, todėl jie praranda dalį savo sakralumo ir virsta kodais, kuriuos gali atpažinti ir suprasti ne tik subkultūros atstovai. Stilius suvokiamas kaip *intencinė komunikacija*: siekiama savo asmenybę išreikšti per daugiau mažiau pastovų stilių, tačiau akcentuoti savo išskirtinumą iš masės. Šiuo tikslu propaguojamas *pasigamink pats* principas, kuomet tikroji daikto paskirtis yra iškraipoma ir pagaminama kažkas naujo, originalaus.

Trečiojoje pakopoje stiliaus reikšmė sumenkėja, nes kaip pastebi G. Mažeikis, išauga manipuliavimas *ready made* priemonėmis, taip pat plėtojami individualios saviraiškos ženklai. Subkultūra tampa mąstymo kategorija, apibūdinančia įvairių detalių dermės taisyklę, tačiau neišreiškiančią asmeniškų individo gelmių, nes individas pats to nesukuria, o tik perima ir pateikia savą variantą. Antanas Manstavičius¹¹ pažymi, kad subkultūros idėja nuo šiol nurodo, kad tai „savanoriškos“ mažumos, kurių nariai sąmoningai kuria savąjį išskirtinumą, nes rinkdamasis priklausyti tam tikrai subkultūrai, asmuo pasirenka ne tik tam tikras veiklos formas, bet ir fiksuotą

⁹ Mažeikis, Gintautas. Flux, popkultūra ir Haute couture, *Filosofijos antropologijos pragmatika ir analitika*. Šiauliai: Saulės delta, 2005.

¹⁰ Ramanauskaitė, Egidija. *Subkultūra: fenomenas ir modernumas. XX a. pabaigos Lietuvos subkultūrinių bendrijų tyrinėjimai*, Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2004, 13.

¹¹ Manstavičius, Antanas. Apie maišto pažadus vartotojų pasaulyje, *Post Scriptum* (nr. 14: mažumos ir subkultūros, 2008). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. gegužės 26 d.] <<http://www.postscriptum.lt/nr14-mazumos-ir-subkulturos-2008/apie-maisto-pazadus-vartotoju-pasaulyje>>.

aprangos stilių. Viena vertus, tai rodo siekį pabėgti nuo tokių visuomenės kontrolės instrumentų kaip mada. Kita vertus, kiekviena subkultūra turi savo stilių, todėl asmuo turi balansuoti tarp subkultūros siūlomo uniforminio įvaizdžio ir poreikio išreikšti individualybę. Čia svarbų vaidmenį vaidina individualizacijos veiksmas. Individualizacija – tai gebėjimas apsispręsti ir pritaikyti vieną ar kitą šukuoseną, drabužį, simbolį ir pan. Tokiu būdu sukuriama įvairovė ir komunikavimo technika, kuri pasireiškia viešo pastabumo, dėmesingumo vienas kitam forma¹².

Subkultūrų kaita yra neišvengiamas procesas, nes jos laikytinos originaliomis tik tol kol: „masinė gamyba nepasisavina jų avangardinių estetinių idėjų, kol jų nepradedama tiražuoti žiniasklaida“¹³. Žiniasklaida, viešindama informaciją apie subkultūras, formuoja tam tikrą subkultūros narių išvaizdos standartą ir stilistines jo ribas. A. Manstavičiaus nuomone, subkultūrų stilistika ir simboliai ilgainiui yra perkeltami į mados pasaulį, paruošiami masinei gamybai ir vartojimui, bei tiražuojami parduotuvėse. Mados industrijos pasiūlytus prekės ženklus vartoja ne tik eiliniai vartotojai, tačiau ir patys subkultūrų nariai, nes priimama kaip būtinus elementus, kuriais išreiškiamas maištas prieš visuomenę. Tam, kad kiekvienas galėtų patenkinti savo individualizacijos poreikį, yra pasiūlomi skirtingi prekių modeliai. Vis dėlto už pačių ženklų galima rasti tik komerciją: „Individualus išskirtinumas skęsta išorės blizgučiuose, visoms suinteresuotoms pusėms bandant apsimesti, jog maištas vis dar slepiasi kažkur „viduje“¹⁴. Subkultūriškumas tampa siejamas su tam tikro kultūrinio produkto vartojimu, kurio nenaudoja kita visuomenės dalis. Teigiama, kad kiekvieno naujo subkultūrų ciklo galų gale lauke ta pati lemtis: subkultūrai išpopuliarėjus ir pradėjus ją tiražuoti ji ima eizėti kol tampa naujų subkultūrų pagrindu.

Kai kurie subkultūrų tyrėjai svarsto ar subkultūros apskritai kažkada buvo maištingos. A. Manstavičius laikosi nuostatos, kad XX a. antros pusės jaunimo kontrkultūros iš pradžių buvo pasipriešinimo judėjimai, tačiau vėliau jo buvo „nupirktos“. Kita prielaida, „maištas“ nuo pat pradžių galėjo būti numatytas. Jo funkcija – padėti atrasti ir išpopuliarinti naujus elgsenos bei aprangos modelius. Pastarosios idėjos šalininkas Danielis Bellas 1978 metais knygoje „Kapitalizmo kultūriniai prieštaravimai“ apskritai neigė patį kontrkultūros egzistavimo faktą. Jo manymu, teisė vartoti maišto simbolius gali būti tik dar viena laisvės iliuzija, nes begalinė pasirinkimo teisė

¹² Mažeikis, Gintautas. Flux, popkultūra ir Haute couture, *Filosofijos antropologijos pragmatika ir analitika*. Šiauliai: Saulės delta, 2005.

¹³ Ramanauskaitė, Egidija. *Subkultūra: fenomenas ir modernumas. XX a. pabaigos Lietuvos subkultūrinių bendrijų tyrinėjimai*, Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2004.

¹⁴ Manstavičius, Antanas. Apie maišto pažadus vartotojų pasaulyje, *Post Scriptum* (nr. 14: mažumos ir subkultūros, 2008). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. gegužės 26 d.] <<http://www.postscriptum.lt/nr14-mazumos-ir-subkulturos-2008/apie-maisto-pazadus-vartotoju-pasulyje>>.

nepadidina galimybės ištrūkti iš vartotojiškos visuomenės¹⁵. Kai kurie šios nuostatos šalininkai siūlo naujas sąvokas, kurios atitiktų šiuolaikinių vartotojiškų subkultūrų idėją. Pavyzdžiui, Sarah Thornton siūlo subkultūras vadinti *skonio kultūromis*, nes šis apibrėžimas atmeta tradicinėje sampratoje išryškintą subkultūrų priešiško etiketę ir apibrėžia ją, kaip pozityviai nusiteikusių tam tikro kultūrinio produkto vartojimui¹⁶.

Lietuvoje pirmieji aktyvūs kultūriniai jaunimo judėjimai pradėjo reikštis po 1960 m. Vyraavo dvi tendencijos. Viena – orientavimasis į Vakarų kultūros idėjas (hipiai, roko muzika), kita – į tradicinių etninės kultūros formų išsaugojimą (žygeiviai, autentiško folkloro teatras, etnokultūrinis Romuvos judėjimas, studentų folkloriniai ansambliai ir kt.). Antrasis subkultūros kaitos laikotarpis Lietuvoje vyko po 1987 m. Tuomet visuomenėje aktyvėjo sociokultūriniai judėjimai, kūrėsi bendrijos, kurios prieštaravo sovietmečio kultūros ideologijai, formavosi Lietuvos Atgimimo sąjūdis.¹⁷ Trečioji subkultūros kaitos banga kilo 1990 m., kai buvo atkurta Lietuvos valstybės nepriklausomybė. Tada pastebimos ryškios kultūros individualėjimo tendencijos, sparti subkultūrinių grupių sklaida įvairiose kultūros sferose (meninėse, akademinėse, religinėse, folkloro, jaunimo, *andergraundo* ir kitose)¹⁸. E. Ramanauskaitė pažymi, kad Lietuvoje visuose trijuose subkultūros kaitos laikotarpiuose svarbi buvo romantizmo savimonės idėja – atsigręžti į praeitį ir ieškoti etninių šaknų. Ši tendencija Lietuvoje buvo ganėtinai ryški, nes „<...>sovietmečio rezistencinės idėjos skatino etninės savimonės raišką, tapatumo paieškas, o autentiškas formas padėjo išlaikyti sovietmečio kultūros izoliacija nuo Vakarų masinės kultūros įtakos“¹⁹. Subkultūros fenomenas buvo dinamiškumo ir naujovių sociokultūrinei aplinkai paskata bei skatino papročių, kultūros vertybių ir normų pokyčius.

Apibendrinant galima teigti, kad pirmieji subkultūriniai judėjimai buvo laikomi visuomeninę kultūrą ardančiais dariniais. Vėliau pereita prie pozicijos, jog naujų kultūrinių darinių kūrimas yra natūralaus jaunimo noro priešintis išraiška ir sudedamoji visuomeninės kultūros dalis. Pačios subkultūros nėra statiški dariniai, todėl nuolatos kinta jų esmė: iš pasipriešinimo judėjimų jos tampa mada ir pagrindu formotis naujoms kultūros alternatyvoms.

¹⁵ Manstavičius, Antanas. Apie maišto pažadus vartotojų pasaulyje, *Post Scriptum* (nr. 14: mažumos ir subkultūros, 2008). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. gegužės 26 d.] <<http://www.postscriptum.lt/nr14-mazumos-ir-subkulturos-2008/apie-maisto-pazadus-vartotoju-pasaulyje>>.

¹⁶ Thornton, Sarah. *Club cultures: music, media and subcultural capital* (1996). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. lapkričio 15 d.] <https://books.google.lt/books/about/Club_Cultures.html?id=u84cOSvUADUC&hl=en>.

¹⁷ Ramanauskaitė, Egidija. *Subkultūra: fenomenas ir modernumas. XX a. pabaigos Lietuvos subkultūrinių bendrijų tyrinėjimai*, Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2004, p. 256.

¹⁸ Ten pat, p. 257.

¹⁹ Ten pat, p. 257.

1.2. Baikerių subkultūros istorinė raida ir įvaizdžio formavimas

Žodis „*baikeris*“ yra kilęs iš angliško žodžio „motorbike“, kuris pažodžiui reiškia – motorinis dviratis. *Baikeriai* (angl. *biker* – *motociklininkas*) – „važinėjantys motociklais, dažniausiai grupėmis, asmenys, kurie dėvi juodus odinius švarkus, ant kurių užrašytas grupės pavadinimas arba nupiešta kita jiems būdinga simbolika“²⁰.

Baikerių subkultūros idėja pradėjo formuotis XX a. pradžioje Jungtinėse Amerikos Valstijose. William L. Dulaney²¹ išskiria tris pagrindinius formavimosi etapus: nurodo istorinius veiksmus, turėjusius įtakos baikerių subkultūros formavimuisi ir institucijas, suformavusias baikerių įvaizdį:

1. *Prieš-formavimosi periodas*: 1901–1944 m. vyko socialinių organizacijų, susijusių su motociklų pramone ir transportu, genezė;
2. *Formavimosi periodas*: 1945–1957 m. socialiniai ir istoriniai įvykiai po Antrojo pasaulinio karo sudarė idealias sąlygas baikerių subkultūros ir *outlaw* klubų formavimuisi;
3. *Transformavimosi periodas*: 1958 – iki dabar. Vyksta intensyvi subkultūros sklaida.

Pirmajam formavimosi etapui didelės įtakos turėjo 1901 m. įkurta Indian Mootocycle kompanija, kuri pradėjo masinę prekybą motorizuotais dviračiais. 1903 m. įkurtos Harley Davidson kompanijos motociklai tapo savita prestižo, įvaizdžio ir stiliaus išraiška. Pradėjo formuotis motociklų mėgėjų klubai ir asociacijos, kurios padėjo pamatus tolesniam baikerių klubų formavimosi etapui²².

Didėjanti motociklų bei motociklininkų gausa paskatino kurti motociklininkus vienijančios organizacijas. Pirmoji tokia organizacija įsteigta 1903 m. Niujorke ir vadinosi Amerikos Motociklininkų Federacija arba sutrumpintai FAM (angl. *The Federation of American Motorcyclists*). Ją pakeitė 1915 m. lapkričio 15 d. įsteigta Motociklininkų ir jiems artimų sąjungininkų asociacija arba sutrumpintai M&ATA (angl. *The Motorcycle and Allied Trades Association*). 1924 m. sukurta Amerikos Motociklų Asociacija arba sutrumpintai AMA (angl. *The American Motorcycle Association*). Tai svarbiausias darinys baikerių subkultūrai JAV. AMA norėjo

²⁰ Longman dictionary of English Language and Culture. Longman, 1998, p. 113.

²¹ Dulaney, William L. A Brief History of „Outlaw“ Motorcycle Clubs, *International Journal of Motorcycle Studies* (2005). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. gegužės 15 d.] <http://ijms.nova.edu/November2005/IJMS_Artcl.Dulaney.html>.

²² Wicke, Peter ir Fogg, Rachel. *Rock music: culture, aesthetics and sociology* (1999). Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 20 d.] <http://books.google.lt/books/about/Rock_Music.html?id=MIAM1P3UogUC&redir_esc=y>. P.17.

suformuoti šeimai tinkamo, saugaus sporto ir teigiamą motociklizmo įvaizdį visuomenėje, todėl savo nariams įvedė griežtas taisykles. Joms nepaklūstantiems nurodyti vartotas *outlaw* (liet. *už įstatymo ribų*) terminas. Tik AMA motociklininkų klubams buvo leidžiama lenktyniauti oficialiose varžybose.

Antrasis formavimosi periodas prasidėjo JAV 1945 metais. Po Antrojo pasaulinio karo grįžusiems karo veteranams vidutiniškai buvo apie 26 metus. Dėl karo metu patirtų stiprių išgyvenimų, susidūrimo su mirtimi daugumą kamavo nuolatinis stresas, košmarai ir prisiminimai. Tai sukėlė daug sunkumų bandant integruotis į civilių gyvenimą, todėl jie susikūrė savitą kultūros alternatyvą: būrėsi į bendraminčių kompanijas. Suburiančiu „laisvalaikiu“ tapo važinėjimas ir lenktyniavimas armijos parduotais motociklais, kuriuos jie laikė patikrinta ir patikima transporto priemone. Ant motociklų sėdavo su karine, dažniausiai lakūnų, apranga, kurios pagrindinis akcentas buvo juodos odinės striukės.

Istoriniai įvykiai liudija, jog į baikerių subkultūros neigiamą įvaizdžio formavimą nuo 5 dešimtmečio aktyviai įsitraukė žiniasklaida bei kino industrija: baikeriai pristatinėjami kaip įstatymų ir visuomenės normų pažeidėjai.

1947 m. liepos 4–6 dienomis JAV Holisterio mieste vyko AMA globojamas kasmetinis renginys „Gypsy Tour“. Bill Hayes²³ teigia, jog 1947 m. liepos 21 d. pagrindinis JAV žurnalas „Life“ išspausdino straipsnį antrašte „Cyclist’s Holiday: He and Friends Terrorize Town“. Jame buvo teigiama, jog baikeriai sutrikdė vietinių gyventojų ramybę: gėrė, daužė langus, girti lenktyniavo miestelio gatvėmis ir provokavo muštynes, kurių metu buvo sužalota daug žmonių. Straipsnį iliustravo fotografo Barney Peterson daryta nuotrauka, kurioje užfiksuotas ant motociklo sėdintis neblaivus vienas iš „The Boozefighters“ (liet. *Girtaujantys kovotojai*) klubo (klubas nepriklausė AMA) narių, o šalia mėtėsi daugybė tuščių alaus butelių²⁴. Holisterio gyventojai ir kiti liudininkai paneigė šiame ir straipsnyje pateiktą informaciją, todėl manoma, kad fotografija buvo falsifikuota. L. Hart²⁵ teigimu, žurnalistas įamžino ne baikerį, o eilinį renginio dalyvį, kurį pavaišino alumi ir paprašė papozuoti ant motociklo bei aplink primėtė tuščių butelių. Taip buvo pasielgta, nes korespondentui reikėjo vizualinės medžiagos, papildžiusios faktais nepagrįstą istoriją.

²³ Dulaney, William L. A Brief History of „Outlaw“ Motorcycle Clubs, *International Journal of Motorcycle Studies* (2005). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. gegužės 15 d.] <http://ijms.nova.edu/November2005/IJMS_Artcl.Dulaney.html>.

²⁴ Hayes, Bill. *The Original Wild Ones: Tales of Boozefighters Motorcycle club*. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. birželio 12 d.] <http://books.google.lt/books?id=NL4UIEZohVwC&printsec=frontcover&dq=motorcycle+bikers&hl=lt&sa=X&ei=aNmU5yID8Se0wWY6oG4Ag&redir_esc=y#v=onepage&q=motorcycle%20bikers&f=false>. P. 21

²⁵ Hart, Lyle. *Bikers: Modern-day Cowboys or Ruthless Outlaws?* (2006). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. birželio 12 d.] <<http://resource.mccneb.edu/metropolitan/2006/bikers1.pdf>>. P. 4.

Bet kuriuo atveju, 115 žodžių tekstas ir tris ketvirtadalius puslapio užimanti fotografija sukūrė neigiamą visos baikerių subkultūros ir apskritai motociklininkų įvaizdį.

AMA atsiriboję nuo šio įvykio ir oficialiai pareiškė, kad 99% visų baikerių laikosi įstatymų ir tik 1% yra linkę į įstatymų pažeidimus bei nusikaltimus, t. y. *outlaw* (angl. už įstatymo ribų). Praėjus metams po Holisterio įvykių, 1948 m. įsteigtas vienas žymiausių baikerių klubų – „Hells Angels MC“. Prasidėjo subkultūros transformacija: dominuojantys *outlaw* klubai siekė atsiskirti. Jie tvirtino, jog būti vienu procentu – garbė. Taip susiformavo *outlaw* klubų asociacija, žinoma kaip *Vienaprocentininkai* (angl. *One Percenters*). Jos simboliu tapo rombo formos antsiuvas su ženklu – „1%“. Antsiuvas žymėjo jų marginalinį statusą bei nurodė, kad jie ignoruoja 99% valstybės ir visuomenės taisyklių. Tai tapo savotiška protesto ne tik prieš visuomenę, bet AMA forma.

Nors paprastai *outlaw* ir *vienaprocentininkų* terminai vartojami sinonimiškai, tačiau tai nėra sinonimai. *Outlaw* terminas nurodo tas motociklininkų organizacijas, kurios nebuvo ir nėra susijusios su AMA, todėl nesilaiko jos įstatų. Taip pat tai gali būti konkrečių motociklininkų organizacijų pavadinimai (pvz., „Outlaw MC“). Visi *vienaprocentininkų* klubai yra *outlaw* klubai, tačiau ne visi *outlaw* klubai yra *vienaprocentininkų* klubai. Žiniasklaida neakcentavo diferenciacijos tarp skirtingų baikerių klubų tipų, todėl stereotipai ir neigiamas įvaizdis buvo formuojami visos subkultūros atžvilgiu.

Vėliau į baikerių įvaizdžio formavimą įsitraukė ir kino industrija. Holisterio miesto įvykiai paskatino Holivudo kino industriją sukurti ne vieną filmą apie baikerius²⁶. Vienas žymiausių režisieriaus Laslo Benedek 1953 m. sukurtas filmas „Laukinis“ (angl. *The Wild One*). Aktoriaus Marlon Brando suvaidintas herojus tapo tikro vyro ir vyriškumo sinonimu. Šiame ir kituose panašaus pobūdžio filmuose buvo kuriamas neigiamas baikerių įvaizdis. Nors dėl suformuotų stereotipų dalis visuomenės nemėgo šios subkultūros atstovų, tačiau daugumai vyrų filmų herojų įvaizdis tapo siekiamybe²⁷, nes kaip teigia Jose Maria Espada Calpe, baikeriai buvo suvokiami kaip: „bendrujų socialinių vyriškumo išraiškų reprezentatoriai“²⁸.

²⁶ Dulaney, William L. A Brief History of „Outlaw“ Motorcycle Clubs, *International Journal of Motorcycle Studies* (2005). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. gegužės 15 d.] <http://ijms.nova.edu/November2005/IJMS_Artcl.Dulaney.html>.

²⁷ Veno, Arthur ir Winterhalder, Edward. *Biker chicks: The magnetic attraction of women to bad boys and motorbikes*. Allen and Unwin Australia, 2009.

²⁸ Calpe, Espada Maria Jose. Bikes, Men and Risk. *Visual Anthropology*. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. vasario 19 d.] <http://www.europofem.org/contri/2_04_en/en-imag/02en_ima.htm>.

Trečiasis formavimosi etapas laikomas transformavimosi periodu. Nuo 5 iki 7 dešimtmečio baikerių subkultūros idėja iš JAV ėmė sparčiai plisti ne tik Šiaurės Amerikos, bet ir kituose žemynuose: kūrėsi nauji klubai, buvo steigiami filialai. Pastarųjų daug įsteigė *outlaw* tipo klubai.

XX a. 7 dešimtmetyje į baikerių subkultūros įvaizdžio formavimo procesą įsitraukė JAV teisėsauga. 1964 m. vasarą du „Oakland Hells Angels MC“ nariai buvo apkaltinti dviejų moterų išžaginiu, tačiau pritrūkus įrodymų kaltinamieji buvo paleisti. Vis dėlto žiniasklaidos dėmesį patraukė generalinio prokuroro išplatintas viešas pareiškimas, kuriame baikerių klubai (pareiškime apibendrintai kalbama apie baikerius, nors šį pareiškimą paviešinti paskatino *vienaprocentininkų* galimai atliktas nusikaltimas) pristatomi kaip keliantys ypatingą grėsmę vietinei, valstybinei bei tarptautinei visuomenei. Taigi, galima teigti, jog teisėsaugos formuojamą neigiamą baikerių įvaizdį įtvirtino bei plėtojo žiniasklaida: po kriminalinių įvykių spaudoje pasirodydavo vis daugiau informacijos apie baikerių nusikaltimus ir keliamą grėsmę visuomenei.

XX a. aštuntame dešimtmetyje vyravo neigiamas subkultūros įvaizdis, tačiau jis tapo patrauklus dėl savo maištingos dvasios. „Maišto“ simboliais tapo prabangus motociklas, „Lewis“ džinsai bei odinė striukė. Viešas baikerių įvaizdžio tiražavimas daugumai subkultūros narių buvo nepriimtinas, todėl šį reiškinį vertino neigiamai. Jie bandė išsaugoti savo kultūros autentiškumą, todėl stengėsi akivaizdžiais būdais parodydavo, jog tik „maišto“ simbolius vartojantys asmenys nėra lygiaverčiai subkultūros nariai: netikrus baikerius smerkė, iš jų tyčiojosi, nepriimdavo į savo rengiamus festivalius ir keliones²⁹.

Nuo 7 iki 9 dešimtmečio baikerių kultūra plito kartu su roko muzika: dėl neigiamo įvaizdžio baikeriai buvo samdomi kaip koncertų apsauginiai. Roko muzikantai pradėjo kurti dainas apie baikerių laisvės pojūtį, gyvenimo būdą, išgyvenimus. Viena jų žinomiausių – grupės Steppenwolf daina „Born to be wild“. Rokerių įvaizdžio dalimi tapo pasivažinėjimai motociklais, džinsų ar odinių kelnių dėvėjimas ir odinių striukių nešiojimas.

Vėliau populiaria priemone pristatyti baikerius tapo dokumentikos žanras. Daugumos tokių reportažų temos buvo orientuotos į siekį patvirtinti visuomenėje jau egzistuojančius stereotipus. Dažnai visos subkultūros reprezentacija vyksta per konkretaus klubo pristatymą. Bene daugiausiai dėmesio sulaukia klubas „Hells Angels MC“. Apie šį klubą skaldo daugybė nepatvirtintų gandų, pavyzdžiui, jog norint tapti nariu reikia nužudyti žmogų, o nariai vykdo prekybą narkotikais, ginklais ir moterimis. Reportažuose populiariausia tema – smurtas, teritoriniai klubų konfliktai. Ši tema pristatoma kriminaliame kontekste: pasisako teisėsaugos atstovai, neanalizuojamos įvykių

²⁹ Wicke, Peter ir Fogg, Rachel. *Rock music: culture, aesthetics and sociology* (1999). Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 20 d.] <http://books.google.lt/books/about/Rock_Music.html?id=MIAM1P3UogUC&redir_esc=y>.

priežastys, o pateikiami tik skandalingiausia informacija. Vienašališkas subkultūros vaizdavimas, nepateikiant alternatyvių nuomonių, formuoja neigiamą baikerių įvaizdį.

Apibendrinant galima teigti, jog baikerių subkultūra susiformavo kaip alternatyva tradicinei visuomenės santvarkai, tačiau tai nebuvo maištas. Tai patvirtina baikerių siekis integruotis į visuomeninį gyvenimą – suformuoti teigiamą motociklizmo ir motociklininkų įvaizdį (įvestos griežtos taisyklės visiems norintiems save vadinti baikeriais). Tuo tarpu žiniasklaida, kino industrija ir teisėsaugos institucijos vaizdavo baikerius negatyviai. Tai per kelis dešimtmečius suformavo bei įtvirtino baikerių, kaip įstatymo pažeidėjų ir organizuoto nusikalstamumo grupuočių įvaizdį. Jis yra gajus iki šių dienų, todėl tai lemia daugumos visuomenės narių neigiamas nuostatas baikerių atžvilgiu.

1.2.3. Lietuvos motociklizmo istorija ir baikeriai Lietuvoje

Pirmasis motociklas Lietuvoje buvo įregistruotas 1913 metais Ivano Gulbės vardu. Daugiau žinių apie „motociklus“³⁰ Lietuvoje randama 1922 m. spalio 23 d. telefonogramoje „Dėl užregistruotų automobilių ir motociklų iki 1922 spalio 27 d.“. Joje pateikiami 12 Lietuvos apskričių duomenys. Ukmergėje, Panevėžyje ir Šiaulių apskrityje buvo po vieną dviratę moto transporto priemonę, Mažeikių apskrityje – nė vienos, Vilkaviškio apskrityje buvo užregistruoti 5 motociklai, Kauno mieste ir apskrityje – 8 motociklai. 1926 m. pagal registro ataskaitos duomenis (įskaitant ir Klaipėdos kraštą) buvo užregistruotas 201 motociklas (palyginimui – tais pačiais metais užregistruota 424 automobilių). Motociklas tuo metu buvo neįprasta ir brangi prekė. Apie tai liudija Rimo Bružo pateikiamas palyginimas: „<...>anuomet karvė kainavo 200 Lt, o motociklas apie 1000 Lt<...>“³¹. 1928 metais registruotų privačių motociklų skaičius visos Lietuvos mastu išaugo daugiau nei dvigubai – iki 441, iš jų 188 Klaipėdos krašte. Tuo metu norint važiuoti motociklu nereikėdavo nei vairuotojo pažymėjimo, nei kursų. 1929 metų laikraščio „Diena“ straipsnyje rašoma: „<...>Jei automobiliu išmokti važinėti reikia mokytis porą mėnesių kursuose, tai važinėjimui motociklu laikoma ganėtinu penketos minučių pardavėjo paaiškinimų<...>“³².

Motociklininkų klubinio judėjimo pradžia Lietuvoje laikoma 1928 metų birželio 17 diena, kuomet įkurtas Lietuvos Motociklistų Klubas (toliau: LMK). Jo įstatuose skelbti tokie tikslai:

³⁰ Tuo metu Lietuvoje „motociklu“ vadintos įvairios dviratės motorinės transporto priemonės, kai kurios iš jų pagal šiandieninį motociklo supratimą galėtų atitikti motorolerio ar motorinio dviračio sąvoką.

³¹ Bružas, Rimas. *Biker Story LT. Lietuvos motociklizmo istorija 1918–1940*. Vilnius: Vaga, 2012, p. 16.

³² Ten pat, p. 16.

„<...>Ugdyti motociklų sportą Lietuvoje. Jungti savo narius glaudžiam sądarbiavimui. Atstovauti motociklistų reikalus. Bendradarbiauti su valdiškomis įstaigomis ir administracijomis, kaip oficialiomis taip ir privačiomis<...>“³³. Greta LMK tikslų dokumente nustatoma klubo valdymo struktūra, komisijos ir išdas, apibrėžiama klubo narių sudėtis bei pažymima, kad nariais gali būti pilnamečiai abiejų lyčių žmonės. Kiekvienas klubo narys gaudavo nario bilietą ir ženklą.

1929 metais buvo įkurtas Kauno, 1930 m. birželio 14 d. – Šiaulių, o vėliau ir Klaipėdos motociklininkų klubai. Į juos buvo buriamasi dėl kelių priežasčių. Viena iš jų – nuolatos augėjo važinėjančių motociklais, todėl klubai vienijo bendraminčius, t. y. žmones, turinčius bendrų pomėgių ir su jais susijusių tikslų bei interesų. Kita priežastis – Lietuvoje tuo laikotarpiu vyko masinis įvairių draugijų ir klubų kūrimasis, nes būdami visuomeninėmis organizacijomis galėjo lengviau bei operatyviau spręsti kylančius klausimus ir problemas. Be to, motociklininkai galėjo tikėtis valstybės paramos arba tam tikrų lengvatų, registruojant transporto priemones ar organizuojant klubo narių išvykimą į keliones po užsienį.

Nuo 4 dešimtmečio pradžios motociklininkai, norėdami vairuoti motociklą, privalėjo praeiti oficialus mokymus ir komisiją, kad gautų leidimą, kuris tuo metu vadinosi „šoferio“ liudijimu.

1931 metų gruodžio 31 d. vykdytas pirmasis Lietuvos visuomeninių organizacijų surašymas suteikia vertingos informacijos apie motociklininkų klubų sudėtį. Surašymo metu jos privalėjo nurodyti organizacijos būstinės adresą, įkūrimo datą ir įstatuose numatytą tikslų įvardinimą. Be to prašyta nurodyti savo tikrųjų narių tautybę bei tikėjimą. Kai kurie motociklininkų klubai pateikė papildomos informacijos – narių sudėtis pagal lytį. Šiaulių motociklininkų klubo valdyba nurodė, kad iš 85 klubo narių 66 buvo vyrai, 19 – moterų. Kauno motociklininkų klubas nurodė, kad visi 64 nariai buvo vyrai.

Iki 1930-ųjų metų pabaigos motociklas buvo prabangos prekė prieinama tik valstybės tarnautojams. Vėliau motociklai atpigo ir tapo ne tik populiaria transporto priemone, bet ir laisvalaikio praleidimo forma. 1931 metų pabaigoje Lietuvą pasiekusi Didžioji pasaulinė ekonominė krizė neigiamai paveikė motociklizmą. 1932 m. LMK buvo priverstas sustabdyti veiklą. Galimybė atkurti veiklą atsirado 1936 m., kuomet buvo paskelbtas naujasis Draugijų įstatymas. Remiantis šiuo dokumentu, reikėjo perregistruoti ankstesniais metais veikusias draugijas ir klubus. LMK laikinai atkūrė veiklą, tačiau 1940 m. Lietuvoje visi motociklininkų klubai buvo uždaryti, o didžioji dalis motociklų nacionalizuota.

³³ Ten pat, p. 17.

Lietuvos baikerių judėjimo formavimosi procesai, pasak Donato Stundžio, buvo itin stipriai veikiami amerikietiškojo modelio, nes po „perestroikos“ šalį iš Vakarų ėmė pasiekti vis daugiau informacijos apie šį judėjimą. Pirmiausia pradėjo atsirasti užsienio periodikos leidinių, vėliau – kino filmų salių, kurios iki tol buvo nelegalios. Visa tai Lietuvoje buvo nepažįstama, todėl miestuose ir miesteliuose ėmė nelegaliai burtis jaunimo grupės. Jų nariai iki Nepriklausomybės atkūrimo 1990 m. ir keletą metų po to save vadino „rokeriais“. Tai patvirtina 1990-aisiais „Jaunimo gretose“ išspausdintas laiškas, kurio autorei pristatomi kaip „Kauno rokeriai“. Po kelių metų, t. y. 1993 metais, tame pačiame leidinyje motociklininkai pristatomi jau kaip baikeriai³⁴.

Nors visuomenėje vyravo nuostata, kad motociklus įsigyja tie, kurie neišgali nusipirkti mašinos, tačiau iš tikro motociklai tuo metu kainavo brangiai. Apkritai į važinėjimą motociklais buvo žiūrima kaip į jaunystės šėlsmą. D. Stundis, teigia, jog būta tam tikro įtarumo motociklininkų atžvilgiu. Tai patvirtina įvairūs draudimai. Pavyzdžiui, 9-ajame dešimtmetyje galiojo draudimas važinėti didesnėmis grupėmis nei po 3 motociklininkus. Manoma, jog besikuriančiame motociklininkų judėjime sistema įžvelgė kažkokių pasipriešinimo ar nepaklusnumo grėsmių, nes retas iš jų turėjo vairuotojo pažymėjimą, tvarkingus motociklo registracijos ar techninės apžiūros dokumentus. Be to, motociklininkai klausė roko muzikos ir dėvėjo odinius juodus metalu puoštus drabužius. Vis dėlto, tai nebuvo maištas. Jie nevykdė nusikaltimų, piktybiškai nepažeidinėjo įstatymų, atvirai nekonfrontavo: „<...>Norėtusi kad mus paliktu ramybėje, nes mes nieko nepadarėm. Apie narkomaniją mes galvojame neigimai, nes kam tie narkotikai jai yra metalas ir pirdos, o ko mums daugiau reike<...>“ (kalba netaisyta)³⁵.

9-ojo dešimtmečio viduryje, motociklininkams atsirado galimybių įtvirtinti savo veiklą kaip legalią, atstovauti savo narių interesams ir juos ginti. Į pirmojo nepriklausomos Lietuvos motociklininkų klubo vardą pretenduoja du klubai. Vienas jų pradėjo formuotis Vilkaviškyje. Čia buvo susidariusi keliolikos motociklininkų neoficiali grupė. 1990 m. gruodžio 6 d. buvo įsteigtas pirmasis oficialus nepriklausomos Lietuvos motociklininkų klubas, kuris pasivadino „MAR‘as“, t. y. žodžių „Motociklas, alus ir rokas“ trumpinys su prie jo pridėta lietuviška galūne. Steigimo dokumentuose klubas buvo įvardijimas kaip „Rokerių klubas“. „MAR‘o“ nariai buvo susiformavę *baikerio* įvaizdį pagal juos pasiekiančius žurnalus iš Vakarų ir siekė jį perimti bent iš dalies. Jie susikūrė klubo emblemą, kurioje vaizduojama giltinė, motociklas. Klubo įsteigimas, vienodos emblemos suteikė tvarkos ir vienybės jausmą jo nariams. Kita vertus, klubas neturėjo įstatų,

³⁴ Stundis, Donatas. Kaip rokeriai virto baikeriais. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. birželio 30 d.] <<http://www.delfi.lt/auto/laisva-pavara/kaip-rokeriai-virto-baikeriais.d?id=63827820>>.

³⁵ Ten pat.

hierarchijos bei kitų šiandieniniams baikerių klubams būdingų atributų: „<...>Jokių taisyklių nebuvo, niekas nieko neprivalėjom, tik, jeigu važiuoji kartu, nepalik kito bėdoje vieno. Nebuvo nieko privalomo – nori važiuoji, nori nevažiuoji. Kiekvienas buvo laisvas žmogus<...>“³⁶. Po 5-erių gyvavimo metų klubas nutraukė veiklą, o nariai pasuko savais keliais.

Kitas klubas – „Crazy in the dark MC“. Jis prisistato kaip pirmasis MC statuso klubas įsteigtas Lietuvoje po Nepriklausomybės atgavimo. Klubas pasivadino „Crazy in the dark MC“ (oficialiai registruotas „Pašėlę tamsoje“) pavadinimu. Klubo herbas ir simbolika buvo sukurti pagal tarptautines MC klubų taisykles. Klubas dalyvavo visuomeninėje veikloje: saugodavo daugelį tuomet vykusių roko koncertų, organizuodavo suvažiavimus ir sąskrydžius. 1998 m. ėmė organizuoti sezono atidarymo renginį (gegužės pirmą šeštadienį), ir sezono uždarymo renginį, (pirmąjį rugsėjo šeštadienį). Ši tradicija gyvuoja iki dabar³⁷.

1928 – 1940 m. veikusio LMK istorija buvo pratęsta, kai žurnalistas ir motociklistas Rimas Bružas atrado senovinį LMK ženklelį ir pradėjo motociklizmo istorijos tyrinėjimus. 2013 m. sausio 25 dieną asociacija „LMK“ užregistruota Juridinių asmenų registre. Kartu patvirtinti įstatymus atitinkantys įstatai. Asociacija pripažino LMK, veikusio Lietuvoje 1928–1940 metais, propaguotas vertybes ir tradicijas, naudoja tą pačią simbolinę atributiką. LMK pavadinime esantis žodis „klubas“ neturėtų klaidinti, nes organizacija nėra ir neturi tikslo tapti motociklininkų klubu. LMK veiklos tikslai – rinkti ir viešinti Lietuvos motociklizmo istoriją, organizuoti visuomeninius renginius ir populiarinti motociklizmą³⁸. Šiuo metu asociaciją sudaro 53 nariai, iš jų 52 vyrai bei 1 moteris.

Nuo 1996 m. Lietuvoje sparčiai ėmė populiarėti baikerių judėjimas, todėl tapo būtina koordinuoti bendrą klubų veiklą. 2005 m. pagrindinių Lietuvos MC klubų iniciatyva įsteigtas Lietuvos Baikerių Kongresas (toliau: LBK). Tai yra aukščiausia institucija baikerių judėjime, AMA atitikmuo. Kongresui vadovauja vienbalsiai išrinkta MC taryba³⁹. Pagrindiniai LBK uždaviniai – spręsti iškilusius tarp baikerių susivienijimų konfliktus bei kitus klausimus; svarstyti ar pritarti naujai atsirandantiems MC klubams ir susivienijimams, taip pat naujai atsirandantiems Lietuvoje užsienietiškų MC klubų *chapteriams*; nubrėžti užsienio politikos ir kontaktų gaires; baikerių

³⁶ Kaip prieš du dešimtmečius gyvavo pirmasis Nepriklausomos Lietuvos baikerių klubas. *Biker Baltics LT*. Interaktyvus [2014 m. gegužės 30 d.] <<http://www.delfi.lt/auto/laisva-pavara/kaip-pries-du-desimtmecius-gyvavo-pirmasis-nepriklausomos-lietuvos-baikeriu-klubas.d?id=64019220#ixzz3HYxLmbSI>>.

³⁷ Baikerių klubo „Crazy in the dark MC“ internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. lapkričio 15 d.] <<http://www.crazyinthedarkmc.lt/index.php?psl=istorija>>.

³⁸ Bikerstory.lt internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. vasario 1 d.] <<https://www.facebook.com/bikerstory.lt/timeline>>.

³⁹ Lietuvos Baikerių Kongreso internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 16 d.] <<http://biker.lt/index.php/taryba>>.

susivienijimui sėkmingai praėjusį bandomąjį laikotarpį, patvirtinti spalvas; svarstyti bet kokius klausimus, kurie yra svarbūs motociklų judėjimui⁴⁰.

Apibendrinant svarbu akcentuoti kelis aspektus. Pagal LBK nuostatus baikeriais gali būti vadinami ne visi motociklininkai, o tik baikerių klubų ir susivienijimų nariai, kurie įvairiais būdais akcentuoja priklausomybę klubui. Tai reiškia, jog nederėtų tapatinti tarpukario Lietuvos motociklininkų klubų su po Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo susikūrusiais motociklininkų klubais. Taigi, pagal šiuo metu turimus istorinius duomenis galima teigti, kad motociklizmas ir daugiau mažiau organizuotas motociklininkų judėjimas Lietuvoje gyvuoja jau 9 dešimtmečius. Tuo tarpu baikerių judėjimas tik pradeda trečią gyvavimo dešimtmetį. Turint tai omenyje, reikia akcentuoti, kad 2013 metais atkurtasis LMK yra įtrauktas į Baikerių Kongreso sudarytą ir patvirtintą klubų sąrašą. Tai reiškia, jog atkurtojo LMK nariai yra laikomi baikeriais. Tuo tarpu tarpukario laikotarpiu gyvavęs LMK negali būti laikomas baikerių klubu, nes tuo metu Lietuvoje apie besiformuojantį baikerių judėjimą pasaulyje greičiausiai nieko nebuvo žinoma. Vis dėlto stebina tai, jog tarpukario LMK įstatai, simbolika ir apranga, supratimas apie tai, kaip turi veikti motociklininkų klubas, yra labai panašūs į šiuolaikinių baikerių. Šių dienų baikerių įstatai 80% atitinka 1928 metų motociklininkų įstatus. R. Bružas svarsto, kad galbūt šių dienų motociklininkai bei baikeriai puoselėja tas pačias tradicijas ir vertybes, kurias puoselėjo 1928 – 1940 m. veikusio LMK motociklininkai.

Kitas pastebėjimas – daug painiavos kyla tarp tokių sąvokų kaip *baikeriai*, *rokeriai*, *motociklininkai*, *motociklininkų klubas*. Jos dažnai yra vartojamos kaip sinonimai arba viena sąvoka yra pakeičiama kita tuo metu „madingesne“, net nesigilinant į jos prasmę. Pavyzdžiui, Lietuvoje tiek seniau, tiek dabar sąvokos *rokeriai* ir *baikeriai* laikomos sinonimiškomis, nurodančiomis į tą pačią subkultūrą. Iš tiesų jos nurodo skirtingus motociklininkų judėjimus.⁴¹ D. Stundžio teigimu,

⁴⁰ Lietuvos Baikerių Kongreso internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 16 d.]
<<http://www.biker.lt/kongresas/kas-yra-lietuvos-baikeriu-kongresas/>>. <<http://biker.lt/index.php/taryba>>.

⁴¹ *Rokeriai* (angl. *Rockers*) – XX a. 5-ajame dešimtmetyje Didžiojoje Britanijoje gimusi subkultūra. Iki Antrojo pasaulinio karo pabaigos važinėjimasis motociklais buvo laikomas prestižiniu užsiėmimu bei asocijavosi su turtingumu ir žavesiu. Prasidėjus 5-ajam dešimtmečiui, vidurinėsios klasės atstovai buvo pajėgūs įsigyti nebrangius motociklus, todėl jie tapo „vargšų“ ir jaunimo transporto priemone. Tuo metu važinėjantys motociklais buvo geriau žinomi kaip *Ton-Up Boys*, nes kiekvieno jų tikslas buvo pasiekti „toną“, t. y. 100 mylių per valandą (160 km/h) greitį. Jie rinkdavosi toliau nuo miesto – pakelės kavinėse. Dėl to jie pašaipiai vadinti *Kavinių kaubojais* (angl. *Coffee Bar Cowboys*). Jie organizuodavo nelegalias gatvių lenktynes: lenktynės nuo pakelės kavinės iki sutartos vietos ir atgal turėdavo baigtis greičiau nei baigs skambėti muzikos automate paleista daina. Rokeriai pakeitė iki tol visuomenėje įsitvirtinusį teigiamą motociklininkų įvaizdį. Prie to prisidėjo ir žiniasklaida, nes ji jiems priskyrė „liaudies velnių“ pavadinimą, taip sukeldama visuomenėje nepagrįstą paniką. Rokerių subkultūra buvo siejama su rokenrolo (angl. *rock ,n' roll*) muzika, nes daugelis jų mėgo tokius 1950–1960-ųjų metų rokenrolo muzikantus, kaip Gene'as Vincentas, Eddie'is Cochranas, Bo Diddley'is ir Elvis Presley'is. Didžiojoje 6-ajame dešimtmetyje per žiniasklaidos pranešimus paplito iki tol tik nedidelėse grupelėse naudota *rokerių* sąvoka. Nuo 7 dešimtmečio rokerių judėjimas vystėsi pagal jį pasiekusias naujas įtakas iš JAV: hipių ir klubo „Hells Angels MC“ modelių.

rokerių judėjimo Lietuvoje niekada net nebuvo, o dabar atsirandantys rokeriai tai – pavieniai motociklininkai, o ne subkultūra ar judėjimas. Rokerius sąlyginai galima laikyti baikeriais, bet baikerių vadinimas rokeriais yra klaidingas bei klaidinantis.

1.2.3. Moterys ir motociklizmas

Nors dažnai teigiamas, kad motociklizmas yra netinkamas moteriai užsiėmimas, tačiau istoriniai faktai liudija, jog moterys, kaip ir vyrai, motociklais važinėja nuo jų sukūrimo. Jos ne tik sugebėdavo suvaldyti šias transporto priemones, tačiau ir nugalėti varžybose visus vyrus, įveikti bekeles. Toliau darbe pateikiama keli konkretūs pavyzdžiai.

Pirmoji šaltiniuose minima moteris motociklininkė – Clara Marian Wagner. 1907 m., būdama 15 metų amžiaus, tapo Amerikos Federacijos Motociklininkams nare. 1910 m. pasiekė geriausią rezultatą FAM organizuotose 360 mylių ištvermės lenktynėse iš Čikagos į Indianapolį, tačiau jai buvo atsisakyta moteriai suteikti trofėjų. Po to C. M. Wagner laimėjo dar kelias lenktynes. Ant atvirukų, kurie tuo metu buvo itin populiarūs, serijos buvo įvardyta kaip „Sėkmingiausia ir labiausiai patyrusi moteris motociklininkė“. Ji važinėjo pirmuoju motociklu sukurtu specialiai moterims.

Effie ir Avis Hotchkiss – pirmasis žinomas motinos ir dukters duetas, kuris 1915 m. vykusios Tarpžemyninės kelionės metu (iš Naujojo Niujorko į San Franciscą) motociklu nuvažiavo apie 8000 km. Dukra Effie pati remontavo motociklus

1916 m. JAV buvo ties Pirmojo pasaulinio karo slenkščiu. Tuo metu seserys Augusta ir Adeline Van Buren aktyviai veikė Nacionaliniame Parengties judėjime. Jos norėdamos įrodyti, jog moterys gali važiuoti motociklais taip kaip vyrai ir gali tarnauti kaip armijos kurjerės, išvyko į kelionę motociklais. Čia jos susidūrė ne tik su prastais keliais, oro negandomis, bet ir socialinėmis kliūtimis – kelionės metu jos buvo suimtos daug kartų dėl vyriškų drabužių nešiojimo (vilkėjo karinio stiliaus antblauzdžiais ir odiniais bridžais). Nepaisant šių nesklandumų, seserys nuvažiavo pavojingais „keliais“ 5500 mylių per 60 dienų ir buvo pirmosiomis, kurios pasiekė Pikes Peaks kalną, t. y. 4109 pėdų viršukalnę, motorine priemone. Kelionę užbaigė, pervažiuodamos Tihuana sieną Meksikoje. Nors kelionė buvo sėkminga, bet kariuomenė atmetė jų paraiškas. Motociklininkų žurnaluose buvo giriami motociklai, tačiau ne seserys, o pati kelionė buvo apibūdinta kaip „atostogos“. Kiti laikraščiai seseris kaltino dalyvavimą Nacionalinės Parengties judėjime, naudojant jį kaip pretekstą pabėgti nuo savo kaip namų šeimininkės vaidmens. Vėliau Adeline tęsė savo

karjerą kaip pedagogę ir įgijo teisininkės laipsnį. Augusta tapo pilote bei atliko svarbų vaidmenį judėjime už moterų teises⁴².

Bessie Stringfield (1911–1993) – per 60 savo važinėjimo metų stažo turėjo 27 Harley-Davidson motociklus, kuriais 8 kartus apvažiavo JAV. Antrojo pasaulinio karo metu ji tarnavo JAV armijoje motociklininke, civile kurjere 5 dešimtmetyje ji, užsimaskavusi vyru, laimėjo lenktynes. Prizas iš B. Stringfield buvo atimtas, kai ši tik nusiėmė šalną. Žurnalistai ją praminė „Negre motociklų karaliene“ (angl. *Negro Motorcycle Queen*), o vėliau – „Miami motociklų karaliene“, nes ji griovė kliūtis moterims ir afroamerikiečiams motociklininkams⁴³.

Šios ir panašios istorijos liudija, kad moterys važinėdavosi motociklais visais laikais, bet visais laikais jos nebuvo pripažįstamos lygiavertėmis motociklininkėmis, jų pasiekti rezultatai nelaikyti svariais. Jos nebuvo laukiamos nei motociklininkų klubuose, todėl kūrė moterų motociklininkų klubus⁴⁴. Pirmąja tokia organizacija laikoma „Motor Maids“, kurią įsteigė dvi moterys – Dot Robinson ir Linda Dugeau.

1940 m. Dot Robinson (1912-04-22–1999-08-08) tapo pirmąja moterimi, kuri laimėjo ir buvo pripažinta laimėjusia AMA nacionalines motociklų lenktynėse. Be to, motociklininkė išsiskyrė iš kitų to meto motociklininkų savo įvaizdžiu – ji dėvėjo rožinę aprangą bei važinėjo rožinės spalvos motociklu. 1940 m. Dot Robinson susipažino su Linda Dugeau. Kartu jos įkūrė organizaciją „Motor Maids“, kuriai priklausė 51 narė. Tai buvo socialinis klubas moterims motociklininkėms. Jos siekė įrodyti, jog jos gali vairuoti motociklus ir tuo pačiu išlikti moteriškomis. Vietoj tradicinės juodos aprangos jos pasirinko rožinę aprangą. 1944 m. naujomis aprangos spalvomis tapo karališka mėlyna ir sidabrinė pilka. Dabartinė uniforma susideda iš juodų kelnių ir batų, mėlynos marškinėlių ilgomis rankovėmis, baltos liemenės bei pirštinių⁴⁵. „Motor Maids“ vienija daugiau nei 1200 narių iš JAV ir Kanados

Nors dabar dažnai teigiama, jog dalyvavimas baikerių subkultūroje yra išskirtinai vyriška privilegija, tačiau tokių nuostatų buvo laikomasi ne visada. XX a. 5 dešimtmetyje moterys galėjo ne tik važinėti kartu su vyrais kaip jų palydovės, tačiau ir tapti pilnateisėmis baikerių klubų narėmis.

⁴² AMA internetinės svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. vasario 1 d.] <<http://www.motorcyclemuseum.org/halloffame/detail.aspx?RacerID=285>>.

⁴³ AMA internetinės svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. vasario 1 d.] <<http://www.motorcyclemuseum.org/halloffame/detail.aspx?racerid=277>>.

⁴⁴ Veno, Arthur ir Winterhalder, Edward. *Biker chicks: The magnetic attraction of women to bad boys and motorbikes*. Allen and Unwin Australia, 2009.

⁴⁵ Motor Maids internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. vasario 1 d.] <<http://www.motormaids.org/AboutUs/AboutMotorMaids.aspx>>.

Tokių moterų buvo net ir žymiajame klube „Hells Angels MC“. Baikerių klubų vis daugėjo, todėl jie kovojo tarpusavyje dėl narių skaičiaus, teritorijos, ideologinių neatitikimų, įžeidimų ir pan. Kiekvieno nario narystę klube liudijo ant odinės liemenės ar striukės esantys antsiuvai, kurių baikerių gyvenime vadinamas „spalvomis“. Prarasti antsiuvą – negarbė ir įžeidimas klubui. Baikeriai vyrai nusprendė, jog moteris nėra pajėgi apsiginti, taigi ir apsaugoti klubo antsiuvo. Atsirado nauja nerašyta taisyklė, kurią vėliau daugelis klubų oficialiai patvirtino savo nuostatuose: moterys negali tapti pilnateisėmis klubo narėmis. Moterys, kurios iki tol priklausė klubams kaip narės, neteko šio statuso. Jos galėjo toliau atstovauti klubui, įgydamos kitokius statusus, pavyzdžiui, pripažindamos save, esant klubo nuosavybe (angl. *property*): turėjo teisę nešioti liemenę ar striukę su klubo herbu, bet tik tuomet kai važiuoja motociklu, nes tuo metu jos uždengdavo baikerio nugarą ir klubo simboliką. Nulipusios nuo motociklo jos privalėjo nusiimti specialų drabužį⁴⁶.

Iki XXI amžiaus apie moterų klubą ne tik Lietuvoje, bet ir Latvijoje bei Estijoje tik nedrąsiai svajota, nes moterų motociklininkų gretos tuo metu buvo itin retos. Pirmasis Baltijos šalyse įkurtas baikerių moterų klubas pasivadino „Panthers MC Latvia“. Šio klubo narėmis 2002 metais tapo ir dvi lietuvės – Daiva ir Ala. Tuo metu šio klubo narės buvo visuotinai pripažintos lygiateisėmis baikerių judėjimo narėmis. Tai reiškia, jog kai kūrėsi LBK, dvi lietuvės jau buvo Latvijos baikerių moterų klubo narėmis (jų spalvose buvo užrašas „Pantheros MC Lietuva“). Kongreso nutarimu lietuvės privalėjo palikti klubą. Vadovautasi pasaulinėmis praktikomis ir įstatais: moterys negali tapti klubų turinčių MC statusą narėmis ir apskritai moterų klubai negali būti MC. Tokie reikalavimai baikerėms atrodė nepagrįsti, nes klubas buvo įkurtas ir jos narėmis tapo dar iki atsirandant LBK bei jo įstatams. Kongreso taisyklės galiojo visiems be išimties net ir atgaline tvarka. Per ketvirtąjį Lietuvos baikerių kongreso susitikimą, vykusį 2006 m. spalio 14 d. Šiauliuose, „Panthers MC Latvia“ prezidentė pareiškė: „<...>Ala ir kitos merginos iš Lietuvos, kurios nori būti „Panthers MC“ klube, nešios ant nugaros užrašą „Latvija<...>“⁴⁷. Ala kongresui teigė suprantanti, „<...>jog Lietuvoje pagal baikerių taisykles ji negali turėti MC ir užrašo „Lietuva“, todėl gerbdama Lietuvos baikerių judėjimą ir taisykles, ji nuo šiol nešios užrašą „Latvija“ MC<...>“⁴⁸. Kurį laiką lietuvės dar priklausė Latvijos moterų klubų, tačiau vėliau iš jo pasitraukė.

Gausėjant motociklininkų gretoms Lietuvoje, stiprėjo ir jų noras susiburti į bendraminčių klubą. Pirmasis moterų baikerių klubas „Lapės MCC“ susikūrė Vilniuje 2008 m. kovo 29 d. Gavęs

⁴⁶ Barger, Raph S., et. *Pragaro angelas. Sonio Bargerio ir Hell's Angels baikerių klubo istorija*. Vilnius, 2008.

⁴⁷ Lietuvos Baikerių Kongreso internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 16 d.] <<http://www.biker.lt/kongresas/iv-asis-baikeriu-kongresas-2006-10-14-siauliai/>>.

⁴⁸ Ten pat.

LBK sutikimą, 2010 m. rugsėjo 11 d. klubas persivadino į „Sisters MCC“. 2009 m. spalio 28 d. leidimą susikurti gavo antrasis moterų baikerių klubas – „Vėjų Laumės“.

Apibendrinant, galima pastebėti, jog moterys motociklais važinėja nuo jų sukūrimo. Vis dėlto, jos visais laikais sulaukdavo daugiau neigiamos reakcijos, nei palaikymo ir pripažinimo. Motociklais važinėjančios moterys buvo kaltinamos tradicinių moters vaidmenų išsižadėjimu. Tuo tarpu moterys siekė, kad nebūtų ribojamos jų laisvalaikio užsiėmimų pasirinkimo galimybės. 5 dešimtmečio pradžioje jos žengė svarbų žingsnį – įkūrė motociklininkų klubą. Lietuvoje šis žingsnis buvo žengtas XXI a. pradžioje.

1.3. Šiuolaikinės baikerių subkultūros bruožai

Nors iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti, kad baikerių judėjimas yra gana chaotiškas, tačiau klubai yra pasiskirstę pagal statusus ir vadovaujasi tam tikromis taisyklėmis. Toliau darbe trumpai pristatomos pagrindiniai baikerių klubų statusai, klubo narių statusai ir Lietuvos klubų sudėtis, ypatumai.

Baikerių subkultūroje ženklai ir simboliai yra informaciniai kodai. Vienais svarbiausių simbolių laikomi antsiuvai, kurie baikerių tarpe vadinami „spalvomis“. Nors, pasak Peter Garant, „<...>jų pagrindinė funkcija yra žymėti priklausymą, dizainas gali būti skirtas išreikšti ideologiją, pasiekimus, klubui ar nariui svarbius įvykius<...>“⁴⁹.

Kiekvienas baikerių klubas turi turėti statusą. Statusai skirtinguose kontinentuose ar valstybėse yra išreiškiami skirtingais sutartiniais ženklais, tačiau visi jie klasifikuoja klubus. JAV baikerių klubų statusų klasifikacijos sistema paremta antsiuvų skaičiumi. Pagal P. Garant, vienas antsiuvas žymi klubo priklausomybę motociklininkų asociacijai, t. y. AMA. Dviem antsiuvais žymimi *palaikantys* (angl. *support*) klubai, kurie koku nors būdu yra susieti ar turi bendros veiklos bruožų su aukštesnio statuso, t. y. trijų antsiuvų klubu. Trys antsiuvai reiškia aukščiausio statuso klubus⁵⁰.

Europoje baikerių klubų statusai žymimi raidėmis MC, MCC ir RC. Galimi ir kiti klubų statusų variantai priklausomai nuo šalies. Klubo statusą gali nurodyti ir tai, kurioje vietoje nešiojami antsiuvai. Pagal tai Jungtinėje Karalystėje yra išskiriami du pagrindiniai klubų tipai – „Back – Patch

⁴⁹ Garant, Peter. *Information about biker patches*. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. lapkričio 2 d.] <<http://ezinearticles.com/?Information-About-Biker-Patches&id=4003283>>.

⁵⁰ Ten pat.

Clubs“ ir „Front – Patch Clubs“. Pirmieji antsiuvus nešioja ant nugaros ir yra žinomi kaip MC statuso klubai, antrieji – ant krūtinės ar rankovės ir yra žinomi kaip MCC statuso klubai (raidžių ant antsiuvų gali nebūti).

MC, „Back – Patch Clubs“ ir trijų antsiuvų statuso klubai iš kitų išsiskiria savo organizacine struktūra primenančia karinį dalinį. Lyle Hart teigimu, „<...>Pažvelgus į baikerių subkultūrą iš arčiau, galima pastebėti tokį stiprų brolijos ir ištikimos draugystės jausmą, kuris galėtų būti paraleliai prilyginamas kariniam daliniui<...>“⁵¹. Tai nestebina, turint omenyje, jog subkultūros ištakos ir yra kariuomenė.

Aukščiausio statuso klubuos nariai užimama skirtingus hierarchinius lygmenis. Nario statusas klube priklauso nuo jo narystės klube laikotarpio, asmeninių bei organizacinių savybių. Aukščiausią statusą klube turi lyderis – *prezidentas* (angl. *president*). Jis vadovauja klubo nariams ir turi lemiamą žodį priimant sprendimus. Ant jo liemenės yra antsiuvas „PRESIDENT“ arba „PRES“. Antruoju pagal svarbą žmogumi klubo hierarchijoje laikomas *viceprezidentas* (angl. *vicepresident*). Ant jo liemenės būna antsiuvas „VICEPRESIDENT“ arba „VICEPRES“. Kiti nariai pasiskirto atsakomybes už „skyrius“. Už klubo finansų ir išdo kontrolę atsakingas *finansininkas* (angl. *treasurer*). *Sekretorius* (angl. *secretary*) – atsakingas už dokumentacijos valdymą. *Ginkluotasis puskarininkis* (angl. *sergeant of arms*) – narys, kuris nuolatos prižiūri tvarką klube, priima sprendimus, susijusius su klubo saugumu, skiria bausmes už taisyklių pažeidimus ir yra atsakingas už jų vykdymą. *Kelio kapitonas* (angl. *road captain*) atsakingas už klubo kelionių planavimą nustatytu maršrutu: turi žinoti nustatyto maršruto kelią, benzino kolonėles, užkandines, nakvynės taškus ir t. t. Toks pareigų pasiskirstymas ir hierarchinė struktūra sukuria tam tikrą klubo organizacinę sistemą bei vidaus politiką⁵².

Tapimas pilnateisiu baikerių klubo nariu yra keletą etapų trunkantis procesas. Pirmajame etape *naujasis narys* (angl. *hang around*) yra stebimas, todėl neturi balso teisės klubo susirinkimuose ir sprendimų priėmimuose. Bandomasis laikotarpis gali užtrukti iki keleto metų. Antrame etape tampama *kandidatu į tikruosius narius* (angl. *prospect*). Kandidatai įgyja teisę ant liemenių nešioti atsiuvą su užrašu „PROSPECT“, tačiau jiems dar nėra leidžiama nešioti antsiuvo su klubo herbu. Trečiajame etape pritarus klubui su tampama *tikruoju klubo nariu* (angl. *member*). Jis įgyja balso teisę klubo bei valdžios susirinkimuose. Ant jų liemenių būna antsiuvai su užrašu

⁵¹ Hart, Lyle. *Bikers: Modern-day Cowboys or Ruthless Outlaws?* (2006). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. birželio 12 d.] <<http://resource.mccneb.edu/metropolitan/2006/bikers1.pdf>>. P. 1.

⁵² Kemp, Reed Melissa. *Independent Bikers: An Ethnography of a Biker Community* (1989). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. lapkričio 2 d.] <<https://repositories.tdl.org/ttu-ir/bitstream/handle/2346/20284/31295019190353.pdf?sequence=1>>. P. 18.

„MEMBER“. Dideliuose klubuose yra ir ketvirtasis etapas, nes aukščiausią statusą čia užima *tikrieji nariai* (angl. *full member*). Ant liemenių tai žymima atitinkamai antsiuvais – „FULL MEMBER“. Pilnateisiai klubo nariai, kaip teigia Melissa Reed Kemp, pakeičia ne tik savo elgsenos modelį, bet ir identitetą. Tai dažnai išreiškiama tatuiruotės su klubo simbolika⁵³.

Lietuvos baikerių subkultūra yra formavimosi etape. Klubai veikia pagal vieną iš 4 statusų: MC, MCC, RC, HDC. XII baikerių kongrese, vykusiame 2010 m. rugsėjo 11 d., „Vėjų laumės“ Kongresui buvo pateiktos prašymą įteisinti naują baikerių susivienijimų statusą – WMC (angl. Women Motorcycle Club). Tokiam prašymui nepritarta⁵⁴.

MC (angl. *Motorcycle Club*) – uždaras motociklininkų susivienijimas. Tai aukščiausias statusas Lietuvos baikerių subkultūroje. Nariais gali būti tik vyrai. Klubui negali priklausyti asmenys, tarnaujantys ar tarnavę policijoje, homoseksualai. Minimalus narių skaičius – 7. Klubas privalo turėti savo vidines taisykles, išdą, nario mokestį, *Club house*'ą. Klube turi būti aiškiai apibrėžta hierarchija, klubo narių pareigos. Šio statuso klubams ypatingai svarbi simbolika: „<...> nariai privalo turėti liemenes su antsiuvais, savininko vardu (arba slapyvardžiu), o atributika ant nugaros turi būti sudaryta iš keturių atskirų antsiuvų – klubo pavadinimo (viršuje), herbo (viduryje), vietovės (šalies ir miesto) pavadinimo (apačioje) bei raidžių MC<...>“⁵⁵. Liemenės ne tik liudija apie priklausymą tam tikram klubui, bet ir nario statusą jame. Tik MC klubų nariai gali nešioti užrašą „Lietuva“ ant „spalvų“, nes Tarybos narių nuomone, tik šio statuso klubai oficialiai atstovauja Lietuvą⁵⁶.

MCC (angl. *Moto Cycle Club*) kuriamas draugystės ir meilės motociklams pagrindu. Tikslas – moto kelionės bei dalyvavimas motociklininkų renginiuose. Gali būti palaikantys (angl. *support*) arba neutralūs. Nariais gali būti vyrai ir moterys, visų profesijų atstovai. Bandomasis laikotarpis stojantiems į klubą, gali būti nuo 3 mėn. iki 2 metų. Tokio statuso klube nėra griežtų taisyklių ir hierarchijos, deklaruojama visų narių lygybė. Klubo nariai gali būti pasiskirstę pareigomis: prezidentas, viceprezidentas, kelio kapitonas ir kt. Renginių organizavimas, *Club house*'as, susirinkimai ir išdas nebūtinai.

RC (angl. *Riding Club*) – dažniausiai vienija sportininkus mėgėjus, keliautojus mėgėjus ir pan. Narystė klube gali būti perkama (nustato vidinės taisyklės). Jei klubo įstatuose nenurodoma

⁵³ Ten pat, p. 20.

⁵⁴ Lietuvos Baikerių Kongreso internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 16 d.] <<http://www.biker.lt/kongresas/xii-asis-baikeriu-kongresas-2010-09-11-marijampole/>>.

⁵⁵ Lietuvos Baikerių Kongreso internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 16 d.] <<http://www.biker.lt/taisykles/>>.

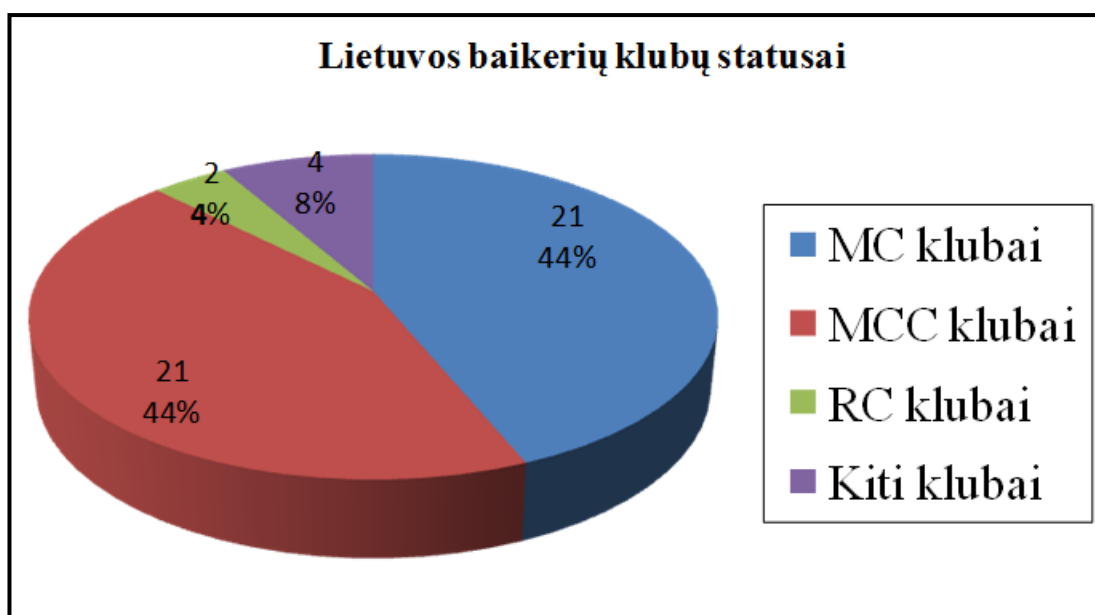
⁵⁶ Ten pat.

kitaip, visi nariai – lygūs. Klubas gali turėti arba neturėti hierarchinės struktūros, išdo, klubo patalpų.

HDC (angl. *Harley Davidson Club*) vienija Harley Davidson markės motociklais važinėjančius asmenis. Nariais gali būti tiek vyrai, tiek moterys.

Pagal oficialius Lietuvos motociklininkų susivienijimų sąrašą⁵⁷, kurį kontroliuoja Kongresas ir Taryba, duomenis šalyje šiuo metu veikia 48 motociklininkų susivienijimai ir grupės. Diagramoje (žr. 1 pav.) matyti, kad Lietuvoje daugiausiai yra dviejų statusų susivienijimų – MC ir MCC. Pastarųjų yra po 21. RC klubų – 2, kitų klubų, tarp kurių yra HDC statuso klubai, yra 3.

1 paveikslas

Statusų taisyklėse nurodomos nuostatos, tarp kurių yra taisyklės nariams. Pastarajame dokumente pateikiamas svarbus punktas – narių lytis. MC statusas nurodo, kad klubui priklausyti gali tik vyrai. Tokio statuso klubai šiuo metu Lietuvoje sudaro yra 21. Klubai, kurių narėmis gali būti tik moterys yra 2. Kiti statusai nurodo, kad nariais gali būti tiek vyrai, tiek moterys. Tokių klubų šiuo metu Lietuvoje yra 25. Vis dėlto tik labai maža dalis klubų priima moteris (vidinėse taisyklėse nurodoma – nariais gali tapti tik vyrai). Tuose klubuose, kuriuose nariais gali tapti abiejų lyčių atstovai, daugumą taip pat sudaro vyrai. Net neturint tikslių duomenų, galima neabejoti, jog Lietuvos baikerių klubų narių daugumą sudaro vyrai.⁵⁸

⁵⁷ Sąrašas atnaujintas 2013 m. balandžio 26 d.

⁵⁸ Pagal 2013-04-26 atnaujintą oficialų Lietuvos motociklininkų susivienijimų sąrašą. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. lapkričio 12 d.] <<http://www.biker.lt/klubai/>>.

Apibendrinant galima teigti, jog baikerių subkultūra veikia pagal savas taisykles. Ypatinga simbolinė reikšmė subkultūroje suteikiama antsiuvams. Jie veikia ne tik kaip atpažinimo priemonės, informaciniai kodai, bet ir klubo garbės ženklai. Baikerių subkultūra nėra vienalytė, nes klubai veikia pagal skirtingus statusus. Statusų žymėjimas skirtingose šalyse gali skirtis, tačiau visi jie nurodo taisykles ir nuostatas kurių privalu laikytis klube. Kuo klubo statusas yra aukštesnis, tuo daugiau nuostatų reikalaujama laikytis. Lietuvoje, kaip ir pasaulyje, klubų narių daugumą sudaro vyrai.

2. BAIKERĖS REPREZENTACIJOS INTERNETINĖJE LIETUVOS ŽINIASKLAIDOJE 2005–2014 m. EMPIRINIS TYRIMAS

2.1. Tyrimo metodika

Tyrimo medžiaga. Šio darbo tyrimo medžiagą sudaro internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje viešinama informacija (straipsniai, radijo ir video įrašai) apie baikeres.

Tyrimo medžiagos atrankos kriterijai:

1. Naudojami tokie raktiniai žodžiai: *baikerė* (visomis gramatinėmis formomis), *Vėjų laumės*, „*Lapės MCC*“, *Sisters MCC*, moterų baikerių vardai, pavardės ir slapyvardžiai.
2. Į tyrimą yra įtraukiamos tos publikacijos, kuriose reprezentuojamos Lietuvos baikerės ir kurių pilnos versijos yra pasiekiamos interneto vartotojams.
3. Atmetamos tos publikacijos, kuriose raktiniai žodžiai vartojami netikslingai – skirti apibūdinti rengimosi stilių, renginių tematiką ir pan. Taip pat tos, kuriose baikerės paminimos tik epizodiškai.

Tyrimo imtis. Tyrime analizuojamos 28 internetinės Lietuvos žiniasklaidos publikacijos: 25 straipsniai, 2 radijo pokalbiai, 1 video pristatymas.

Analizuojamas laikotarpis: 2005–2014 m. (imtinai) laikotarpis pasirinktas atsižvelgus į rastus tyrimo vienetus (apie baikeres internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje pradėta rašyti 2005 m.)

Tyrimo prieiga: kokybinė. Šio darbo tikslas nuodugniai suvokti tiriamąjį reiškinį, todėl tyrime orientuojamasi į indukcinį duomenų analizės modelį. Siekiama atlikti išsamią analizę, kurios eigoje išryškėtų analizuojamo objekto ypatumai ir būtų galima suformuluoti iš to kylančius apibendrinimus ir paaiškinimus.⁵⁹

Tyrimo metodai. Tyrime naudojamas kiekybinis (*kiek rašo?*) ir kokybinis (*kaip rašo?*) turinio analizės metodas. Jis pasirinktas, nes yra skirtas tekstinę, vizualinę (nuotraukos, paveikslai) ir garsinę formą turinčių duomenų analizei.

⁵⁹ Kardelis, Kęstutis. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. 2-asis pataisytas ir papildytas leidimas*. Kaunas, 2002.

Tyrimo eiga ir rezultatų pristatymas. Šis darbas pagrįstas turinio analizės metodu, jį sudaro dvi dalys. Pirmojoje tyrimo dalyje naudojamas kiekybinis turinio analizės metodas, nes siekiama išsiaiškinti, tam tikrų struktūrinių vienetų vaizdavimo dažnumą tiriamoje medžiagoje. Atliekant tyrimą vadovaujamosi šiais analizės parametrais:

- Publikacijų apie Lietuvos baikerės kiekio pasiskirstymas per analizuojamą laikotarpį;
- Antraščių formulavimo ypatumai;
- Publikacijų pasiskirstymas pagal autorius (vyras, moteris, portalas ar kt.);
- Publikacijų pasiskirstymas pagal žanrus;
- Publikacijų pasiskirstymas pagal internetinių portalų pobūdį.

Tyrimo rezultatai pateikiami diagramų ir lentelių forma, reikšmės nurodytos skaičiais ir/arba procentine išraiška. Papildomi paaiškinimai pateikiami verbalinio teksto forma.

Antrojoje dalyje, tyrimo duomenys analizuojami taikant kokybinį turinio analizės metodą. Atlikus publikacijų verbalinio ir vaizdinio turinio analizę, rezultatai pateikiami suskirsčius juos į penkias temines kategorijas.

Teorinėje dalyje pateikta informacija apie baikerių subkultūros formavimąsi ir įvaizdžio formavimą leidžia suvokti šios subkultūros ideologiją ir per kelis dešimtmečius susiformavusias baikerių vaizdavimo tendencijas. Tuo tarpu empirinėje dalyje pateikti tyrimo rezultatai, parodo kokių vaizdavimo koncepcijų laikomasi reprezentuojant baikerės internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje.

2.2. Kiekybinė analizė

2.2.1. Publikacijų skaičius

Siekiant nustatyti moterų baikerių matomumo Lietuvos internetinėje žiniasklaidoje lygi kiekybinėje analizėje nustatomos ir išskiriamos tos publikacijos, kuriose minimos Lietuvos baikerės. Tyrime nėra papildomai skaičiuota, kiek kartų atskiruose tekstuose kuri baikerė ir baikerių klubas buvo paminėti. Tikslas – ne lyginti atskiras baikerės ar klubus, bet atskleisti bendrą matomumo žiniasklaidoje laipsnį.

Tyrimo rezultatai pateikiami duomenys kiek tyrimo laikotarpiu iš viso buvo publikuota internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje įvairaus pobūdžio publikacijų (straipsnių, radijo pokalbių, video

pristatymų), skirtų baikerėms. Duomenys pateikiami laiko intervalais, kad būtų galima nustatyti matomumo Lietuvos internetinėje žiniasklaidoje dažnumo tendencijas (žr. 2 pav.).

2 paveikslėlis

Oficialiai pirmasis moterų baikerių klubas Lietuvoje buvo įkurtas 2008 metais. Iki tol Lietuvoje baikerių buvo vos kelios. Atitinkami duomenys atsispindi ir statistiniuose duomenyse: 2005 m., 2006 m. ir dauguma 2008 m. pasirodžiusių publikacijų buvo skirtos tai pačiai baikeriai – Alai Danasienei. Baikerė žiniasklaidos dėmesio sulaukė po motociklo avarijos.

Nuo 2008 m. pabaigos pasirodė straipsniai, kurie buvo skirti pirmojo moterų baikerių klubui ir jo narių pristatymui (pvz., „Pirmoji pažintis su „Lapėmis“) 2009 m. įsikūrus antrajam moterų baikerių klubui nuo 2010 m. pasirodė publikacijos skirtos jo pristatymui. Straipsniuose vartojamas raktažodis „Vėjų Laumės“ (pvz., *Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (2010-06-10); „Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (antra dalis)“ (2010-06-21);*). Šiam klubui statiškai skirta daugiau publikacijų, nei klubui „Sisters MCC“ (arba „Lapės MCC“). Tai galima paaikškinti „Vėjų Laumės“ narių atvirumu visuomenei, aktyviai dalyvauja subkultūros gyvenime (pvz.: *„Paminklą avarijose žuvusiems baikeriams statys moterys“ (2013-03-27)*) ir rengia visuomeninius, socialinius renginius (pvz., *„„Vėjų Laumės“ svečiuose pas vaikus“ (2010-07-22); „Pirmoji motoklubo „Vėjų Laumės“ stovykla vaikams“ (2011-06-15); „Laumių šėlsmas“ ir pagalba vaikams“*).

2011 m. paskelbta daugiausiai publikacijų skirtų baikerių reprezentacijai. Dauguma jų buvo skirtos pristatyti konkrečias baikeres. Tai atsispindi ir antraštėse, nes minimi baikerių vardai, slapyvardžiai (pvz., *Lapė – svarbiausia nenuleisti rankų*“ (2011-04-06); „*Baikerė Česonytė, skriedama motociklu, įkvepia laisvės vėjo*“ (2011-07-12)). 2014 m. paskelbtos 5 publikacijos. Daugumos jų antraštėse pagrindiniu dėmesio objektu tapo baikerių transporto priemonė – motociklas (pvz., „*Išskirtinė moteris: kai motociklai – stipriau nei pirmoji meilė*“ (2014-06-26); „*Motociklas suteikė laisvės pojūtį*“ (2014-08-16); „*Vėjo ir laisvės sąjungininkės teigia, jog motociklai šeimos neužgožia*“ (2014-09-5-11 d.); „*Moteris ir motociklas*“ (2014-09-16)).

Apibendrinant galima, teigti, kad baikerių straipsnių kiekis atspindi moterų baikerių gausėjimo Lietuvoje tendencijas ir matomumo internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje didėjimą. Palaipsniui kinta ir baikerių reprezentacijos tendencijos, nes įvairėja joms skirtų publikacijų temos.

2.2.2. Antraštė

Viena svarbiausių pranešimo elementų yra antraštė. Regina Koženiauskienė teigia, kad: „antraštė – paprastai trumpas vieno sakinio tekstas, kuriuo nusakoma publikacijos esmė, pagrindinis turinys“⁶⁰. Straipsnių antraštėmis ne tik pristatomas turinys, nusakoma pagrindinė mintis, tačiau: „jomis pranešama, pasakojama, analizuojama, komentuojama, reiškiamas požiūris, emocijos, bandoma įtikinti, vertinama ir net apeliuojama į ką nors“⁶¹. Antraštės tampa priemone, kurios patraukia skaitytoją, nes jose siekiama pateikti informaciją ne tik glaustai, bet ir paveikiai, įsimintinai. Galima teigti, jog jos atlieka jau ne tik nominatyvinę, bet ir komunikacinę bei ekspresinę funkcijas.

Analizuotose internetinėje Lietuvos žiniasklaidos publikacijose dominuoja ilgos sakinio formos antraštės. Kelios analizuotos antraštės buvo žodžių junginio formos. Pastarosios tik pavadina tekstą ir nurodo jo esmę (pvz., „*Moteris ir motociklas*“). Analizuojant antraštes, buvo pastebėti keli jų formavimo aspektai, todėl tyrime jos pagal struktūrą suskirstytos į tris grupes: citatos, teiginiai ir klausimus.

⁶⁰ Koženiauskienė, Regina. *Retorinė ir stilistinė publicistinių tekstų analizė*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2013, p. 46.

⁶¹ Kalinauskaitė, Danguolė. *Trumpojo teksto žanro specifika: naujų portalų antraščių tyrimas*, Vilnius, 2014, p. 23.

Antraščių pavyzdžiai:

Klausimai: „*Moters baikerės įvaizdis visuomenėje – neteisingas?*“.

Citatos: „*Lapė – kelionė į Kaukazą buvo savęs išbandymas; „Vėjo ir laisvės sąjungininkės teigia, jog motociklai šeimos neužgožia“; Motociklas suteikė laisvės pojūtį; „Lapė – svarbiausia nenuleisti rankų; Patyrusi akistatą su mirtimi baikerė Ala Danasienė žino gyvenimo kainą“.*

Teiginiai: „*Baikerę taranavo BMW“; Baikerės iš Biržų Oksanos Juškienės karjera: iš grožio salono – tramdyti ugnies“; Nesutramdoma plieninių žirgų tramdytoja“; „Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“; „Stilingas baikerės kostiumas slepia gilius randus“.*

Dažniausiai Lietuvos naujienų portaluose antraštės formuluojamos teiginių forma – 21. Toliau pagal dažnumą seka citatos (naudojama ne tikslios pažodinės, o perfrazuota citatų forma) tipo antraštės, jų 6. Rečiausias antraščių tipas – retorinio pobūdžio klausimai, jų 1.

Teiginiais siekiama informaciją pateikti kuo objektyviau, tačiau tas pats objektas, subjektas ar reiškinys paprastai gali būti vertinamas iš įvairių pozicijų (neigiamos, teigiamos arba neutralios), tad paprastai antraštės tonas yra subjektyvaus pobūdžio. Teiginių tipo antraštėse atspindi ne tik tai, apie ką rašoma tekstuose, jos nėra paremtos tik faktine informacija, tačiau pateikiama ir autorių nuomonė bei vertinimas.

Analizuojant antraštes pastebimos tokios formavimo ypatybės. 7 antraštėse naudojamas žodis *baikerė* ir kitos jo gramatinės formos. Baikerėms įvardyti ir apibūdinti keturiose antraštėse vartojami sinonimai tokie kaip: *vėjo ir laisvės sąjungininkės, plieninių žirgų tramdytoja* (2 kartus), *prisiekusios motociklininkės*. Nors šie žodžiai turi artimą prasmę žodžiui *baikerė*, tačiau jie kiekybiniu ir kokybiniu santykiu skiriasi. Vienas žodis pakeičiamas žodžių junginiu, sudarytu iš veiksnio ir jį nusakančių pažyminių. Pažyminiai reiškia daikto ar asmens požymį, ypatybę, todėl padaro šias antraštes emocine prasme išraiškingesnes.

4 antraštėse vartojamas žodis *moteris* ir kitos šio žodžio gramatinės formos. Akcentuojant straipsnio herojų lytį žiniasklaidoje sukuriamas jų išskirtinumas, kuris priklausomai nuo pasirinkto tono būna pozityvaus, neutralaus arba negatyvaus pobūdžio. Pavyzdžiui, antraštėje „*Paminklą avarijose žuvusiems baikeriams statys moterys*“ nėra nurodoma, kokios tai moterys. Koncentravimasis tik į lyties aspektą ir jo akcentavimas diferencijuoja ir sukuria lyčių priešpriešą. Pačiame pranešime tokia intencija nėra plėtojama.

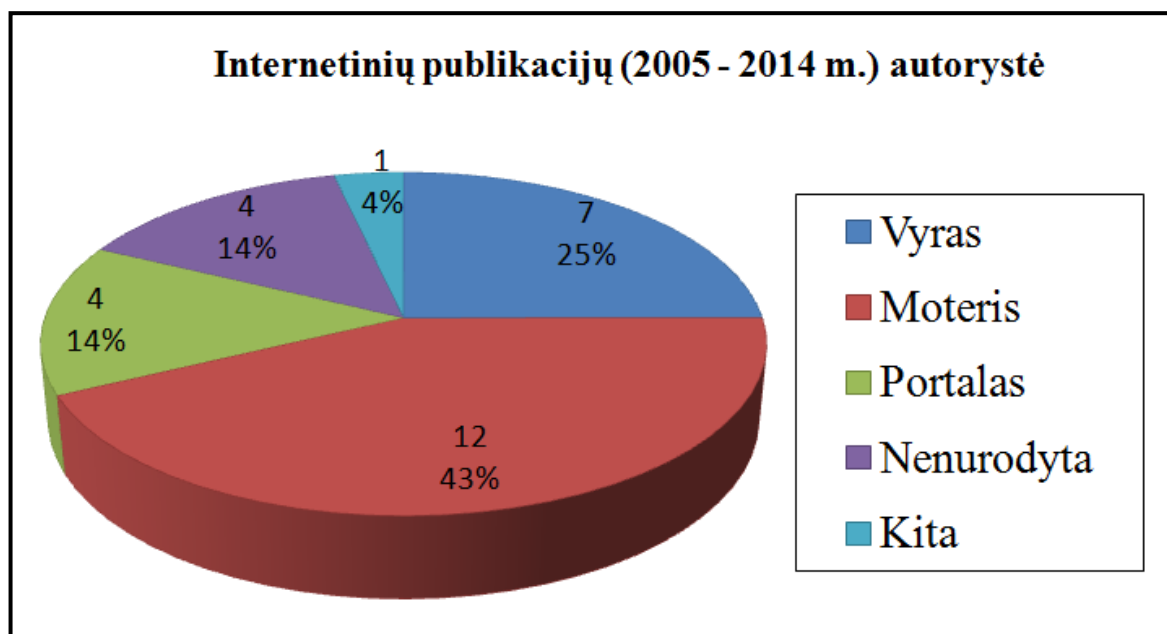
Kai kuriose antraštėse baikerės pristatomos nurodant jų vardą, pavardę ar slapyvardį. 2 publikacijų antraštėse minimas *Lapės* slapyvardis, kuriuo baikerė Liudmila Kazlauskienė yra

žinoma baikerių tarpe. 3 publikacijose vartojamas ne tik raktažodis *baikerė*, bet vardas ir/ arba pavardė (pvz., „*Baikerės iš Biržų Oksanos Juškienės karjera: iš grožio salono – tramdyti ugnies*“; „*Baikerė Česonytė, skriedama motociklu, įkvepia laisvės vėjo*“; „*Patyrusi akistatą su mirtimi baikerė Ala Danasienė žino gyvenimo kainą*“). Vardo ir/ar pavardės paminėjimas antraštėje skaitytojui gali sukelti asmeniškumo įspūdį – imituojama reali susipažinimo situacija – pris(is)tatymas. Be to, tokios antraštės leidžia skaitytojui numanyti, jog tekste bus pristatoma konkretus asmuo. Kai kuriais atvejais vardas ir/ar pavardė gali veikti kaip atpažinimo vienetas, raktažodis, kuris patraukia skaitytojo dėmesį. Pavyzdžiui, straipsnio pasirodymo laikotarpiu Alos Danasienės pavardė buvo žinomas daugumai Lietuvos gyventojų, nes po patirtos avarijos žiniasklaidoje buvo pasirodęs ne vienas pranešimas.

Skirtingos antraščių formulavimo strategijos suponuoja ir skirtingą skaitytojui siunčiamą informaciją. Dauguma antraščių formuojamos teigimo principu (pvz., „*motociklas suteikė laisvės pojūtį*“). Rečiau naudojamas neigimo principas (pvz., „*motociklai šeimos neužgožia*“). Logikos požiūriu neigimas apverčia tiesos prasmę. Kitaip sakant, žurnalistas teigia jog mintis, kad motociklai užgožia šeimą prieštarauja tiesai: motociklas ir šeimos institucija yra suderinami. Dar vienas naudojama priemonė – laipsniavimas. Šiuo principu sudarytose antraštėse teigiama arba neigiama, kad kažkas užima aukštesnę poziciją prioritetų teikime (pvz.: „*motociklas stipriau nei pirmoji meilė*“). Priešpriešų principu paremtose antraštėse supriešinami du iš esmės besiskiriantys, „nederantys“ elementai, siekiant sukurti netikėtumo efektą (pvz., „*Stilingas baikerės kostiumas slepia gilius randus*“).

2.2.3. *Autorystė*

Autorius yra labai svarbi figūra žiniasklaidos publikacijų rengime, nes jis pasirenka straipsnio temą, formuoja teksto struktūrą, pasirenka pašnekovo pristatymo būdą, gali komentuoti pašnekovų atsakymus ir išsakyti savo įspūdžius. Šioje darbo dalyje bandoma išsiaiškinti kokie autoriai dažniausiai pasirenka temas apie baikeres. Visų pirma atliktas skaičiavimas pagal publikacijų autorių (žr. 3 pav.)

Diagramos duomenys rodo, jog daugiausiai publikacijų, t. y. 12, reprezentuojančių baikerės parengė žurnalistės moterys (pvz., G. Gaivenytė, „*Nesutramdoma plieninių žirgų tramdytoja*“; S. Dovidavičienė „*Baikerė Česonytė, skriedama motociklu, įkvepia laisvės vėjo*“; E. Šilinskaitė „*Prisiekusioms motociklininkėms nusilenkia net ir drąsiausi vyrai*“; R. Pakalnienė „*Motociklas suteikė laisvės pojūtį*“; R. Šemelytė „*Vėjo ir laisvės sąjungininkės teigia, jog motociklai šeimos neužgožia*“; I. Miškinytė, „*Meilė dukrai ir geležinė valia padėjo sukurti gyvenimą iš naujo*“). Visų publikacijų autorės yra skirtingos, tačiau dauguma antraščių yra suformuotos tais pačiais principais. Naudojami tokie epitetai kaip „*plieninių žirgų tramdytoja*“, „*vėjo ir laisvės sąjungininkės*“. Siekiant suformuoti išskirtinių moterų įvaizdį, pateikti baikerės kaip laviruojančias tarp moteriškumo ir vyriškumo naudojamas opozicijų principas (pvz., „*Prisiekusioms motociklininkėms nusilenkia net ir drąsiausi vyrai*“, „*Iš grožio salono – tramdyti ugnies*“). Daugumoje žurnalisčių parengtų publikacijų antraštės ir tekstai skiriasi nuo vyrų, nes jose daugiau jausmingumo, jautrumo asmeninėms temoms. Tai, kad visų publikacijų autorės yra skirtingos, galimai rodo, jog temos pasirinkimas yra ganėtinai atsitiktinis: baikerės pateikiama kaip egzotika, galbūt tikintis didelio skaitomumo ir komentatorių gausos. Kitas galimas motyvas – žurnalisčių noras atkreipti dėmesį į išskirtines moteris, suteikti baikerėms galimybę būti matomoms.

Publikacijų, kurias parengė žurnalistai vyrai, antraštės lakoniškos. 5 iš 7 publikacijų parengė žurnalistas Vidmantas Misevičius (pvz., „*Pirmoji pažintis su „Lapėmis“*“; „*Lapė – svarbiausia nenuleisti rankų*“). Toks domėjimas baikerėmis, gali būti suprantas kaip žurnalisto

sinteresuotumas didinti baikerių matomumą internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje. Publikacijos paskelbtos internetinės svetainės autoreviu.lt rubrikoje „*Motociklai ir motoroleriai*“. Portalas save pristato kaip automobilininko gidą, todėl joje pateikiamos publikacijos skirtos specifiniai skaitytojų auditorijai.

Publikacijose dažniausiai nurodoma, jog autorius yra portalas, kai pateikiami reportažo tipo pranešimai. Daugiausiai tokių publikacijų buvo apie baikerę Alą Danasienę ir jos patirtą motociklo avariją (pvz., „*Šiauliuose sužalotos motina ir dukra, važiavusios motociklu*“; „*Baikerę taranavo BMW*“; „*Patyrusi akistatą su mirtimi baikerė Ala Danasienė žino gyvenimo kainą*“).

Kategorijai *Nenurodyta* priskirtos publikacijos, kuriose nėra nurodytas autorius. 3 iš 4 tokio tipo straipsnių paskelbti internetiniame portale www.autoreviu.lt. (pvz., „*Motociklas kaip gyvenimo būdas*“; „*Laumių šėlsmas ir pagalba vaikams*“).

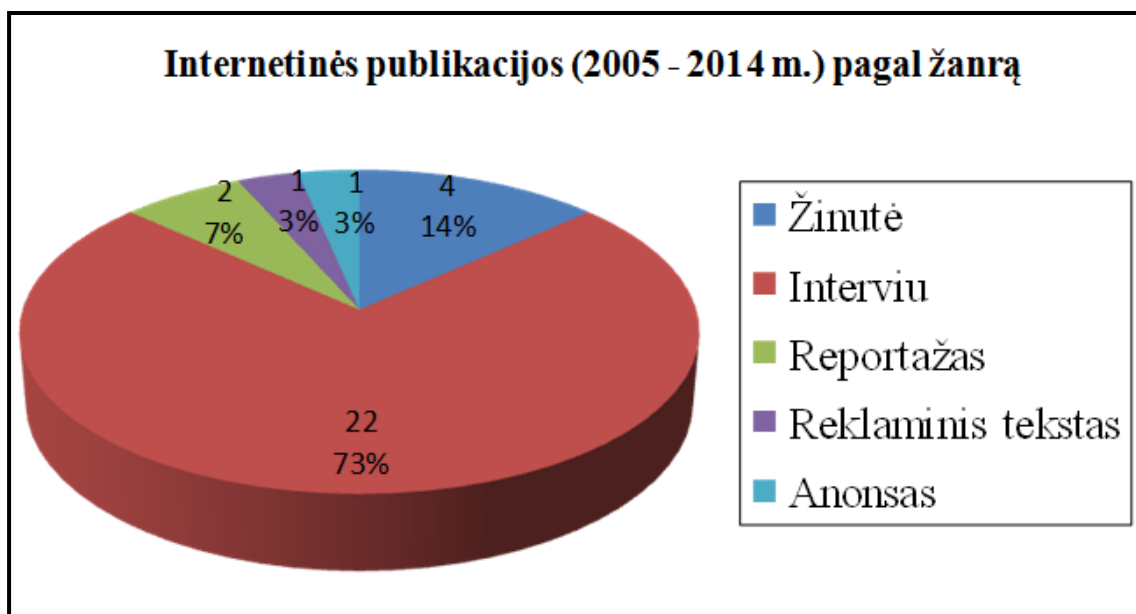
Kategorijai *Kita* priskirtas straipsnis „*Pirmoji moto klubo „Vėjų Laumės“ stovykla vaikams*“. Jame nurodoma, jog tekstas yra „Vėjų Laumių“. Teksto turinyje nuosekliai ir ganėtinai išsamiai pasakojama apie kelias dienas trukusios vaikų stovyklos renginius. Nors galimai šios dalies autorės yra klubo narės, tačiau straipsnio įvadas ir pabaiga akivaizdžiai rodo, jog tai žurnalisto papildytas tekstas.

2.2.4. Publikacijų žanras

Žanrų rūšių klasifikacijų yra įvairių. Šiame darbe vadovaujamosi Rūtos Marcikevičienės žanrų klasifikacija. Ji teigia, jog Lietuvių tradicijoje paprastai skiriamos 5 stambios žanrų grupės: informaciniai žanrai, vertinamieji žanrai, analitiniai žanrai, meniniai pramoginiai bei tarnybiniai informaciniai žanrai⁶².

Turint omenyje, jog žanrai nuolatos maišosi, keičiasi ir retai kada būna gryniesi, šiame darbe tekstas priskiriamas tam žanrui, kurio požymių jis turi daugiausiai. Visų pirma buvo atliktas skaičiavimas pagal publikacijų žanrą (žr. 4 pav.). Po to pateikiamas verbalinė analizė.

⁶² Marcinkevičienė, Rūta. *Spaudos tekstų žanrai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2007.

Žinutė. Žinute pranešama naujiena – įvykis ar faktas. Pagal paskirtį visos žinutės skirtos informuoti. Jai būdingas aktualumas, objektyvumas, glaustumas⁶³ (pvz., „Šiauliuose sužalotos motina ir dukra, važiavusios motociklu“; „Baikerę taranavo BMW“; „Avarijoje sužalotai Šiaulių baikerei – kompensacija“; „Paminklą avarijose žuvusiems baikeriams statys moterys“).

Analizuotosios žinutės pagal apimtį yra išplėstinio tipo. Šio tipo žinučių sandara yra tokia: pavadinimas arba antraštė, paantraštė, žinutės tekstas. Daugumoje jų naudojamas apverstos piramidės principas – sakinio ilgumo antraštė pateikiama kaip svarbiausia viso teksto tezė. Tokia antraštės formuluotė skirta patraukti skaitytojo dėmesį, jį sudominti – suteikti tekstui patrauklumo. Vis dėlto, tezinis pavadinimas pasak Rūtos Marcinkevičienės: „neatspindi teksto esmės, o tik nurodo skandalingiausių jame minimą momentą“⁶⁴.

Reportažas. Tai aktualių kasdienių įvykių ar reiškinų dokumentinis pavaizdavimas, perteiktas patrauklia forma. Reportažo paskirtis yra informuoti ir pavaizduoti. Ypatingai reikšminga figūra reportažo kūrime yra žurnalistas. Per jo suvokimo prizmę yra pateikiami faktai: jis atrenka epizodus ir detales, parenka jų perteikimo būdus, pateikia apibendrinimus, potekstes⁶⁵.

⁶³ Ten pat, p. 79-80.

⁶⁴ Ten pat, p. 82.

⁶⁵ Ten pat, p. 87.

Analizuotose reportažuose sukuriamas vadinamasis *dalyvavimo efektas* – informacijos pateikimo forma sudaro įspūdį, jog žurnalistas buvo tiesioginis baikerių renginių dalyvis, stebėtojas ir pateikia reportaže rekonstruotą įvykių eigą. Nors visuomenėje vyrauja stereotipas, jog baikeriai yra labai uždara subkultūra, tačiau per žurnalistų pateikiamus įspūdžius reportažuose formuojama nuostata, kad moterų baikerių klubai yra atviri visuomenei:

„<...>savo išskirtiniu dėmesiu merginas šeštadienio vakarą lepino alytiškiai „Copper Heart MC“. Tik atvykę į renginį, vyrai visoms „laumėms“: ir klubo narėms, ir suportėms, įteikė po raudoną rožę, o vėliau vykusiame aukcione sumokėjo nemažą sumą už rankų darbo motociklo modelį<...>“⁶⁶.

Kadangi grupės groja įvairių muziką, į vakarinę dalį susirinko labai marga publika: matėsi nemažai klubų atributika pasipuošusių baikerių, buvo galima sutikti gotų, metalistų, šalia jų ramiai jautėsi tiesiog į renginį užsukę miestiečiai ir miesto svečiai. Visi buvo nusiteikę draugiškai ir geranoriškai, tad renginyje budėję trys apsaugos vyrukai darbo beveik neturėjo<...>“⁶⁷.

Darbe analizuojami reportažai gali būti priskirti siužetiniam reportažų tipui. Juose žurnalistai chronologine eilės tvarka atpasakoja įvykius jų išsamiai nekomentuodami, baikerių mintys yra cituojamos arba perpasakojamos. Reportažuose pateikiami fotoreportažai. Kartais publikacijų pabaigoje pateikimas žurnalistinis apibendrinimas.

Reklaminis tekstas. Reklaminiai straipsniai skirti informuoti ir įtikinti⁶⁸.

Šiai kategorijai priskirtas viena internetinė publikacija – *„Meilė dukrai ir geležinė valia padėjo sukurti gyvenimą iš naujo“*. Straipsnio antraštė reprezentuoja pirmąją teksto dalį, nes joje pateikiamas žurnalistinis pasakojimas apie baikerės patirtą motociklo avariją ir pesimistines medikų prognozes. Po to sekantis tekstas skirstomas į segmentus. Pirmajame pavadintame *„Laiku priimtas sprendimas“* cituojamos baikerės Viktorijos Česonytės mintys. Vyksta atviras konkrečios paslaugos ir bendrovės reklamavimas:

„<...>Apsdrausti save nuo nelaimingų atsitikimų ir traumų buvo gerai apgalvotas žingsnis siekiant praplėsti saugumo ribas. Dabar matau, kad tai buvo vienas atsakingiausių sprendimų mano gyvenime, ir džiaugiuosi iš anksto pasirūpinusi savo ir savo šeimos finansiniu saugumu. Po

⁶⁶ „Laumių šėlsmas“ ir pagalba vaikams (2011-11-02). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/12211/laumi-u-selsmas-ir-pagalba-vaikams>>.

⁶⁷ „Laumių šėlsmas“ ir pagalba vaikams (2011-11-02). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/12211/laumi-u-selsmas-ir-pagalba-vaikams>>.

⁶⁸ Marcinkevičienė, Rūta. *Spaudos tekstų žanrai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2007, p. 123.

šio nelaimingo atsitikimo „Aviva Lietuvos“ parama buvo tas finansinis ramstis, kuris padėjo kabintis į gyvenimą, negalvojanč, iš kokių lėšų sumokėti už ilgą reabilitaciją<..>. Draudimo išmoka leido man užsitikrinti puikų gydymą, todėl šiandien galiu vaikščioti, siekti karjeros, svajoti apie ateitį<...>“⁶⁹.

Po to sekančio segmento pavadinimas primena reklaminį šūkį – „Draudimo išmoka – stabilumo garantas.“ Publikacijos pabaigoje pateikiamas gyvybės draudimo ir pensijų bendrovės „Aviva Lietuva“ generalinė direktorės pasisakymas:

„<...>Didžiuojamės savo kliente Viktorija! Jos gydymo istorija rodo, kad esame reikalingi žmogui jo gyvenimo kelyje, o labiausiai tada, kai likimas mesteli netikėtų ir skaudžių staigmenų<...>“⁷⁰.

Anonsas. Tai trumpa informacija apie esamą ar būsimą publikaciją. Jame pateikiama esminė informacija apie ją – trumpa santrauka, keli bruožai. Anonso tikslas – ne tik informuoti, bet ir reklamuoti, sudominti skaitytoją⁷¹. Šiai kategoriškai priskirta viena publikacija, kurioje pateikiama informacija apie būsimą televizijos laidą. Laidos pobūdis diskusinis, todėl anonso antraštė pateikiama klausimo forma – „*Moters baikerės įvaizdis visuomenėje – neteisingas?*“.

Interviu. Atlikus publikacijų žanro kiekybinę analizę paaiškėjo, jog 73 proc. visų publikacijų sudaro interviu žanro publikacijos. Šiame darbe interviu suprantamas kaip žurnalisto sumanytas, parengtas, įgyvendintas pokalbis ir viešas jo publikavimas. Interviu pagrindinė funkcija yra informacinė: norima papasakoti, paaiškinti, pateikti pašnekovų nuomones ir pan. R. Marcinkevičienė nurodo, jog pagrindiniai interviu bruožai yra šie: informacijos sudramatinimas, gyvumas, autentiškumas (informacija iš pirmų lūpų) ir įtikinamumas⁷²

Interviu žanro pasirinkimo motyvai:

- Žurnalistas pats negali dalyvauti renginyje ar būti tam tikro įvykio stebėtoju. Tuomet jis apklausia baikeres, kaip dalyves, rengėjas, (pvz., „„*Vėjų Laumės*“ svečiuose pas vaikus“).

⁶⁹ Miškinytė, Ieva. Meilė dukrai ir geležinė valia padėjo sukurti gyvenimą iš naujo (respublika.lt. 2011-09-25). Interaktyvus.

<http://www.respublika.lt/lt/naujienos/pramogos/zvaigzdes_ir_zmones/meile_dukrai_ir_gelezine_valia_padejo_sukurti_gyvenima_is_naujo/.coments.1>.

⁷⁰ Miškinytė, Ieva. Meilė dukrai ir geležinė valia padėjo sukurti gyvenimą iš naujo (respublika.lt. 2011-09-25). Interaktyvus.

<http://www.respublika.lt/lt/naujienos/pramogos/zvaigzdes_ir_zmones/meile_dukrai_ir_gelezine_valia_padejo_sukurti_gyvenima_is_naujo/.coments.1>.

⁷¹ Ten pat, p. 85

⁷² Marcinkevičienė, Rūta. *Spaudos tekstų žanrai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2007.

- Reikalinga autoritetinga nuomonė ar paaiškinimas iš kompetentingų žmonių, tam tikros srities žinovų (pvz., „*Videokonferencijoje – plieninių žirgų tramdytojai*“; „*Moteris ir motociklas*“)
- Norima pristatyti visuomenei įdomų žmogų, šiuo atveju konkrečią baikerę arba jų grupę (pvz., „*Baikerė Česonytė, skriedama motociklu, įkvepia laisvės vėjo*“; „*Baikerės iš Biržų Oksanos Juškienės karjera: iš grožio salono – tramdyti ugnies*“; „*Vėjų laumės*“; „*Išskirtinė moteris: kai motociklai – stipriau nei pirmoji meilė*“).
- Interviu duodantis žmogus yra sąlyginai žinomas (asmuo atsidūręs žiniasklaidos dėmesio centre) visuomenėje. Tokiais atvejais paprastai būna daug svarbiau yra *kas* kalba, o ne *ką* kalba. Šiai kategorijai priskirtinos po motociklo avarijos pasirodžiusios publikacijos apie baikerę Alą Danasieneį (pvz., „*Nesutramdoma plieninių žirgų tramdytoja*“; „*Patyrusi akistatą su mirtimi baikerė Ala Danasiene žino gyvenimo kainą*“).

Interviu žanro pagal pateikimo būdą analizė

Pasakojamieji interviu. Šiai kategorijai priskirta 10 publikacijų. Jose interviu tėra tik informacijos gavimo būdas, nes tekste žurnalistai nepateikia savo klausimų, tačiau jie yra numanomi. Baikerių atsakymai yra ne tik cituojami, bet ir perpasakojami. Tokių publikacijų tekstų turinys suskirstomas į įvairius tematinis segmentus (pvz., „*Nesutramdoma plieninių žirgų tramdytoja*“; „*Motociklas kaip gyvenimo būdas*“; „*Baikerės iš Biržų Oksanos Juškienės karjera: iš grožio salono – tramdyti ugnies*“; „*Vėjų laumės*“; „*Motociklas suteikė laisvės pojūtį*“).

Monologiniai interviu. Paprastai įprasta interviu laikyti pokalbius, kuriuose vyksta dialogas tarp dviejų ar daugiau pašnekovų. Monologinis interviu – pokalbis, kurio metu į redakcijai siunčiamus skaitytojų klausimus atsako pakviestas specialistas⁷³. Šiai kategorijai priskirta 1 publikacija – „*Videokonferencijoje – plieninių žirgų tramdytojai*“. Šiame pokalbyje žurnalistas atliko tarpininko vaidmenį tarp baikerių ir klausytojų: užduodavo baikeriams klausytojų elektroniniu paštu siunčiamus klausimus. Dėl tokios pokalbio struktūros vyravo vientisas aiškinamojo ir pasakojimo pobūdžio tekstas.

Dialoginiai interviu. Šiai kategorijai priskirta 11 publikacijų. Jose pokalbis vyksta tarp žurnalistų (užduoda klausimus, palaiko pokalbio eigą) ir baikerių (atsakinėja į užduotus klausimus) (pvz., „*Lapė – svarbiausia nenuleisti rankų*“; „*Stilingas baikerės kostiumas slepia gilius randus*“; „*Išskirtinė moteris: kai motociklai – stipriau nei pirmoji meilė*“; „*Moteris ir motociklas*“; „*Lapė – kelionė į Kaukazą buvo savęs išbandymas*“). Tai ne visada užtikrina šių interviu autentiškumą, nes

⁷³ Ten pat, p. 96.

paprastai publikacijoje viešinamas ne nuoseklus interviu, o žurnalistų atsirinkti, sugrupuojami, perdėliojami ir paryškinami pokalbio fragmentai. Akcentų sudėliojimas tam tikrose vietose keičia prasmę.

Žiniasklaidoje dialoginio interviu idealu laikomas „spontaniškas“ žurnalisto ir jo pašnekovo pokalbis ir jo tiesioginė transliacija. Tokio tipo pavyzdys – radijo laidos tiesioginio pokalbio įrašas – „*Moteris ir motociklas*“. Toks interviu išsiskiria tuo, jog jame pateikiama informacija yra autentiška. Pokalbyje girdimi ne tik žurnalisto užduodami klausimai ir pašnekovo atsakymai, bet ir kalbinės pauzės bei kiti minties plėtojimo niuansai.

Dialoginių interviu pokalbių strategijų analizė

Mokslininkė F. Pridham teigia, kad norėdami tinkamai valdyti pokalbį, turime mokėti tam tikras pokalbio strategijas: kaip pradėti, plėtoti, užbaigti pokalbį, kada kalbėti, o kada klausyti ir nepertraukinėti kalbančiojo⁷⁴. Tai ypatingai svarbu žurnalistams, nes jie yra pokalbio iniciatoriai. Jie turi sudaryti palankią atmosferą, sudominti pašnekovą ar pašnekovus, paskatinti atsiverti ir jeigu reikia perimti iniciatyvą. Žiniasklaidai skirti pokalbiai dažniausiai nėra spontaniški, todėl labai svarbus yra pasiruošimo etapas: vietos parinkimas, komandos suformavimas, laiko parinkimas, informacijos apie pokalbio partnerį surinkimas. Pastarasis aspektas ypatingai svarbus, nes pagal surinktą informaciją ir numatomą pokalbio temą galima pasiruošti preliminarinius klausimus, numatyti interviu tikslą ir eigą.

Šioje darbo dalyje analizuojama kokių vaidmenų laikosi žurnalistai ir kokias strategijas jie taiko šiame darbe analizuojamuose dialoginių interviu žanro pokalbiuose. Svarbu pažymėti, jog analizėje nėra siekiama įvertinti žurnalistų etikos ir pokalbio etiketo aspektais.

Klausinėjimas. Tai yra viena svarbiausių pokalbių vystymo strategijų. Klausimai padeda nukreipti pašnekovo atsakymus ir mintis norima linkme. Norint efektyviai pokalbyje naudotis klausinėjimo strategija žurnalistas turi sugebėti suformuluoti tinkamai klausimus ir įgusti pateikti juos tinkamu metu.

Analizuotose pokalbiuose dažniausiai naudojami *atvirojo tipo klausimai*, t. y. klausimai, į kuriuos pašnekovės negali atsakyti „taip“ arba „ne“. Dominuoja *specialiojo klausimo sakiniai*. Tai klausimai, kurie pradami vartojant klausiamuosius žodžius: *kas, kaip, kur, kada, koks* ir t. t.:

⁷⁴ Galinskaitė, Reda. Pritarimo strategija jaunimo pokalbiuose: funkcijos ir raiška. *Lietuvių kalba* 5, (2011). Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 5 d.] <<http://www.lietuviukalba.lt/index.php/lietuviukalba/article/download/33/82>>.

Užduodami šiuos klausimus žurnalistai užima „mokinio“, žinančio mažiau informacijos už pašnekovės vaidmenį. Šiais klausimais klausiama konkrečių dalykų:

„<...>Kaip į moteris ant motociklo žiūri vairuotojai vyrai? Policija?<...>“⁷⁵;

„<...>Kodėl „Vėjų Laumės“? Kaip kilo pavadinimas?<...>“⁷⁶;

„<...>Kelionė pas sergančius vaikus – kaip ir kam kilo ši idėja?<...>“⁷⁷;

„<...>Kaip tikėti savo jėgomis, kai esi ištikta komos?!<...>“⁷⁸.

Pokalbiuose taip pat yra pasitelkiami uždari klausimai, t. y. klausimai į kuriuos galima atsakyti tokiais žodžiais kaip „taip“ arba „ne“ (pvz., „<...>Bet vat tos klubo narės, jūs moterys esat, jūs nesat visos ten moto ar auto sporto atstovės, profesionalės?<...>“⁷⁹). Šie klausimai gali būti formuluojami pasitelkiant įvairias struktūras. Pavyzdžiui, pirmojoje klausimo dalyje išsakomas teiginys, o antrojoje klausiamuoju junginiu tokiu kaip „ar ne“ prašoma jį patvirtinti arba paneigti (pvz., „<...>Ala, irgi pedagogė, ar ne?<...>“⁸⁰). Tokio tipo uždari klausimai paprastai nesuteikia daug naujos informacijos, tačiau yra svarbūs patikslinant girdėtą ar numanomą informaciją.

Šiame darbe analizuojame radijo laidos „Pasaulis pagal moteris“ pokalbyje dažnai buvo naudojama dar viena klausimų formulavimo strategija. Klausimai sudaromi pakartojant pašnekovo pasakymą su klausiamąja intonacija. Pašnekovės tokį pasakymą priima kaip klausimą ir bando į jį atsakyti:

„<...>Ž: Bet, Jūrate, žiūrėti, jeigu sakot, kad motociklas yra kaip psichologas, kaip būtų smagu visas pedagoges užsodinti ir paleisti.

B: O taip, labai sveika būtų.

Ž: Sveika būtų sakot?

B: Labai sveika būtų<...>“⁸¹.

⁷⁵ Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (autoreviu.lt, 2010-06-10). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9232/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes>>.

⁷⁶ Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (antra dalis) (autoreviu.lt, 2010-06-21). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9307/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes-antra-dalis>>.

⁷⁷ „Vėjų Laumės“ svečiuose pas vaikus (autoreviu.lt, 2010-07-22). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9438/veju-laumes-sveciuose-pas-vaikus>>.

⁷⁸ Ten pat.

⁷⁹ Čereškienė, Vilma. Moteris ir motociklas (Laida „Pasaulis pagal moteris“, Lietuvos radijas, 2014-09-16). Interaktyvus. <<http://www.ziniuradijas.lt/epizodas/2014/09/16/pasaulis-pagal-moteris/36701>>.

⁸⁰ Ten pat.

⁸¹ Ten pat.

Kita klausimų grupė – *tikrinamieji klausimai*. Šiais klausimais kalbėtojas nori patikrinti, ar jo pašnekovas patvirtins ar paneigs tai, kas pranešama. Paprastai šio tipo klausimai pradedami klausiamosiomis dalelytėmis *ar, gal, nejaugi*, tačiau jos gali būti ir numanomos⁸² (pvz., „<...>Vyrų nepriima moterų į savo klubus?<...>“⁸³; „<...>Lankėtės pas tuberkulioze sergančius vaikus - nebaisu?<...>“⁸⁴).

Pritarimo strategijos radijo pokalbiuose. Pokalbio metu klausytojas linkęs reaguoti į kalbėtojo pasakymą ir vartoti trumpus reakcijos pasakymus (angl. *minimal responses*) – tai tokie žodžiai kaip *taip, teisingai* ar garsažodžiai *mh, mhm* ir pan.

„<...>B: Statusas gali būti įvairus. Pats žemiausias yra hang aroundai, toliau būtų prospektai, tada jie tampa tikraisiais nariais – memberiais...“

Ž: Mhm

B: ... na ir klubas gali iš memberių jau išsirinkti prezidentą ir viceprezidentą<...>“⁸⁵.

Reakcijos pasakymai paprastai laikomi vienu iš būdų išreikšti pritarimą ir pašnekovo palaikymą – pašnekovas skatinamas tęsti pradėtą pasakojimą. Jane Pilkington manymu, trumpų reakcijos pasakymų dažnumas priklauso nuo to, kiek klausytojas domisi tema, kurią pasirinko kitas pašnekovas. Tai leidžia kelti prielaidą, jog kuo pokalbio dalyviui yra įdomesnė plėtojama tema, tuo jis dažniau vartoja reakcijos pasakymus. Vis dėlto, pasak kai kurių mokslininkų moterys ir vyrai skirtingai vertina šią pokalbio strategiją, todėl vartojimo dažnumas yra skirtingas. Deborah Tannen teigia, jog vyrai trumpus pasakymus pokalbio metu įterpia rečiau, nes jiems jų vartojimas reiškia tai, kad jiems pritariama. Moterims trumpų reakcijos pasakymų vartojimas reiškia tai, kad jų klausomasi (demonstruojamas susidomėjimas) ir suprantama, apie ką kalbama. Trumpų reakcijos pasakymų vartojimo dažnumas gali priklausyti ne tik nuo žmogaus lyties, bet ir charakterio savybių. Pavyzdžiui, jeigu žmogus nekalbus, tai jis ir pokalbio metu gali nevertoti trumpų reakcijos

⁸² Balčiūnienė, Ingrida. *Pokalbio struktūros analizė kalbos įsisavinimo požiūriu*. Kaunas, 2009. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 15 d.] <http://donelaitis.vdu.lt/disertacijos/Balciuniene_2009.pdf>. P. 49-50.

⁸³ Čereškienė, Vilma. Moteris ir motociklas (Laida „Pasaulis pagal moteris“, Lietuvos radijas, 2014-09-16). Interaktyvus. <<http://www.ziniuradijas.lt/epizodas/2014/09/16/pasaulis-pagal-moteris/36701>>.

⁸⁴ „Vėjų Laumės“ svečiuose pas vaikus (autoreviu.lt, 2010-07-22). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9438/veju-laumes-sveciuose-pas-vaikus>>.

⁸⁵ Čereškienė, Vilma. Moteris ir motociklas (Laida „Pasaulis pagal moteris“, Lietuvos radijas, 2014-09-16). Interaktyvus. <<http://www.ziniuradijas.lt/epizodas/2014/09/16/pasaulis-pagal-moteris/36701>>.

pasakymų, nors tema jam ir gali atrodyti įdomi. Taigi, ne visada trumpų reakcijos pasakymų vartojimo dažnumas gali rodyti klausytojo susidomėjimą kalbama tema⁸⁶.

Pertraukimo, prieštaravimo, juokavimo, tylos strategijos radijo pokalbiuose. Pašnekovai vengia pertraukti viena kitą, nėra (bent jau tiesioginių) prieštaravimų: pokalbyje jos leidžia vienai kitai išsakyti savo mintis. Pokalbio metu vyksta nuolatinis dialogas, tylos intarpų labai mažai: dažniausiai tai momentai, kurių metu bandoma sugalvoti atsakymą, rišliai išsakyti mintį. Pokalbio metu daugiau mažiau išlaikoma rimtis, pasakymai nėra labai emociingi, dominuoja ramus balso tonas. Keliose pokalbio vietose išsakytus pasakymus lydi pakilus balso tonas, juokas.

Pokalbio pabaiga. Baigiant pokalbius dažniausiai naudojamos tokios frazės kaip: „*Dėkoju*“; „*Dėkoju už pokalbį*“. Publikacijoje pasitaikė ir originalesnių atsisveikinimo su baikerėmis frazių: „<...>*Tuomet atsisveikinant nieko kito neišeis palinkėti, kaip: verkite kuo dažniau*<...>“⁸⁷; „<...>*Ką gi ačiū Jums. Sėkmės kelyje ir iki*<...>“⁸⁸.

2.2.5. Internetiniai portalai

Pagal „gemiusAudience“ unikalių lankytojų skaičių per mėnesį internetinėse svetainėse duomenis matyti, jog 2005 m. dominuojančias pozicijas užėmė tokie lietuviški socialiai ir pažinčių tinklai kaip one.lt, klasė.lt, pažintys.lt, draugas.lt, ieskok.lt. Ši tendencija vyravo dar kelis metus, tačiau vėliau ėmė keistis ne tik internetinių portalų lyderiai, bet ir portalų tipas. 2014 m. duomenimis lietuviškus socialinių tinklų portalus pralenkė ir internetinių portalų lankomumo lyderiais tapo informaciniai portalai: 15min.lt, lrytas.lt, balsas.lt, alfa.lt, vz.lt ir t. t. (žr. 5 pav.). Tai rodo gyventojų didėjantį susidomėjimą internetinės žiniasklaidos pateikiama ir skleidžiama informacija.

⁸⁶ Galinskaitė, Reda. Pritarimo strategija jaunimo pokalbiuose: funkcijos ir raiška. *Lietuvių kalba* 5, (2011). Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 5 d.] <<http://www.lietuviukalba.lt/index.php/lietuviukalba/article/download/33/82>>.

⁸⁷ Vaičekonienė, Regina. Ir gaisre, ir grožio salone (selonija.lt, 2013-02-26). Interaktyvus. <<http://www.selonija.lt/2013/02/26/ir-gaisre-ir-grožio-salone/>>.

⁸⁸ Videokonferencijoje – plieninių žirgų tramdytojai (etaplus.lt, 2013-09-16). Interaktyvus. <<http://etaplus.lt/videokonferencijoje-plieniniu-zirgu-tramdytojai>>.

„GemiusAudience“ 2014 m. lapkričio mėn. lankomiausių portalų duomenys

All results by Visitors (Real Users)		October 2014	
No.	Name	Visitors (Real users)	Trend
✓ 1.	delfi.lt	1 151 537	3.38 ▲
✓ 2.	15min.lt	996 599	1.99 ▲
✓ 3.	lrytas.lt	829 629	1.24 ▲
✓ 4.	skelbiu.lt	694 264	3.52 ▲
✓ 5.	plius.lt	655 638	7.73 ▲
✓ 6.	balsas.lt	579 787	15.74 ▲
✓ 7.	alfa.lt	532 059	16.80 ▲
✓ 8.	vz.lt	519 821	13.20 ▲
✓ 9.	autogidas.lt	441 583	6.31 ▲
✓ 10.	supermama.lt	422 449	7.91 ▲

Šaltinis: GemiusAudience.

Kiekvienas internetinis portalas turi savo tikslą, todėl atitinkamai orientuojasi į specifinę auditoriją ir jai aktualią informaciją. Šioje darbo dalyje atliekama publikacijų pasiskirstymas pagal internetinių portalų pobūdį. Atlikus tyrimą publikacijos buvo suskirstytos į 3 portalų tipus: bendrojo pobūdžio, specializuoto pobūdžio ir iš dalies specializuoto pobūdžio (žr. 1 lentelę). Statistiniai duomenys leidžia analizuoti koks yra publikacijų pasiskirstymas pagal internetinių portalų tipą.

1 lentelė

Publikacijų pasiskirstymas pagal internetinių portalų pobūdį

Naujienų svetainė	Internetinis adresas	Publikacijų skaičius	Portalo tipas pagal naujienų turinį
Delfi.lt	www.delfi.lt	2	Bendrojo pobūdžio
15min.lt	www.15min.lt	2	Bendrojo pobūdžio
Lrytas.lt	www.lrytas.lt	4	Bendrojo pobūdžio
Alfa.lt	www.alfa.lt	2	Bendrojo pobūdžio
Lzinios.lt	www.lzinios.lt	1	Bendrojo pobūdžio
Etaplius.lt	www.etaplius.lt	1	Bendrojo pobūdžio
Ukininkopatarejas.lt	www.ukininkopatarejas.lt	1	Specializuoto pobūdžio
Prim.lt	www.prim.lt	1	Bendrojo pobūdžio
Sarmatija.lt	www.sarmatija.lt	1	Iš dalies specializuoto pobūdžio

Selonija.lt	www.selonija.lt	1	Iš dalies specializuoto pobūdžio
Maga.lt	www.maga.lt	1	Bendrojo pobūdžio
Autoreviu.lt	www.autoreviu.lt	8	Specializuoto pobūdžio (auto ir moto)
Cosmopolitan.lt	www.cosmopolitan.lt	1	Iš dalies specializuoto pobūdžio
Ziniuradija.lt	www.ziniuradijas.lt	1	Iš dalies specializuoto pobūdžio
Respublika	www.respublika.lt	1	Bendrojo pobūdžio

Daugiau nei pusė, t. y. 15, analizuojamų publikacijų, skirtų baikerių reprezentacijai yra patalpintos bendrojo pobūdžio internetiniuose portaluose. 8 publikacijos skelbiamos specializuotame portale autoreviu.lt. Jame visa informacija orientuojama į automobilius, motociklus ir kitas transporto priemones: jų apžvalgos, varžybų, parodų ir kitų renginių pristatymai, naudingi patarimai. Tai leidžia teigti, jog šiame portale publikuojami straipsniai pasiekia tik specifinę interneto naudotojų auditoriją. 4 publikacijos pateikiamos iš dalies specializuoto pobūdžio portaluose, 1 specializuoto pobūdžio portale.

2 publikacijos yra paskelbtos labiausiai lankomos 2005–2014 m. laikotarpiu, pagal „gemiusAudience“ duomenis, portale delfi.lt. Nors šiame portale yra dar ne vienas straipsnis apie baikeres, tačiau daugelyje raktažodžiai tokie kaip *baikerė(s)*, nėra vartojami tikslingai. Jie skirti apibūdinti rengimosi stilių, renginių temą.

2.3. Verbalinio ir vaizdinio pristatymo opozicinių reikšmių analizė

Žiniasklaida nėra tik pasyvi informacijos skleidėja, bet ir aktyvi įvaizdžių formuotoja. Šiuolaikinėje internetinėje žiniasklaidoje susilieja dvi pristatymo formos – verbalinė (kalbinė ir rašytinė) ir vaizdinė. Darbe laikomasi nuostatos, jog kalba nėra vien paprasčiausia minčių išraiškos priemonė, nes ji formuoja mąstymą ir pasaulėjautą. Tokie pats svarbūs yra vaizdiniai, nes jie pasižymi turiningu simbolizmu, sukelia subtilias reakcijas, gali perteikti emociškai įtaigią žinią auditorijai.⁸⁹ Visos vaizdinės priemonės (filmuota medžiaga, fotografijos, piešiniai ir kt.), reprezentuoja *tam tikru būdu*. Nors prasmės ne visuomet akivaizdžios, tačiau jos išlieka žmonių atmintyje ilgą laiką ir gali turėti pasąmoninį poveikį.

⁸⁹ Ramanauskaitė, Egidija. *Šiuolaikinės kultūros fenomenų tyrinėjimai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2002. P. 119.

Šioje darbo dalyje analizuojama kaip verbalinėmis ir vaizdinėmis priemonėmis per įvairias opozicijas (motinos, žmonos, namų šeimininkės ir t. t.) pristatomos baikerės.

2.3.1. *Moteris vs išvaizda, grožis*

Nėra vienos holistinės moteriškumo koncepcijos, nes jos skiriasi priklausomai nuo epochų, visuomenių, socialinės klasės, rasės, amžiaus, kultūros ir t. t. Žymi lyties ir seksualumo tyrinėtoja Judith Butlet prieina išvados kad: „<...>lytis (*gender*) yra vaidinimas ar maskaradas, pabrėžiantis moteriško ar vyriško „aš“ iliuziją. Kiekvienas iš mūsų išmokstame kultūriškai aprobuotų gestų ir dėvime lyties drabužį, kuris mums priskirtas<...>“⁹⁰. Kitaip sakant, būti moterimi – tai rūpintis išvaizda ir stengtis nenutolti nuo to laikotarpio visuomenės sukurto grožio idealo. Šioje darbo dalyje siekiama iširti kaip baikerės pristatomos internetinės Lietuvos žiniasklaidos publikacijose – ar jos siejamos su tradicinio moteriškumo suponuojama grožio samprata, seksualumu.

Daugelyje analizuotų publikacijų baikerės pristatomos kaip specifinės grupės atstovės, teikiančios prioritetą saugumui, todėl dėvinčios aprangą, kuri yra labai panaši į vyrų-baikerių: „<...> *striukė, kelnės su apsaugom būtinai, šalmas būtinai, pirštinės būtinai su apsaugom, ne šiaip kad labai gražios būtų, na ir batai, kurie apsaugotų<...>*“⁹¹.

Baikeriška išvaizda išsamiai pristatoma vizualinėmis priemonėmis. Daugelyje tokio pobūdžio nuotraukų užfiksuotos baikerės, kurios dėvi pilną apsaugančios aprangos komplektą (vilki odines kelnės, švarkus, avi kerziniiais batais, dėvi šalmsus). 2010 m. birželio 10 d. paskelbtame straipsnyje „*Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“*“ pateikiama nuotrauka iš klubo archyvo (žr. 6 pav.). Po nuotrauka esanti paantraštė skelbia: „*Jei kas dar abejoja – moteris ir motociklas suderinama*“. Tai straipsnyje išsakyti, tačiau žurnalisto perfrazuoti klubo narės Liucijos žodžiai: „<...>*nemanau, kad moteris ir motociklas yra kažkas nesuderinamo<...>*“⁹². Tokio tipo kokybiškos nuotraukos susidaro įspūdį, jog jos buvo padarytos atsitiktinai, tačiau parinktos tikslingai, siekiant parodyti natūralų baikerių įvaizdį ir pristatyti baikeres kaip lygiavertes subkultūros nares.

⁹⁰ Tereškinas, Artūras. *Kūno žymės: seksualumas, identitetas, erdvė Lietuvos kultūroje*. Vilnius: Baltos lankos, 2001, p. 94.

⁹¹ Čereškienė, Vilma. Moteris ir motociklas (Laida „Pasaulis pagal moteris“, Lietuvos radijas, 2014-09-16). Interaktyvus. <<http://www.ziniuradijas.lt/epizodas/2014/09/16/pasaulis-pagal-moteris/36701>>.

⁹² Ten pat.

Jeį kas dar abejoja - moteris ir motociklas suderinama

Šaltinis: Misevičius, Vidmantas. *Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (antra dalis) (autoreviu.lt, 2010-06-21). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9307/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes-antra-dalis>>.*

Baikerių nuomone tradicinis moteriškumas ir motociklas yra sunkiai suderinami dalykai, nes jų apranga, apsaugos priemonės skirtos visų pirma užtikrinti saugumą, o ne demonstruoti kūno formas ir seksualumą, kaip to reikalauja tradicinio moteriškumo samprata. Dėl šių priežasčių baikerės nevertina savo kuriamo ir reprezentuojamo įvaizdžio per lytiškumo prizmę, t. y. kaip alternatyvos tradiciniam moteriškumo įvaizdžiui išvaizdos aspektu. Vis dėlto, joms aktualu kaip jas mato kiti visuomenės nariai, nes tradicinį baikerio įvaizdį jos siekia sušvelninti ir sukurti joms pačioms priimtina estetinį įvaizdį: „<...>moterys žinot kaip, mes visą laiką randame ką padailint, kaip padailint ar kokią skarelę užsirišam ar jeigu šilta tai kokią maikutę apsivelkam gražesnę<...>“⁹³.

Visa tai nereiškia, jog baikerės atsieja save nuo tradicinės moteriškumo sampratos apskirtai. Internetinės žiniasklaidos publikacijose tradicinis moteriškumas siejamas su tam tikru išvaizdos ir aprangos kodu, kuris visuomenėje yra įsitvirtinęs kaip moteriškiausias: suknelės ar sijonai ir aukštakulniai. Baikerėms toks įvaizdis nėra svetimas:

„<...>Galiu apsirengti seksualiai, bet niekada neperlenksiu lazdos ir visuomet išlaikysiu santūrumą. Kas per daug atvira – nebeįdomu. Nublanksta moteriškas žavesys ir nebelieka paslapties<...>“⁹⁴.

⁹³ Ten pat.

⁹⁴ Vaičekonienė, Regina. Ir gaisre, ir grožio salone (selonija.lt, 2013-02-26). Interaktyvus. <<http://www.selonija.lt/2013/02/26/ir-gaisre-ir-grozio-salone/>>.

„<...> moterų motociklininkių klubo „Vėjų laumės“ tarybos narė, pasididžiudama sako, kad per baikerių šventes visos klubo narės atrodo labai moteriškai. Jos vilki suknelėmis, avi aukštakulnius, net prie baikerių aprangos prisiderina sijonus<...>“⁹⁵.

Toks moterų įvaizdis pristatomas ir vizualinėmis priemonėmis (žr. 7 pav). Tokio tipo nuotraukose baikerės užfiksuotos dėvinčios „moteriškesnius“ drabužius: sukneles arba sijonus, avinčios aukštakulnius. Pačios baikerės akcentuoja, jog toks jų įvaizdis neturi tiesioginių sąsajų su baikeriškuoju, nes: „<...> gyvai važinėjančios motociklininkės moters jūs tikrai nepamatysite su aukštakulniais, kaip matote nuotraukose<...>“⁹⁶. Toks įvaizdis skirtas neformaliai baikerių švenčių aplinkai.

7 paveikslas

Vizualinė baikerės reprezentacija

Šaltinis: Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (antra dalis) (autoreviu.lt, 2010-06-21). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9307/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes-antra-dalis>>.

Tokio įvaizdžio problema yra ne pačiame išvaizdos pateikime, tačiau suvokime. Visuotines nuostatas tariamai „moteriško“ įvaizdžio atžvilgiu išreiškia po nuotrauką esantis vyriškosios lyties žurnalisto komentaras: „Ir kaip čia žiūrėsi nepalankiai...“. Žurnalisto pateiktas komentaras yra replika į prieš nuotrauką esančiame tekste išsakytą mintį. Tekste baikerės pasakoja, koks

⁹⁵ Šemelytė, Rita. Vėjo ir laisvės sąjungininkės teigia, jog motociklai šeimos neužgožia (ukininkopatarejas.lt; „Šeiminkė“ Nr. 36, 2014 m. rugsėjo 5-11 d.) Interaktyvus. <<http://ukininkopatarejas.lt/vejo-ir-laisves-sajungininkes-tikina-jog-motociklai-seimos-neuzgozia/>>.

⁹⁶ Čereškienė, Vilma. Moteris ir motociklas (Laida „Pasaulis pagal moteris“, Lietuvos radijas, 2014-09-16). Interaktyvus. <<http://www.ziniuradijas.lt/epizodas/2014/09/16/pasaulis-pagal-moteris/36701>>.

policininkų požiūris į moteris baikeres: „<...>jie reaguoja labai teigimai ir kartais net nuolaidžiauja, o to, manau, tikrai negali tikėtis motociklininkai vyrai<...>“⁹⁷. Žurnalisto komentaras ne tik nėra informatyvus, tačiau ir stereotipizuojantis, nes atviresniais rūbais vilkinčios ir aukštakulnius avinčios baikerės įvaizdis imamas sieti ne su lygiaverte subkultūros nare, o vyrams skirtu stebėti objektu.

Kita baikerių vaizdavimo strategija internetinėse publikacijose – dėmesio atkreipimas į baikerių fizinius kūno duomenis: svorį, ūgį, bendrą kūno sudėjimą. Šiuo aspektu internetinėje Lietuvoje žiniasklaidoje formuojamas vizualinis baikerės įvaizdis skiriasi nuo vyrų baikerių įvaizdžio. Pristatant pastaruosius pabrėžiamas jų stambus kūno sudėjimas, veido plaukuotumas, kūno puošybos elementai: „<...>išgirdę žodį „baikeris“ daugelis įsivaizduoja stambius, barzdotus arba tatuiruotus vyrus. Šiek tiek jie teisūs, nes dauguma baikerių – būtent tokie<...>“⁹⁸.

Tuo tarpu pristatant baikeres vyrauja priešingos tendencijos – pabrėžiamas „moteriškas“ kūno smulkumas ir trapumas. Šis baikerės vaizdavimo aspektas sustiprinamas pateikiant važinėjimą motociklais, baikerišką gyvenimo būdą ir moteris kaip kontrastus, sunkiai suderinamus elementus:

„Pirmą kartą pamačius šią smulkutę ir pažiūrėjus trapią moterį sunku ir pagalvoti, kad jau šešetą metų ji kiekvieną vasarą praleidžia ant motociklo<...>“⁹⁹;

„<...>aukšta, liekna, mėlynų akių šviesiaplaukė. Trapi moteriškos išvaizdos Viktorija<...>“¹⁰⁰;

„<...> su moterimis sunkiau dirbti, nes jos žemo ūgio, mažai sveria, o motociklas sveria 200 kg. Net vyrai tokį guldydami dažnai neišlaiko, tad ką kalbėti apie fiziškai silpnės moteris?<...>“¹⁰¹(Vairavimo instruktorius Jaroslavas Judickis).

Tokius žurnalistų žodžius sustiprina nuotraukos, kurios moterys vaizduojamos vilkinčios ne tradicinę baikerių, o laisvalaikio arba dalykinę aprangą, moteriškumą pabrėžiančius drabužius

⁹⁷ Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (autoreviu.lt, 2010-06-10). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9232/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes>>.

⁹⁸ Motociklas kaip gyvenimo būdas (autoreviu.lt, 2010-03-31). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/4/1/0/1/article/8835/motociklas-kaip-gyvenimo-budas>>.

⁹⁹ Ten pat.

¹⁰⁰ Miškinytė, Ieva. Meilė dukrai ir geležinė valia padėjo sukurti gyvenimą iš naujo (respublika.lt, 2011-09-25). Interaktyvus. <<http://www.respublika.lt/lt/naujienos/pramogos/zvaigzdes-ir-zmones/meile-dukrai-ir-gelezine-valia-padejo-sukurti-gyvenima-is-naujo/coments.1>>.

¹⁰¹ Šilinskaitė, Eglė. Prisiekusioms motociklininkėms nusilenkia net ir drąsiai vyrai (lrytas.lt, 2012-05-21). Interaktyvus. <<http://auto.lrytas.lt/-13375405511335500255-prisiekusioms-motociklinink%C4%97ms-nusilenkia-net-ir-dr%C4%85siausi-vyrai.htm>>.

(sukneles, sijonus). Pavyzdžiui, straipsnyje „*Motociklas kaip gyvenimo būdas*“ pristatant baikerę pateikiama nuotrauka, kurioje moteris užfiksuota vilkinti laisvą raudonos spalvos suknelę, dėvinti skrybėlę

8 paveikslas

Vizualinė baikerės reprezentacija

Šaltinis: Motociklas kaip gyvenimo būdas (autoreviu.lt, 2010-03-31). Interaktyvus.
<<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/4/1/0/1/article/8835/motociklas-kaip-gyvenimo-budas>>.

Apibendrinant galima teigti, jog internetinės Lietuvos žiniasklaidos publikacijose baikerės tiek verbalinėmis, tiek vaizdinėmis priemonėmis yra vaizduojamos nevienareikšmiškai. Iš dalies jos siejamos su tradicine moteriško grožio samprata: žurnalistai straipsniuose moterų „moterišką“ kūno sudėjimą, kitus „moteriškus“ išvaizdos bruožus. Kita vertus, daugelyje nuotraukų vaizduojamos baikerės, kurios dėvi tradicinę baikerių aprangą. Tai leidžia teigti, jog žiniasklaidoje moterys vaizduojamos kaip galinčios keisti savo įvaizdį priklausomai nuo situacijų ir aplinkų, o ne modeliuojančios savo išvaizdą pagal konkrečią grožio sampratą.

2.3.2. Moteris vs motinystė, šeima

Tradiciniu požiūriu būti moterimi – tai auginti vaikus, rūpintis vyru, namais ir buitimi. Visuomenėje yra įsitvirtinusios dvi pagrindinės nuostatos moterų, kurios įsitraukia į hyper – vyriškas aplinkas ir sritis. Viena iš jų skelbia, jog į vyriškas aplinkas įsitraukia vyriško charakterio ir/ar išvaizdos moterys. Kita nuostata skelbia, jog moteris įsitraukusi vyriškas sritis ar aplinkas pati suvyriškėja. Manoma, kad vyriškos moterys nuslopina savo natūralią motinišką prigimtį ir nesiekia

sukurti šeimos. Vaikų ir šeimos neturėjimas verčia visuomenę abejoti moters moteriškumu, o tai savo ruožtu veda prie moters vertinimo kaip ydingos, nepilnavertės, nevykusios.

Kategorija moteris vs motinystė, šeima analizuotuose internetinės žiniasklaidos publikacijose yra stipriai išreikšta. Svarstoma ir pateikiami konkretūs pavyzdžiai kaip baikerės sugeba suderinti pomėgius ir rūpestį vaikais bei šeima.

Publikacijose pristatomos moterys apie motinystę kalba iš skirtingų pozicijų. Vienos jų jau turi vaikų, todėl pasakoja apie savo prioritetus, motinos ir baikerės vaidmenų derinimo patirtį:

„<...>Aš savo svajonės įgyvendinimą atidėjau (paaukojau), kol vaikai buvo maži, todėl, kad jie – svarbiausia mano gyvenime. Dabar, po kelerių metų, pagaliau galiu atsiduoti hobiui ir, žinoma, kaskart derinu – vienas savaitgalis vaikams, kitas - hobiui ir panašiai. <...>. Jei įmanoma, derinu abu dalykus vienu metu – moto renginyje dalyvauju su vaikais<...>“¹⁰².

Baikerės neturinčios vaikų tik hipotetiškai samprotauja motinystės klausimais. Joms nekyla abejonių dėl motociklų ir motinystės suderinimo, nes jų nuomone: *„<...>motociklas kaip ir automobilis tikrai rūpintis vaikais netrukdo<...>“¹⁰³*. Baikerėms svarbu, jog motinystė neužgožtų mėgstamo pomėgio: *„<...>jei kada pastosiu, tai kiek galima ilgiau norėčiau vairuoti motociklą. Todėl teks gimdyti vaiką žiemą<...>“¹⁰⁴*.

Nors paprastai baikeriai vaizduojami kaip atskalūnai, tačiau jie ganėtinai aktyviai dalyvauja ir įvairiose visuomeninėse veiklose tik to neviešina. Pristatant baikerės internetinėj Lietuvos žiniasklaidoje vadovaujamosi priešingu principu. 2009 m. susikūręs ir iki šiol aktyviai veikiantis moterų baikerių klubas „*Vėjų Laumės*“ žiniasklaidos atstovų pristatomas kaip teikiantis prioritetą vaikams ir šeimai. Moterims svarbu pasirūpinti ne tik savais vaikais, tačiau globoti, užtikrinti gerovę ir vaikų namų globotiniams, vaikams iš socialinės rizikos šeimų bei suteikti palaikymą sergančius vaikus:

„<...>ne siausti moterys susirenka, o prasmingai leisti laiką, organizuoja renginius vaikams ir visada pabrėžia, jog svarbiausia – šeima<...>“¹⁰⁵;

¹⁰² Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (autoreviu.lt, 2010-06-10). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9232/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes>>.

¹⁰³ Ten pat.

¹⁰⁴ Ten pat.

¹⁰⁵ Šemelytė, Rita. Vėjo ir laisvės sąjungininkės teigia, jog motociklai šeimos neužgožia (ukininkopatarejas.lt; „Šeimininkė“ Nr. 36, 2014 m. rugsėjo 5-11 d.) Interaktyvus. <<http://ukininkopatarejas.lt/vejo-ir-laisves-sajungininkes-tikina-jog-motociklai-seimos-neuzgozia/>>.

„<...>Vyrų baikerių klubai mėgsta rengti šou, o „Vėjų laumių“ veikla kitokia – dauguma narių yra mamos, todėl pirmiausia nori rūpintis vaikais ir labdara<...>“¹⁰⁶.

Pačios baikerės nesiekia sugriauti ar pakeisti beveik sakraliu tapusios motinis kaip globėjiškos, moters įvaizdžio. Priešingai, jos siekia parodyti, kad moterys gali būti įvairiapusės. Pasirinkusios tarimai „vyrišką“ pomėgį, jos netampa vyriškomis moteris:

„<...>Nuo vyriškų klubų skiriamės tuo, kad daug mąstome ir susimąstome apie šeimą ir vaikus. Dažnai tai, gyvenime atsiradus motociklams, nueina į antrą planą. Todėl ir planuojame rengti įvairius renginius ir pramogas mažyliams. Esame (būsime) mamos, todėl galvojame ir apie tai<...>“¹⁰⁷.

Apie klubo narių darbus užsimenama daugelyje joms skirtų publikacijų, o kai kurios publikacijos yra skirti būtent detaliam ir nuosekliam jų rengiamų renginių vaikams pristatymui. Prie tokių straipsnių galima priskirti šiuos: „Vėjų Laumės“ svečiuose pas vaikus“; „Pirmoji moto klubo „Vėjų Laumės“ stovykla vaikams“; „Laumių šėlsmas“ ir pagalba vaikams“. Pastarajame straipsnyje atskleidžiama kaip baikerės sugeba suderinti iš pažiūros dvi skirtingas veiklas, skirtingas veiklas:

„<...>Yra žmonių, kurie tik kalba, tačiau yra ir darančių. Autoreviu.lt bičiules – merginas iš moto klubo „Vėjų Laumės“ galima priskirti prie pastarųjų. Praėjusiais metais surengusios pirmąją baikerišką vaikų šventę jos pažadėjo, kad šis vaikams skirtas renginys bus tradicinis. Pažadą merginos tęsėjo - paskutinį spalio šeštadienį vaikai su tėveliais rinkosi į antrąją baikerišką vaikų šventę. Tiesa, tą pačią dieną vyko ir merginų klubo gimtadienio šventė<...>“¹⁰⁸.

Pirmoji šventės dalis buvo skirta vaikų renginiui. Jos metu kelios baikerės buvo apsirengusios drambliuko kostiumais, dalijo vaikams muilo burbulus, kitos organizavo žaidimus ir kitaip bandė sukurti šventę vaikams. Antrojoje šventės dalyje, išsiskirsčius vaikams, buvo rengiamas „Laumių šėlsmas“. Renginys buvo atviras visiems: jame dalyvavo kitų klubų baikeriai ir baikerės, įvairių kitų subkultūrų atstovai, eiliniai visuomenės nariai. Abiejų renginių metu rinkti pinigai buvo skirti vaikams. Tai atskleidžia šių moterų įvairiapusiškumą, universalumą, klubo tikslus ir atvirumą.

¹⁰⁶ Ten pat.

¹⁰⁷ Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (antra dalis) (autoreviu.lt, 2010-06-21). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9307/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes-antra-dalis>>.

¹⁰⁸ „Laumių šėlsmas“ ir pagalba vaikams (2011-11-02). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/12211/laumiu-selsmas-ir-pagalba-vaikams>>.

Publikacijose gausu vizualinės medžiagos – fotoreportažų ir video įrašų. Nuotraukose užfiksuoti baikeriškų stovyklų ir kitų vaikams skirtų renginių akimirkos (žr. 9 pav.)

9 paveikslas

Klubo „Vėjų Laumės“ organizuotų renginių vaikams akimirkos

Šaltinis: Pirmoji motoklubo „Vėjų Laumės“ stovykla vaikams (autoreviu.lt, 2011-06-15). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/11294/pirmoji-motoklubo-veju-laumes-stovykla-vaikams>>.

Apibendrinant galima teigti, jog internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje formuojama nuostata, jog moterys sugeba nepasiduoda lyčių hierarchijos modelio suponuojamai pasyvios moters sampratai ir aktyviai propaguoja mėgstamą tariamai „vyrišką“ pomėgį. Be to, baikerės siejamos ir su tradiciniu motinos, globėjos vaidmeniu, nes sugeba ne tik suderinti, bet ir susieti motinos ir baikerės vaidmenis į vieną.

2.3.3. Moteris vs namų šeimininkė

Namai tradiciškai laikoma erdve, kurioje moteris gali save realizuoti. Jos laikomos namų židinio, kad ir simbolinio, kurstytojomis, tradicijų saugotojomis, puoselėtojomis ir perdavėjomis. Nors vis dažniau namų šeimininkės vardas moterims yra suteikimas tik kaip praeities reliktas, nereikalaujant, jog visi namų buities rūpesčiai gultų tik ant jų pečių, tačiau šis vaidmuo vis dar yra labiau siejamas su moters, o ne vyro figūra.

Pomėgis važinėti motociklu žiniasklaidoje pristatomas kaip naujo gyvenimo etapo atskaitos taškas. Gyvenimą prieš pradėdant važinėti motociklu baikerės pristato kaip pilką ir neįdomų. Pačios teigia nesijautusios įdomiomis asmenybėmis, o tik tam tikrus socialinius vaidmenis atliekančiais individualiais:

„<...>Buvau pilka namų šeimininkė, trijų vaikų mama, kuri nuo ryto iki vakaro sukiojosi virtuvėje ir dirbo neįdomų darbą, o vyras kabinėdavosi dėl kiekvienos smulkmenos<...>“¹⁰⁹.

„<...>Kai man sukako trisdešimt, pažvelgiau į veidrodį ir pamačiau tuščią veidą, kuriame nebuvo nieko – prisiminimų, gyvenimo aistros, iššūkių<...>“¹¹⁰.

Etapas pradėjus važinėti motociklu pristatomas opoziciškai. Pagrindine pokyčių priežastimi internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje pristatomas motociklas. Jam suteikiamas daug svaresnis vaidmuo nei tiesiog transporto priemonė. Jis pristatomas kaip pozityvių pokyčių priežastis:

„<...>Emilijos gyvenimas pasikeitė kardinaliai. Iš anksto suderinusi su vyru ir jam palikusi saugoti vaikus, važiuoja į klubo renginius, aktyviai užsiima labdaringa veikla<...>“¹¹¹

„<...>pakeitė jų pomėgius ir net draugus, padėjo perkainoti vertybes ir privertė kitaip pažvelgti į dalykus, kurie anksčiau atrodė ne tokie reikšmingi. Dažnai besispyriojantis ir labai triukšmingas žirgas, kurį ne visada lengva suvaldyti, paskatino susimąstyti apie gyvenimą ir mirtį<...>“¹¹².

Naujas užsėmimas pakeitė ne tik pačių baikerių gyvenimus, tačiau tuo pačiu jos siekia pakeisti ir kitų moterų požiūrį į save: „<...>Siekiamo, kad kuo daugiau moterų pamatytų, kad netik puodai, vaikai ir parduotuvės yra gerai<...>“¹¹³. Jos pastebi, kad ir aplinkinių (vyrų baikerių, šeimos narių, policijos požiūrį į jas yra nevienareikšmiškas). Kai kuriems visuomenės nariams moterys vairuojančios motociklus, baikerės atrodo tvirto, „vyriško“ charakterio, todėl dar kyla vidiniai, socialiniai prieštaravimai tarp tradicinio moters ir baikerių įvaizdžių:

¹⁰⁹ Šemelytė, Rita. Vėjo ir laisvės sąjungininkės teigia, jog motociklai šeimos neužgožia (ukininkopatarejas.lt; „Šeimininkė“ Nr. 36, 2014 m. rugsėjo 5-11 d.) Interaktyvus. <<http://ukininkopatarejas.lt/vejo-ir-laisves-sajungininkes-tikina-jog-motociklai-seimos-neuzgozia/>>.

¹¹⁰ Ten pat.

¹¹¹ Ten pat.

¹¹² Šilinskaitė, Eglė. Prisieksioms motociklininkėms nusilenkia net ir drąsiausi vyrai (lryras.lt, 2012-05-21). Interaktyvus. <<http://auto.lrytas.lt/-13375405511335500255-prisieksioms-motociklinink%C4%97ms-nusilenkia-net-ir-dr%C4%85siausi-vyrai.htm>>.

¹¹³ Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (antra dalis) (autoreviu.lt, 2010-06-21). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9307/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes-antra-dalis>>.

„<...>“*Tu?! Motociklu?! Negali būti!*” – dažnai išgirsta Lina Augaitytė, kai pažįstami sužino apie jos pomėgį. Draugams atrodo, kad švelnaus būdo vilnietė negali vairuoti motociklo<...>“¹¹⁴.

„<...>iš vyrų išgirsta, kad moteriai tokia veikla netinka, ir apskritai moters vieta yra namuose prie puodų<...>“¹¹⁵.

Kita vertus iš analizuojamuose straipsniuose pateikiamos informacijos susidaro įspūdis, jog daugumos visuomenės nuostatą baikerių atžvilgiu pakito teigiama linkme:

„<...>Vyras pažvelgė į savo žmoną kitomis akimis. Jis pamatė, kiek ji dabar sulaukia dėmesio, kaip ja žavisi kiti vyrai, ir pradėjo labai saugoti, branginti<...>“¹¹⁶;

„<...>Motociklus vairuojančios moterys beveik nesusiduria su neigiama aplinkinių reakcija. Kaip ir nesusiduria su požiūriu, kad moteris – prastesnė vairuotoja. „Matyt, dėl to, kad išmokome vairuoti motociklą. Automobilių vairuotojos dažnai girdi paniekinamą: „Ai, čia juk moteris”, o iš motociklininkų niekas nesišaipto<...>“¹¹⁷;

„<...>Mano direktorė darbe vis džiaugiasi: „Va, Sigutė mano tai motociklu važinėja.” Tarsi tai būtų koks nors labai didelis privalumas<...>“¹¹⁸.

Publikacijose kuriamas baikerės kaip įvairiapusiškai aktyvios moters įvaizdis. Moterys pristatomos kaip aktyvios darbo rinkos dalyvės: jos mokytojos, mokyklos direktorės, neurolingvistinių mokymų mokytoja, ugniagesė, grožio salono darbuotoja ir t. t. Jų pomėgių spektras labai įvairus: šokiai, maratonų bėgimas, mėgėjiškas arba profesionalus motociklų sportas ir t. t. Tai atskleidžiama ne tik teksto turinyje, tačiau ir per vaizdines priemones (žr. 10 pav.). Nėra nė vienos nuotraukos, kuri vaizduotų baikeres kaip tradicines namų šeimininkes.

¹¹⁴ Ten pat.

¹¹⁵ Šemelytė, Rita. Vėjo ir laisvės sąjungininkės teigia, jog motociklai šeimos neužgožia (ukininkopatarejas.lt; „Šeimininkė“ Nr. 36, 2014 m. rugsėjo 5-11 d.) Interaktyvus. <<http://ukininkopatarejas.lt/vejo-ir-laisves-sajungininkes-tikina-jog-motociklai-seimos-neuzgozia/>>.

¹¹⁶ Ten pat.

¹¹⁷ Šilinskaitė, Eglė. Prisieksioms motociklininkėms nusilenkia net ir drąsiausi vyrai (lryras.lt, 2012-05-21). Interaktyvus. <<http://auto.lrytas.lt/-13375405511335500255-prisieksioms-motociklinink%C4%97ms-nusilenkia-net-ir-dr%C4%85siausi-vyrai.htm>>.

¹¹⁸ Šilinskaitė, Eglė. Prisieksioms motociklininkėms nusilenkia net ir drąsiausi vyrai (lryras.lt, 2012-05-21). Interaktyvus. <<http://auto.lrytas.lt/-13375405511335500255-prisieksioms-motociklinink%C4%97ms-nusilenkia-net-ir-dr%C4%85siausi-vyrai.htm>>.

Baikerės V. Česonytės pristatymas

Kartu su gyvenimo draugu Viktorija aktyviai sportuoja, asmeninio archyvo nuotr.

Šaltinis: Vasiliauskaitė, Vaidilė M. Išskirtinė moteris: kai motociklai – stipriau nei pirmoji meilė (cosmopolitan.lt, 2014-06-26). Interaktyvus. <<http://www.cosmopolitan.lt/apie-tave/isskirtine-moteris-kai-motociklai-stipriau-nei-pirmoji-meile.d?id=65136003>>.

Apibendrinant galima pastebėti, jog internetinėse Lietuvos žiniasklaidos publikacijose baikerės nėra pristatomos kaip tradicinės namų šeimininkės, kurių gyvenimas užsibaigia tik ties namų erdve ir puodais. Šis archajiškas moters įvaizdis baikerės atveju keičiamas į aktyvios, veiklios, iniciatyvios ir visuomeniškos moters vaizdiniu.

2.3.4. Moteris vs baikerė

Tradiciniu požiūriu būti moterimi – tai pasyviai pasiduoti vyrų globai, nesiekti karjeros aukštumų, apsiriboti „moteriškais“ pomėgiais, skirtais namų jaukumo kūrimui, savo grožio puoselėjimui. Kai kurie pomėgiai ir užsiėmimai moterims dar vis laikomi netinkamais, nes jie yra „vyriški“. Baikerės pažeidžia šią nuostatą ir įsitraukia į hyper – vyriška laikomą subkultūrą. Šioje darbo dalyje analizuojama kaip šis pasirinkimas vaizduojamas internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje.

Nors daugelyje publikacijų pasakojama specifine tema, dažnai minimas žodis *baikerė*, tačiau nėra bandoma išsiaiškinti ar pateikti konkretaus apibrėžimo kas yra baikeriai ar baikerės. Daugeliu atvejų skaitytojui yra pateikiami tik tam tikri fragmentai iš kurių jis pats turi susiformuoti

atsakymą. Netinkamai ar netiksliai pateiktos detalės iš baikerių gyvenimo, ne vietoje sudėti akcentai atveria kelius begalei asmeninių interpretacijų. Raktiniai žodžiai ir jų paaiškinimas yra ypatingai reikšmingi reiškinio ar tam tikros žmonių grupės suvokimui.

2008 metais publikuotame straipsnyje baikerė Ala Danasienė neigia kai kuriuos visuomenėje įsigalėjusius stereotipus, pabrėžia, jog buvimas baikeriu yra susijęs ne tik su priklausymu klubui ir vizualiniu įvaizdžiu. Tai yra ir tam tikra bendradarbiavimo sąjunga, kurią sudarę asmenys vadovaujasi rašytomis ir nerašytomis taisyklėmis, prisiima atsakomybę už bendražygius, klubo įvaizdį:

„<...>tie, kurie tik nori pasipuikuoti, trumpam susižavi, nėra tikrieji baikeriai. Juos vadiname „popieriniais“, esančiais tik sąrašuose. Kad taptum tikru baikeriu, nepakanka vien galingo prabangaus motociklo ir specialios aprangos. Tai – didžiulis įsipareigojimas klubui, kuriam priklausai. Turi pareigingai dalyvauti organizuojamuose renginiuose, mokėti mėnesinį įnašą, jausti atsakomybę kelyje. Taip, mes mėgstame greitį, nes baikerių dvasia laisva, jiems reikia aštrių emocijų, adrenalino, tačiau greičiu nepiktnaudžiaujame. Viską darome su galva. Gal kai kam iš šalies skriejanti baikerių kolona atrodo tarsi chuliganų šutvė, tačiau toks įspūdis klaidingas. Baikeriai laikosi nerašytų taisyklių, disciplinos. Per susibūrimus neišgirsi, kad kas nors susimušė ir pan. Incidentai – retenybė. Kai esi apsivilkęs liemenę su klubo emblema, tai savaime įpareigoja neteršti jo gero vardo<...>“¹¹⁹.

Baikerės interviu metu teigė pastebėjusios, jog į jas visų su tam tikru įtarumu, nepasitikėjimu žvelgiama vien dėl jų lyties: *„<...>į moteris vyrai visą laiką žiūri kitaip, o dar, kai ji sėdi ant dviratės transporto priemonės.“¹²⁰* Baikerės sąmoningai nori sugriauti visuomenėje įsitvirtinusius stereotipus į moteris ant motociklų ir baikerius:

„<...>Parodyti, kad moterys gali būti tikros baikerės<...>“¹²¹;

„<...>Drįstu sakyti, kad moteris ant motociklo gali būti ne tik puošmena – „Pupa“, bet ir pati suvaldyti šį žvėrį<...>“¹²²;

¹¹⁹ Patyrusi akistatą su mirtimi baikerė Ala Danasienė žino gyvenimo kainą (zmonės.lt, 2008-07-16). Interaktyvus. <<http://www.15min.lt/zmones/naujiena/archyvas/patyrusi-akistata-su-mirtimi-baikere-ala-danasiene-zino-gyvenimo-kaina-156-66723#ixzz3MNmlvBGz>>.

¹²⁰ Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (antra dalis) (autoreviu.lt, 2010-06-21). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9307/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes-antra-dalis>>.

¹²¹ Ten pat.

¹²² Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (autoreviu.lt, 2010-06-10). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9232/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes>>.

„<...>Mes – moterų moto klubas, tad mūsų tikslas – populiarinti moterišką motociklizmą Lietuvoje, rengiam bendrus išvažiavimus, keliones. Siekiame ne tik važinėti kartu, bet ir padėti suprasti bendruomenei, kad motociklininkai nėra tik „pikti, alkani ir utėlėti baikeriai“, kad tai tokie patys normalūs žmonės, turintys šeimas, vaikus ir savo gyvenimą<...>“¹²³.

Dauguma baikerių teigė, jog tai nėra moda ir jos nesiekia niekam nieko įrodyti. Kita vertus, jau pats faktas, jog moterys važinėja motociklais internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje pristatomas kaip įrodymas, jog šios moterys yra stiprios ir gali elgtis bei gyventi kaip nori, nepaisyti tam tikrų visuomenės normų ir stereotipų. Visuomenėje normalumo sąvoka moterų atžvilgiu istorijos eigoje nuolatos kito ir kinta, todėl žiniasklaidoje kuriama nuostata, jog moterys vairuojančios motociklus yra visuomenėje vykstančio natūralaus proceso dalis: „<...>Daugėja moterų, vairuojančių automobilius, tad logiška, kad gali daugėti ir motociklus vairuojančių moterų<...>“¹²⁴.

Formuojama nuostata, jog baikerėms tai gyvenimo būdas, pomėgis ir „<...>galimybė praleisti laisvą laiką turiningai<...>“¹²⁵. Pačių baikerių pasisakymuose motociklizmas lyginamas su azartiniais žaidimais ir nepagydoma liga. Padaryti pertrauką moteris privestų nėštumas, o visiškai atsisakyti mėgstamo pomėgio – rimtos sveikatos problemos arba traumos: „<...>Kaip pasakė vienas draugas: „Šita ir mirties patalė svajos apie motociklus ir keliones<...>“¹²⁶.

Internetinėje žiniasklaidoje kuriamas nevienareikšmis požiūris į baikeres kaip kelių eismo dalyves. Video pristatyme „Vėjų Laumės“ formuojamas neigiamas požiūris ne tik baikerių, bet ir visų motociklininkų atžvilgiu. 2013 m. rugsėjo 10 d. pavišintame audiovizualiniame pristatyme pasisakantis Lietuvos kelių policijos tarnybos veiklos organizavimo skyriaus viršininkas Jaunius Malinauskas teigia, jog visos transporto priemonės bei pėstieji eismo dalyviai ir visiems reikia elgtis kultūringai kelyje. Tuo tarpu ekrane rodomos lentelės, tarp kurių yra šios: „Eismo įvykiai, kuriuose dalyvavo motociklų vairuotojai (2012)“ (žr. 11 pav.)¹²⁷ „Žuvo ir sužeista žmonių dėl motociklų vairuotojų kaltės (2012)“.

¹²³ Ten pat.

¹²⁴ Motociklas kaip gyvenimo būdas (autoreviu.lt, 2010-03-31). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/4/1/0/1/article/8835/motociklas-kaip-gyvenimo-budas>>.

¹²⁵ Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (antra dalis) (autoreviu.lt, 2010-06-21). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9307/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes-antra-dalis>>.

¹²⁶ Ten pat.

¹²⁷ **Legendos paaiškinimai:** Įvykiai, kuriuose dalyvavo motociklai, bet jų vairuotojų kaltės nebuvo (51); Įvykiai dėl motociklų vairuotojų kaltės (76); Įvykiais dėl neblaivių motociklų vairuotojų kaltės (17).

Žiniasklaidoje pateikiami 2012 m. statistiniai duomenys apie motociklininkus

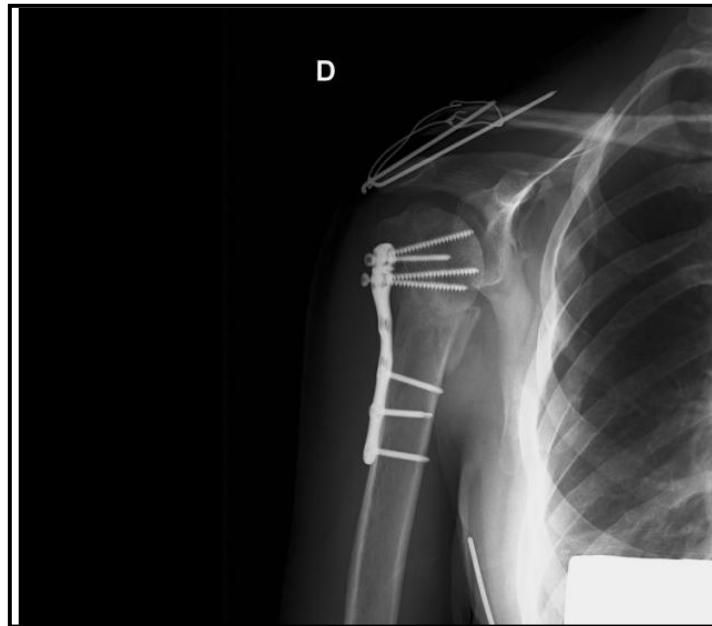
Šaltinis: Vėjų laumės (sarmatija.lt, TV laida, "Gyvenu čia", 2013-09-10). Interaktyvus. <<http://www.sarmatija.lt/index.php/temu-turiny/62-kasdienybe/1591-vejulaumes>>.

Ši statistinė informacija nėra tiesiogiai susijusi su pranešimo tema, todėl jos pateikimo motyvas lieka neaiškus. Vis dėlto, ši neigiamo pobūdžio informacija kuria negatyvų motociklininkų, tarp jų ir baikerių, įvaizdį, nes statistiniuose duomenyse pateikiama tokia informacija kaip „Įvykiai dėl neblaivių motociklų vairuotojų kaltės“. Tai akcentuoja motociklininkų kaltę kelių eismo įvykiuose bei sukuria jų kaip neatsakingų kelių eismo dalyvių įvaizdį. Statistinė informacija visus važinėjančius motociklais suniveliuoja, todėl atsakomybė už pažeidimus priskiriama visiems motociklų vairuotojams, tarp jų ir baikerėms. Tokį žiniasklaidos požiūrį galima laikyti ne tik atsainiu, tačiau ir subjektyviu, klaidinančiu, kuriančiu stereotipus bei keliančiu nepagrįstą baimę visuomenėje važinėjančių motociklais atžvilgiu.

Internetinėje žiniasklaidoje važinėjimas motociklu pristatomas ne tik kaip keliavimo būdas ir malonus pomėgis, tačiau tuo pačiu ir kaip labai atsakingas užsiėmimas. Daugumoje analizuotų publikacijų yra pasakojama apie baikerės kelyje užklumpančius pavojus, skaudžias avarijų patirtis, ilgą reabilitacinį laikotarpį. Tai perteikiama ne tik verbaliniu būdu, tačiau ir vaizdinėmis priemonėmis. Straipsnyje „Išskirtinė moteris: kai motociklai – stipriau nei pirmoji meilė“ pateikiama rentgeno nuotrauka, kurioje matyti baikerės kūne po motociklo avarijos esantys ir kūną sutvirtinantys specialūs varžtai (žr. 12 pav.). Nepaisant to, žiniasklaidoje nėra kuriama nuostata, jog

važinėjimasis motociklu yra daug pavojingesnis negu kitomis transporto priemonėmis. Baikerės teigia, jog tai nėra pavojingesnis užsiėmimas už apskritai bet kokią kitą pomėgį. Saugumas pirmiausia priklauso ne nuo transporto priemonės, bet nuo vairuotojo: „<...>Kuo jis atsakingesnis, tuo mažesnė rizika<...>“¹²⁸.

12 paveikslas

Šaltinis: Vasiliauskaitė, Vaidilė M. Išskirtinė moteris: kai motociklai – stipriau nei pirmoji meilė (cosmopolitan.lt, 2014-06-26). Interaktyvus. <<http://www.cosmopolitan.lt/apie-tave/isskirtine-moteris-kai-motociklai-stipriau-nei-pirmoji-meile.d?id=65136003>>.

Kai kuriose publikacijose baikerės pristatyti vartojami tokie skambūs epitetai kaip *adrenalino vampyrė, nesutramdoma plieninių žirgų tramdytoja, pašėlusio moteris*. Taip pat publikacijose cituojami baikerių pasisakymai, kuriuose jos teigia, jog esant tinkamoms sąlygoms ir aplinkybėms keliuose (užmiestyje, greitkeliuose, legaliose trasose – Aukštadvaryje ir Kačerginės Nemuno žiede) leidžia sau išbandyti motociklo galingumą. Vis dėlto, daugelyje publikacijų žurnalistai pabrėžia, jog baikerės yra atsakingos vairuotojos ir gatvėje nerizikuoja nei savo, nei kitų gyvybėmis – laikosi saugaus eismo taisyklių, protingos rizikos principo ir: „<...>neišdarinėja tik uždaroms trasoms skirtų triukų ir nelekia tokiu greičiu, kai smegenys dirba lėčiau, nei važiuoja

¹²⁸ Pakalnienė, Rasa. Motociklas suteikė laisvės pojūtį (lzinios.lt, 2014-08-16). Interaktyvus. <<http://lzinios.lt/lzinios/Zmones/motociklas-suteike-laisves-pojuti/185628>>.

*motociklas<...>*¹²⁹. Formuojama nuostata, jog dauguma baikerių suvokia riziką kelyje, realiai vertina joms kylančias grėsmes ir galimas pasekmes:

*„<...>Esu pasirašiusi organų donoro kortelę. Aš turėjau labai aiškią akistatą su mirtimi, užtat puikiai suvokiu, kad po mirties man mano organų nereikės<...>*¹³⁰.

Apibendrinant galima teigti, kad publikacijose formuojama nuostata, kad moterys gali vairuoti motociklus ir būti lygiavertėmis baikerių subkultūros narėmis. Kai kuriuose straipsniuose motociklizmas pateikiamas kaip pavojingas ne tik pačioms moterims užsiėmimas, bet ir kitiems eismo dalyviams, nes motociklas pristatomas kaip pavojinga transporto priemonė. Vis dėlto daugelyje straipsnių moterys vaizduojamos kaip atsakingos vairuotojos, kurios suvokia kelyje tykančius pavojus.

2.3.5. Moteris vs moteriškumas, vyriškumas

Tradiciniu požiūriu būti moterimi reiškia nebūti vyriškai. Kitaip sakant, atitikti tam tikrus visuomenės lūkesčius moterų atžvilgiu: demonstruoti tam tikras charakterio savybes, atlikti tam tikrus vaidmenis ir pan. Baikerio figūra tradiciškai yra siejama su vyriškumu. Tuo tarpu baikerės atžvilgiu visuomenėje dar nėra susiformavusios aiškios nuostatos. Tad šioje darbo dalyje analizuojama ar baikerės internetinėje žiniasklaidoje dažniau siejamos su moteriškumu ar vyriškumu.

Internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje baikerės pristatomos nevienareikšmiškai. Kai kuriose internetinėse publikacijose baikerės vertinamos palankiai, neigiamos negatyvios visuomenės nuostatos jų atžvilgiu:

*„<...>Klubo „Vėjų laumės“ nares vienija motociklai, kurie neatima moteriškumo ir neužgožia šeimos<...>*¹³¹.

„<...>Pašėlęs greitis, galingi variklio griausmas, juodas kostiumas ir vėjyje besiplaikstantys plaukai. Sakysite absurdiška, vulgaru, taip moteriai netinka, bet mes manome

¹²⁹ Šilinskaitė, Eglė. Prisieksioms motociklininkėms nusilenkia net ir drąsiausi vyrai (lryras.lt, 2012-05-21). Interaktyvus. <<http://auto.lrytas.lt/-13375405511335500255-prisieksioms-motociklinink%C4%97ms-nusilenkia-net-ir-dr%C4%85siausi-vyrai.htm>>.

¹³⁰ Dovidavičienė, Snieguolė. Baikerė Česonytė, skriedama motociklu, įkvepia laisvės vėjo (alfa.lt, 2011-07-12). Interaktyvus. <<http://www.alfa.lt/straipsnis/11865169/baikere-cesonyte-skriedama-motociklu-ikvepia-laisves-vejo>>.

¹³¹ Šemelytė, Rita. Vėjo ir laisvės sąjungininkės teigia, jog motociklai šeimos neužgožia (ukininkopatarejas.lt; „Šeimnininkė“ Nr. 36, 2014 m. rugsėjo 5-11 d.) Interaktyvus. <<http://ukininkopatarejas.lt/vejo-ir-laisves-sajungininkes-tikina-jog-motociklai-seimos-neuzgozia/>>.

kitaip. Joms tai įdomus, linksmas, pašėlęs užsiėmimas, kuris varo iš proto. <...>. Jos tai moterys, kurios nevengia iššūkių, žino ko nori gyvenime, turi savitą požiūrį į pasaulį ir nebijo jo atskleisti visiems<...> „¹³².

Vis dėlto daugumos sąmonėje vis dar yra tvirtai įsitvirtinęs vyro baikerio vaizdinys, kuris siejamas su tokiomis charakterio savybėmis kaip agresyvumas, stiprybė, nepriklausomybė, kovingumas, valdingumas ir pan. Tai verčia visuomenę laikytis nuostatos, jog moterys, kurios įsitraukia tradiciškai vyriškomis laikomas sritis arba aplinkas tampa vyriškomis, arba įsitraukia šias sritis ir aplinkas, nes yra vyriškos. Šie stereotipai žiniasklaidoje išreiškiami per žurnalistų užduodamus klausimus baikerėms. Juose dažnai vartojami ir tokie neapibrėžti epitetai kaip *moteriška, vyriška, nemoteriška*. Tai sukelia daugybę asociacijų, nes patys žodžiai gali būti skirtingai interpretuojami.

„<...>Ar motociklais važinėjančios moterys yra vyriškesnės<...>? „¹³³;

„<...>kas verčia moterį pasinerti į tokį ganėtinai nemoterišką gyvenimą?<...> „¹³⁴.

Šiuos žurnalistų žodžiai užtvirtinami pačių baikerių pasisakymais, kurie tarimai „patvirtina“ vyriškų moterų įvaizdį. Formuojamam nuostata, jog baikerių pasirinkimas važinėti motociklais neturėtų kitų stebinti, nes kai kurios jų jau iš prigimties buvusios „vyriškos“, todėl nuo vaikystės domėjosi „vyriškais“ užsiėmimais:

„<...>Net nežinau iš kur ir kodėl, bet motociklai (kaip ir automobiliai) mane domino nuo mažens <...>. Nežinau, negaliu paaiškinti šios aistros, bet tai yra manyje ir niekur nedings<...> „¹³⁵.

„<...>mane visą laiką traukė technika, man visą laiką buvo įdomu ką tėtis daro veikia atsidaręs žigulio kapotą. Kai sesė važiuodavo su mama į daržą ar važiuodavau su tėčiu į garažą<...> „¹³⁶.

„<...>Atsakymo reikia ieškoti motinos įsčiose. Motina, kai manęs laukėsi, labai norėjo berniuko, bet susilaukė mergaitės. Ir dėl to jai neteko gailėtis. Nuo mažens mane traukė technika,

¹³² Vėjų laumės (sarmatija.lt, TV laida, „Gyvenu čia“, 2013-09-10). Interaktyvus. <<http://www.sarmatija.lt/index.php/temu-turiny/62-kasdienybe/1591-vejulaumes>>.

¹³³ Vasiliauskaitė, Vaidilė M. Išskirtinė moteris: kai motociklai – stipriau nei pirmoji meilė (cosmopolitan.lt, 2014-06-26). Interaktyvus. <<http://www.cosmopolitan.lt/apie-tave/isskirtine-moteris-kai-motociklai-stipriau-nei-pirmoji-meile.d?id=65136003>>.

¹³⁴ Motociklas kaip gyvenimo būdas (autoreviu.lt, 2010-03-31). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/4/1/0/1/article/8835/motociklas-kaip-gyvenimo-budas>>.

¹³⁵ Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (autoreviu.lt, 2010-06-10). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9232/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes>>.

¹³⁶ Čereškienė, Vilma. Moteris ir motociklas (Laida „Pasaulis pagal moteris“, Lietuvos radijas, 2014-09-16). Interaktyvus. <<http://www.ziniuradijas.lt/epizodas/2014/09/16/pasaulis-pagal-moteris/36701>>.

veiksmas. *Monotonija mane žudo. Laksčiau su „birbynėmis“, o paskui sėdau ant motociklų<...>*¹³⁷.

Baikerės teigia, kad pomėgius renkasi atsižvelgdamos ne į savo lytį, visuomenės lūkesčius moterų atžvilgiu: *„<...>Mes juk nelyginame virėjų sugebėjimų pagal tai, ar jie vyrai, ar moterys. Tad ir čia tas pats – jeigu tu ką nors sugebi, tam jauti potraukį, tai ir darai<...>*¹³⁸. Baikerės formuoja nuostatą, jog važinėjimas motociklu nėra vyriškas užsiėmimas. Jos apskritai kvestionuoja „vyriškumo“ sąvoką ir parodo, kad net nėra aišku kokie išskirtiniai kriterijai galėtų leisti vertinti motociklizmą kaip vyrišką užsiėmimą:

*„<...>Jei vertintumėme moteris, kurios užsiima panašiais sportais, tai nesunkiai pastebėtume tendenciją, kad tai moterys, kurios užima vadovaujančias pozicijas arba yra techninės srities atstovės. Tai toli gražu nėra vyriškumas. Verčiau išskirti tokias savybes, kaip analitika, situacijos kontrolės poreikis, atsakomybės prisiėmimas. Ar tikrai tik vyriškumą pažymi gebėjimas prisiimti atsakomybę?<...>*¹³⁹.

Sėkmingos moterys vyriškuose srityse neretai vertinamos ne tik kaip grėsmė vyrų vyriškumui, bet ir visai tradicinei lyčių hierarchijai – užimančios vyrų vietą joje. Tuomet tarp moterų ir vyrų atsiranda tam tikra įtampa, nebežinoma kaip tinkamai elgtis. Dažniausiai vyriškosios lyties atstovų moterys sulaukia kritikos, pasipiktinimo ir pašaipos:

*„<...>Sulaukdavau ne tik šypsenėlių, bet net ir atvirai išsakytų nuomonių apie tai, kas man nupirko motociklą ir ką aš turėjau už tai padaryti. Lietuvoje vis dar klesti stiprus patriarchatas“. <...>pasitaikydavo ir tokių, kurie „gavę į kaulus“ toliau skleisdavo idėją, kad moterims ne vieta motosporte. Vienas mano geras draugas yra pasakęs: „O ko tu tikiesi, kai tu jiems lyg dalgiu nurėži vyriškumą?<...>*¹⁴⁰.

Žiniasklaidoje atskleidžiama, jog visuomenė pageidauja, jog baikerės išlaikytų moteriškumą: nesiektų dominuoti ir leistų vyrams išlikti vyriškiems – pademonstruoti savo fizinį pranašumą. Kai kurios moterys linkusios pasinaudoti tokia aplinkybių diktuojama padėti:

¹³⁷ Vaičekonienė, Regina. Ir gaisre, ir grožio salone (selonija.lt, 2013-02-26). Interaktyvus. <<http://www.selonija.lt/2013/02/26/ir-gaisre-ir-grožio-salone/>>.

¹³⁸ Ten pat.

¹³⁹ Vasiliauskaitė, Vaidilė M. Išskirtinė moteris: kai motociklai – stipriau nei pirmoji meilė (cosmopolitan.lt, 2014-06-26). Interaktyvus. <<http://www.cosmopolitan.lt/apie-tave/isskirtine-moteris-kai-motociklai-stipriau-nei-pirmoji-meile.d?id=65136003>>.

¹⁴⁰ Ten pat.

„<...>Liucija nedidelio ūgio, apžergusi motociklą vos siekia kojomis žemę. Vyrai supratingai padeda merginai, jeigu reikia, apsuka motociklą<...>¹⁴¹.

„<...>Vienai motociklo geriau nemėtyti. Geriau kur nors prie vyrų. Tada visi prišoka ir puola kelti. Ir džentelmenai pabūna, ir patys dėl to labai gerai jaučiasi<...>“¹⁴².

Apibendrinant galima pastebėti, kad baikerės vaizdavimas internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje lytiškumo atžvilgiu nėra vienareikšmiškas. Formuojant įvaizdį laviruojama tarp moteriškumo ir vyriškumo dimensijų, nes važinėjančios motociklais moters vaizdinys yra siejamas tiek su tradiciniu moters, tiek su tradiciniu baikerio (vyro) įvaizdžiu.

¹⁴¹ Šemelytė, Rita. Vėjo ir laisvės sąjungininkės teigia, jog motociklai šeimos neužgožia (ukininkopatarejas.lt; „Šeimininkė“ Nr. 36, 2014 m. rugsėjo 5-11 d.) Interaktyvus. <<http://ukininkopatarejas.lt/vejo-ir-laisves-sajungininkes-tikina-jog-motociklai-seimos-neuzgozia/>>.

¹⁴² Šilinskaitė, Eglė. Prisiekusioms motociklininkėms nusilenkia net ir drąsiausi vyrai (lryras.lt, 2012-05-21). Interaktyvus. <<http://auto.lrytas.lt/-13375405511335500255-prisiekusioms-motociklinink%C4%97ms-nusilenkia-net-ir-dr%C4%85siausi-vyrai.htm>>.

IŠVADOS

1. Baikerių subkultūros įvaizdis buvo formuojamas palaipsniui istorijos eigoje. Patys baikeriai siekė pristatyti motociklizmą kaip šeimai tinkamą ir saugų sportą. Vedini šio siekio jie vadovavosi griežtomis taisyklėmis, o joms nepaklūstantiems nurodyti vartotas *outlaw* (liet. *už įstatymo ribų*) terminas. Neigiamą subkultūros įvaizdį per keletą dešimtmečių suformavo tokios institucijos kaip žiniasklaida, kino industrija ir teisėsauga. Baikeriai nuolatos buvo pristatinėjami kaip įstatymų ir visuomenės normų pažeidėjai bei grėsmė visuomenei.
2. Nors visuomenė linkusi vaizduoti baikerius kaip nepaisančius jokių visuomeninių suvaržymų ir taisyklių, tačiau iš tikro tai sudėtingas hierarchine struktūra pasižymintis ir savomis taisyklėmis besivadovaujantis subkultūrinis darinys. Tapimas pilnateisiu nariu aukščiausių statusų (MC) klubuose yra keletą etapų ir metų trunkantis procesas.
3. Lietuvoje daugėjant moterų baikerių ir jų klubų, jos sulaukia vis didesnio internetinės Lietuvos žiniasklaidos dėmesio. Daugiausiai pristatyti baikerės renkasi žurnalistės moterys, rečiau vyrai. Baikerių pristatymui jie išnaudoja ne tik teksto turinį, bet ir publikacijų antraštes. Dažniausiai žurnalistai renkasi interviu žanro publikacijų formatą. Taip jie suteikia galimybę baikerėms įsitraukti į jų įvaizdžio formavimą. Tokiu būdu padidinamas žiniasklaidos reprezentacijų objektyvumo lygmuo, nes pateikiamas ne tik žurnalistų pristatymas, bet girdimas ir pačių moterų baikerių balsas.
4. Internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje (2005 – 2014 m. laikotarpis) baikerių vaizdavimas verbalinėmis ir vaizdinėmis priemonėmis vyksta glaudžiai siejant jas su tradicinio moteriškumo įvaizdžiu. Smarkiai išreikšta baikerės kaip motiniškos moters vaizdavimo tendencija. Jos pristatomos kaip sugebančios suderinti motinos ir baikerės vaidmenis: dalijančios savo motinišką šilumą ne tik saviems, bet ir svetimiems vaikams baikeriškų renginių bei akcijų metu. Šeimyniškos namų šeimininkės įvaizdis (rūpinimasis vyru ir pareigingai atliekami namų ruošos darbai) pakeičiamas aktyvios moters įvaizdžiu.
5. Kai kuriose internetinėse publikacijose tokios moterų savybės kaip aktyvumas, važinėjimas motociklu, nepakankamas dėmesys namų erdvei ir namų šeimininkės vaidmeniui pristatomos neigiamai. Vis dėlto daugelyje internetinių publikacijų vyrauja teigiamo pobūdžio moterų baikerių vaizdavimo tendencija.

LITERATŪROS IR ŠALTINIŲ SĄRAŠAS

1. Ališauskas Tadas, et al. Subkultūrų narių požiūris į politinį dalyvavimą, *Geriausių rašto darbų almanachas* (2009): 189–208. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. gegužės 29 d.] <<http://www.tspmismd.lt/wp-content/uploads/2010/10/2008-2009-m.-Almanachas.pdf>>.
2. AMA internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. vasario 1 d.] <<http://www.motorcyclemuseum.org/halloffame/detail.aspx?racerid=277>>; <<http://www.motorcyclemuseum.org/halloffame/detail.aspx?RacerID=285>>
3. Baikerių klubo „Crazy in the dark MC“ internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. lapkričio 15 d.] <<http://www.crazyinthedarkmc.lt/index.php?psl=istorija>>.
4. Balčiūnienė, Ingrida. *Pokalbio struktūros analizė kalbos įsisavinimo požiūriu*. Kaunas, 2009. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 15 d.] <http://donelaitis.vdu.lt/disertacijos/Balciuniene_2009.pdf>.
5. Barger, Raph S., et. *Pragaro angelas. Sonio Bargerio ir Hell's Angels baikerių klubo istorija*. Vilnius, 2008.
6. Bikerstory.lt internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. vasario 1 d.] <<https://www.facebook.com/bikerstory.lt/timeline>>.
7. Bružas, Rimas. *Biker Story LT. Lietuvos motociklizmo istorija 1918 – 1940*. Vilnius: Vaga, 2012.
8. Calpe, Espada Maria Jose. Bikes, Men and Risk. *Visual Anthropology*. Interkatyvus. [žiūrėta 2015 m. vasario 19 d.] <http://www.europrofem.org/contri/2_04_en/en-imag/02en_ima.htm>.
9. Dulaney, William L. A Brief History of „Outlaw“ Motorcycle Clubs, *International Journal of Motorcycle Studies* (2005). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. gegužės 15 d.] <http://ijms.nova.edu/November2005/IJMS_Artcl.Dulaney.html>.
10. Galinskaitė, Reda. Pritarimo strategija jaunimo pokalbiuose: funkcijos ir raiška, *Lietuvių kalba* 5, (2011). Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 5 d.] <<http://www.lietuviukalba.lt/index.php/lietuviu-kalba/article/download/33/82>>.

11. Garant, Peter. *Information about biker patches*. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. lapkričio 2 d.] <<http://ezinearticles.com/?Information-About-Biker-Patches&id=4003283>>.
12. Gavėnaitė, Aušra. Delinkvencijos raiška neformaliose jaunimo grupėse, *Sociologija. Mintis ir veiksmai* (2003/2): 103-118. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 24 d.] <http://www.ku.lt/wp-content/uploads/2013/04/2003_nr_02_103-118.pdf>.
13. Hayes, Bill. *The Original Wild Ones: Tales of Boozefighters Motorcycle club*. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. birželio 12 d.] <http://books.google.lt/books?id=NL4UIEZohVwC&printsec=frontcover&dq=motorcycle+bikers&hl=lt&sa=X&ei=a_NmUsyID8Se0wWY6oG4Ag&redir_esc=y#v=onepage&q=motorcycle%20bikers&f=false>.
14. Hart, Lyle. *Bikers: Modern-day Cowboys or Ruthless Outlaws?* (2006). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. birželio 12 d.] <<http://resource.mccneb.edu/metropolitan/2006/bikers1.pdf>>.
15. Hopper, Columbus B. ir Moore, Johny. Women in outlaw motorcycle gangs, *Journal of Contemporary Ethnography* (1990). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 19 d.] <<http://jce.sagepub.com/content/18/4/363.short>>.
16. Kaip prieš du dešimtmečius gyvavo pirmasis Nepriklausomos Lietuvos baikerių klubas, *Biker Baltics LT*. Interaktyvus [2014 m. gegužės 30 d.] <<http://www.delfi.lt/auto/laisvapavara/kaip-pries-du-desimtmecius-gyvavo-pirmasis-nepriklausomos-lietuvos-baikeriu-klubas.d?id=64019220#ixzz3HYxLmbSI>>.
17. Kalinauskaitė, Danguolė. Trumpojo teksto žanro specifika: naujienų portalų antraščių tyrimas. 2014.
18. Kardelis, Kęstutis. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. 2-asis pataisytas ir papildytas leidimas*. Kaunas, 2002.
19. Kemp, Reed Melissa. *Independent Bikers: An Ethnography of a Biker Community* (1989). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. lapkričio 2 d.] <<https://repositories.tdl.org/ttu-ir/bitstream/handle/2346/20284/31295019190353.pdf?sequence=1>>.
20. Koženiauskiene, Regina. *Retorinė ir stilistinė publicistinių tekstų analizė*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2013.
21. Lietuvos Baikerių Kongreso internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 16 d.] <<http://www.biker.lt>>; <<http://www.biker.lt/kongresas/kas-yra-lietuvos-baikeriu>>.

- [kongresas/](http://www.biker.lt/index.php/taryba)>; <<http://biker.lt/index.php/taryba>>; <<http://www.biker.lt/kongresas/iv-asis-baikeriu-kongresas-2006-10-14-siauliai/>>; <<http://www.biker.lt/kongresas/xii-asis-baikeriu-kongresas-2010-09-11-marijampole/>>; <<http://www.biker.lt/taisykles/>>.
22. Longman dictionary of English Language and Culture. Longman, 1998.
 23. Manstavičius, Antanas. „Apie maišto pažadus vartotojų pasaulyje, *Post Scriptum* (nr. 14: mažumos ir subkultūros, 2008). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. gegužės 26 d.] <<http://www.postscriptum.lt/nr14-mazumos-ir-subkulturos-2008/apie-maisto-pazadus-vartotoju-pasaulyje>>.
 24. Marcinkevičienė, Rūta. *Spaudos tekstų žanrai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2007.
 25. Martin, Diane M.; et al. Claiming the Throttle: Multiple Femininities in a Hyper-Masculine Subculture, *Consumption, Markets and Culture* (Vol. 9, No. 3, September 2006): 171–205. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 19 d.] <<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/VByCyNJdUko>>.
 26. Mažeikis, Gintautas. Flux, popkultūra ir Haute couture. *Filosofijos antropologijos pragmatika ir analitika*, Šiauliai: Saulės delta, 2005.
 27. „Motor Maids“ internetinė svetainė. Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. vasario 1 d.] <<http://www.motormaids.org/AboutUs/AboutMotorMaids.aspx>>.
 28. Naidzinaičiūtė, Giedrė. *Baikerių subkultūros įvaizdžiai viešojoje erdvėje ir alternatyvi šios subkultūros reprezentacija*, Kaunas, 2011. Interaktyvus [žiūrėta 2014 m. gegužės 30 d.] <http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:E.02~2011~D_20110609_085923-56669/DS.005.0.01.ETD>.
 29. Ramanauskaitė, Egidija. *Subkultūra: fenomenas ir modernumas: XX a. pabaigos Lietuvos subkultūrinių bendrijų tyrinėjimai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2004.
 30. Stundis, Donatas. Kaip rokeriai virto baikeriais. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. birželio 30 d.] <<http://www.delfi.lt/auto/laisva-pavara/kaip-rokeriai-virto-baikeriais.d?id=63827820>>.
 31. Šatūnienė, Reda. Jaunimo subkultūrinės saviraiškos reikšmė socializacijos procese, *Jaunųjų mokslininkų darbai* (Nr. 2 (23), 2009). Interaktyvus [žiūrėta 2014 m. gegužės 27 d.] <http://vddb.library.lt/fedora/get/LT-eLABa-0001:J.04~2009~ISSN_1648-8776.N_2_23.PG_192-196/DS.002.0.01.ARTIC>.

32. Tereškinas, Artūras. *Kūno žymės: seksualumas, identitetas, erdvė Lietuvos kultūroje*. Vilnius: Baltos lankos, 2001.
33. Thomson, William E. Don't Call Me "Biker Chick": Women Motorcyclists Redefining Deviant Identity, *Deviant Behavior*, (Volume 33, Number 1, 2012): 58–71. Interaktyvus [žiūrėta 2014 m. rugsėjo 22 d.]
<<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01639625.2010.548292#.VDGLV9JdUko>>.
34. Thornton, Sarah. *Club cultures: music, media and subcultural capital* (1996). Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. lapkričio 15 d.]
<https://books.google.lt/books/about/Club_Cultures.html?id=u84cOSvUADUC&hl=en>.
35. Veno, Arthur ir Winterhalder, Edward. *Biker chicks: The magnetic attraction of women to bad boys and motorbikes*. Allen and Unwin Australia, 2009.
36. Višinskytė, Reda. *Baikerių subkultūra Lietuvoje: vyriškosios tradicijos ir moters vaidmenų pokyčiai bei perspektyvos*. Kaunas, 2005. Interaktyvus. [žiūrėta 2014 m. balandžio 5 d.]
<http://vddb.library.lt/obj/LT-eLABa-0001:E.02~2010~D_20100607_123818-04694>.
37. Wicke, Peter ir Fogg, Rachel. *Rock music: culture, aesthetics and sociology* (1999). Interaktyvus. [žiūrėta 2015 m. sausio 20 d.]
<http://books.google.lt/books/about/Rock_Music.html?id=MIAM1P3UogUC&redir_esc=y>

SANTRAUKA

Inga Petkūnaitė, *Baikerės reprezentacija internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje*, Kultūros studijų programos baigiamasis magistro darbas/ vadovas prof. dr. Arūnas Gumuliauskas. Šiaulių universitetas, Šiauliai, 2015 m. – 88 p.

Baikerių subkultūra tyrėjus domina nuo kūrimosi pradžios. Ilgą laiką ji laikyta išskirtinai vyriška. Todėl dėmesio centre ir pagrindiniu tyrimų objektu tapdavo baikeriai. Vėliau buvo atkreiptas dėmesys į subkultūros gyvenime dalyvaujančias moteris, kurios atliko seksualinę ir ekonominę naudą teikiančių objektų vaidmenį. Moterų padėtis subkultūros viduje pasikeitė, kai jos panaikino lyčių atskirtį ir tapo lygiavertėmis narėmis. Lietuvoje ši transformacija prasidėjo 2008 m. ir 2009 m., kada įkurti moterų baikerių klubai.

Nors baikerės sudaro baikerių subkultūros mažumą, tačiau nuo 2005 m. iki 2014 m., nuolatos gausėjant jų gretoms, jos sulaukė vis didesnio internetinės Lietuvos žiniasklaidos dėmesio. Šiai „ketvirtąją“ valdžia vadinamai institucijai tenka svarus vaidmuo visuomenės požiūrio į baikerės formavime.

Darbo objektu tapo internetinės Lietuvos žiniasklaidos publikacijų (2005 – 2014 m. laikotarpis) apie baikerės turinys. Šio darbo tikslas buvo apžvelgti baikerių subkultūros įvaizdžio formavimą istorijos eigoje ir išanalizuoti baikerės vaizdavimo internetinėse publikacijose ypatumus.

Tyrimė koncentruotasi į internetinės Lietuvos žiniasklaidos publikacijų verbalinę ir vizualinę turinio analizę. Tekstai nagrinėti, vadovaujantis kiekybiniu (antraščių, autorių, žanrų aspektu) ir kokybiniu (verbalinio ir vaizdinio pristatymo opozicinių reiškinių aspektu) turinio analizės metodu.

Apibendrinant tyrimo rezultatus, prieita išvados, kad internetinėje Lietuvos žiniasklaidoje baikerės tiek verbalinėmis, tiek vaizdinėmis priemonėmis vaizduojamos nevienareikšmiškai. Dominuojanti reprezentavimo tendencija – pozityvus baikerės vaizdinys. Jis siejamas su tradiciniu moteriškumo įvaizdžiu, nes moterys sugeba suderinti motinos, žmonos ir baikerės vaidmenis.

SUMMARY

Inga Petkūnaitė, *Representation of Female Biker in Lithuanian Online Media*. Final postgraduate work of Culture studies program/ supervisor prof. dr. Arūnas Gumuliauskas. Šiauliai University, Šiauliai, 2015, – 88 p.

Researchers are interested in the subculture of bikers since it began. For a long time it was the distinctive subculture of men and men was the main object of the researchers. Later the attention was paid to women of this subculture, who gained the role of economically as well as sexually useful objects. The transformation of the woman's role inside the subculture was started when they became the equal members of this subculture and when sexual equality was reached. This transformation in Lithuania started with the establishing of the first women biker clubs in 2008 and 2009.

Even though women are the minority of the biker's subculture their number is constantly growing and as the result the attention from Lithuanian online media since 2004 till 2014 is growing. This so called „fourth estate” gains an important role in forming the social opinion about women bikers.

The object of the Master's thesis is the content about the women bikers in the Lithuanian online media (period between 2005 – 2014). The aim of this paper is to analyze the formation of biker's image throughout the history and to analyze the characteristic features of biker woman shown by online media.

The research aims at the analyses of Lithuanian online media verbal and visual content. The texts were analyzed using the quantitative (aspects of headings, authors and genres) and qualitative (aspects of verbal and visual presentation of opposite meanings) methods of content analyses.

Summarizing the results of the research it can be stated that women bikers using verbal and visual means are shown ambiguously in Lithuanian online media. The dominant representative tendency is the positive image of the women biker. It is related to the traditional image of the woman, as she is the one who can combine the role of the mother, wife and biker.

PRIEDAI

Priedas Nr. 1. Tiriamų publikacijų sąrašas (pagal datą)

1. Šiauliuose sužalotos motina ir dukra, važiavusios motociklu (delfi.lt, 2005-10-03). Interaktyvus. <<http://www.delfi.lt/news/daily/crime/siauliuose-suzalotos-motina-ir-dukra-vaziavusios-motociklu.d?id=7621542>>.
2. Baikereę taranavo BMW (maga.lt, 2005-10-04). Interaktyvus. <<http://maga.lt/14038>>.
3. Gaivenytė, Ginta. Nesutramdoma plieninių žirgų tramdytoja (lrytas.lt, 2006-10-03). Interaktyvus. <<http://www.lrytas.lt/-11598230041159516196-nesutramdoma-plienini%C5%B3-%C5%BEirg%C5%B3-tramdytoja.htm>>.
4. Sinkevičius, Dainius. Avarijoje sužalotai Šiaulių baikerei – kompensacija (delfi.lt, 2008-01-15). Interaktyvus. <<http://www.delfi.lt/news/daily/law/avarijoje-suzalotai-siauliu-baikerei-kompensacija.d?id=15616775>>.
5. Patyrusi akistatą su mirtimi baikere Ala Danasiene žino gyvenimo kainą (zmonės.lt, 2008-07-16). Interaktyvus. <<http://www.15min.lt/zmones/naujiena/archyvas/patyrusi-akistata-su-mirtimi-baikere-ala-danasiene-zino-gyvenimo-kaina-156-66723#ixzz3MNmlvBGz>>.
6. Misevičius, Vidmantas. Pirmoji pažintis su „Lapėmis (autoreviu.lt, 2008-11-07). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/5190/pirmoji-pazintis-su-lapemis>>.
7. Motociklas kaip gyvenimo būdas (autoreviu.lt, 2010-03-31). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/4/1/0/1/article/8835/motociklas-kaip-gyvenimo-budas>>.
8. Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (autoreviu.lt, 2010-06-10). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9232/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes>>.
9. Misevičius, Vidmantas. Paslaptingos ir žavios „Vėjų Laumės“ (antra dalis) (autoreviu.lt, 2010-06-21). Interaktyvus. <<http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9307/paslaptingos-ir-zavios-veju-laumes-antra-dalis>>.

10. „Vėjų Laumės“ svečiuose pas vaikus (autoreviu.lt, 2010-07-22). Interaktyvus. <http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/9438/veju-laumes-sveciuose-pas-vaikus>.
11. Misevičius, Vidmantas. Lapė – svarbiausia nenuleisti rankų (autoreviu.lt, 2011-04-06). Interaktyvus. <http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/10829/lape-svarbiausia-nenuleisti-ranku>.
12. Kaikarytė, Daiva. Stilingas baikerės kostiumas slepia gilius randus (lrytas.lt, 2011-05-10). Interaktyvus. <http://www.lrytas.lt/-13049743401303012509-stilingas-baiker%C4%97s-kostiumas-slepia-gilius-randus.htm>.
13. Pirmoji motoklubo „Vėjų Laumės“ stovykla vaikams (autoreviu.lt, 2011-06-15). Interaktyvus. <http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/11294/pirmoji-motoklubo-veju-laumes-stovykla-vaikams>.
14. Dovidavičienė, Snieguolė. Baikerė Česonytė, skriedama motociklu, įkvepia laisvės vėjo (alfa.lt, 2011-07-12). Interaktyvus. <http://www.alfa.lt/straipsnis/11865169/baikere-cesonyte-skriedama-motociklu-ikvepia-laisves-vejo>.
15. Miškinytė, Ieva. Meilė dukrai ir geležinė valia padėjo sukurti gyvenimą iš naujo (respublika.lt, 2011-09-25). Interaktyvus. http://www.respublika.lt/lt/naujienos/pramogos/zvaigzdes_ir_zmones/meile-dukrai-ir-gelazine-valia-padejo-sukurti-gyvenima-is-naujo/coments.1.
16. „Laumių šėlsmas“ ir pagalba vaikams (2011-11-02). Interaktyvus. <http://www.autoreviu.lt/portal/categories/19/1/0/1/article/12211/laumiu-selsmas-ir-pagalba-vaikams>.
17. Naimovičiūtė, Laura. Moters baikerės įvaizdis visuomenėje – neteisingas? (alfa.lt, 2012-01-10). Interaktyvus. <http://www.alfa.lt/straipsnis/13485196/moters-baikeres-ivaizdis-visuomeneje-neteisingas>.
18. Šilinskaitė, Eglė. Prisiekusioms motociklininkėms nusilenkia net ir drąsiausi vyrai (lrytas.lt, 2012-05-21). Interaktyvus. <http://auto.lrytas.lt/-13375405511335500255-prisiekusioms-motociklinink%C4%97ms-nusilenkia-net-ir-dr%C4%85siausi-vyrai.htm>.
19. Vaičekonienė, Regina. Ir gaisre, ir grožio salone (selonija.lt, 2013-02-26). Interaktyvus. <http://www.selonija.lt/2013/02/26/ir-gaisre-ir-grozio-salone/>.

20. Grinius, Mindaugas. Paminklą avarijose žuvusiems baikeriams statys moterys (lrytas.lt, 2013-03-27). Interaktyvus. <<http://auto.lrytas.lt/naujienos/paminkla-avarijose-zuvusiems-baikeriams-statys-moterys.htm>>.
21. Vitkauskaitė, Aistė. Baikerės iš Biržų Oksanos Juškienės karjera: iš grožio salono – tramdyti ugnies“ (15min.lt, 2013-06-27). Interaktyvus. <<http://www.15min.lt/verslas/naujiena/karjera/baikeres-is-birzu-oksanos-juskienes-karjera-is-grozio-salono-tramdyti-ugnies-666-348619>>.
22. Vėjų laumės (sarmatija.lt, TV laida, “Gyvenu čia“, 2013-09-10). Interaktyvus. <<http://www.sarmatija.lt/index.php/temu-turinys/62-kasdienybe/1591-vejulaumes>>.
23. Videokonferencijoje – plieninių žirgų tramdytojai (etaplus.lt, 2013-09-16). Interaktyvus. <<http://etaplus.lt/videokonferencijoje-plieniniu-zirgu-tramdytojai>>.
24. Vasiliauskaitė, Vaidilė M. Išskirtinė moteris: kai motociklai – stipriau nei pirmoji meilė (cosmopolitan.lt, 2014-06-26). Interaktyvus. <<http://www.cosmopolitan.lt/apie-tave/isskirtine-moteris-kai-motociklai-stipriau-nei-pirmoji-meile.d?id=65136003>>.
25. Pakalnienė, Rasa. Motociklas suteikė laisvės pojūtį (lzinios.lt, 2014-08-16). Interaktyvus. <<http://lzinios.lt/lzinios/Zmones/motociklas-suteike-laisves-pojuti/185628>>.
26. Šemelytė, Rita. Vėjo ir laisvės sąjungininkės teigia, jog motociklai šeimos neužgožia (ukininkopatarejas.lt; „Šeiminkė“ Nr. 36, 2014 m. rugsėjo 5-11 d.) Interaktyvus. <<http://ukininkopatarejas.lt/vejo-ir-laisves-sajungininkes-tikina-jog-motociklai-seimos-neuzgozia/>>.
27. Čereškienė, Vilma. Moteris ir motociklas (Laida „Pasaulis pagal moteris“, Lietuvos radijas, 2014-09-16). Interaktyvus. <<http://www.ziniuradijas.lt/epizodas/2014/09/16/pasaulis-pagal-moteris/36701>>.
28. Misevičius, Vidmantas. Lapė – kelionė į Kaukazą buvo savęs išbandymas (prim.lt, 2014-08-19). Interaktyvus. <http://www.prim.lt/prim/straipsniai/lape_-_kelione_i_kaukaza_buvo_saves_isbandymas/>.

Priedas Nr. 2. Opozicinių kategorijų duomenų lentelės

Moteris vs išvaizda ir grožis

Kategorijos	Patvirtinantys teiginiai
Baikeriai vyrai	<p>išgirdę žodį „baikeris“ daugelis įsivaizduoja stambius, barzdotus arba tatuiruotus vyrus. Šiek tiek jie teisūs, nes dauguma baikerių - būtent tokie.</p> <p>Pasak Liudmilos, anksčiau buvo gajus stereotipas, kad vyrukas ant motociklo – pilvotas, piktas, purvinas, su barzda, geriantis alų gatvių chuliganas. „Tai netiesa, tarp baikerių yra ir aukštas pareigas užimančių verslininkų, ir labai turtingų, išsilavinusių žmonių. Kartais pamatai per šventes baikerį, net sunku patikėti, kad jis universitete studentams paskaitas skaito“.</p> <p>Tarp baikerių yra nemažai firmų direktorių, verslininkų – atsakingas pareigas užimančius žmonių, kurie skriedami keliu, bendraudami su bendraminčiais atsipalaiduoja nuo pašėlusio gyvenimo tempo ir įtamos.</p>

Kategorijos	Patvirtinantys teiginiai
Moterų baikerių išvaizda ir apranga	<p>Vienintelis skiriamasis ženklas, aplinkiniams leidžiantis suprasti, kad galingą motociklą vairuoja dama – iš po šalmo besiplaikstantys ilgi Viktorijos plaukai. „Jeigu juos po šalmu pakiši, prireiks didesnio šalmo, o tai nesaugu“, – aiškina apie viską pagalvojanti moteris, prieš kelionę pasirūpinanti ne tik tinkamu šalmu, bet ir sąnarius bei stuburą saugančiu kostiumu, specialiais batais.</p> <p>baikeriai paprastai mėgsta puošti tatuiruotėmis – ne išimtis ir „Vėjų laumių“ motociklininkės.</p> <p>Odiniai drabužiai, šalmas, rankos, tvirtai įsikibusios vairo, kuris paklūsta nuo menkiausio krustelėjimo, – sunku patikėti, kad prie jo sėdi dviejų dukrų mama, matematikos mokytoja Ala Danasienė.</p> <p>Smulkaus sudėjimo graži moteris lengvai suvaldo „Harley Davidson“.</p> <p>Tiesus kaip styga kelias, motociklas ir juo skriejanti daili šviesiaplaukė... Kas gali būti romantiškiau ir gyvybingiau? Nenustebkite, jei nulipusi nuo motociklo ta drąsuolė pasirodys esanti inžinierė, LITEXPO techninės tarnybos vadovė Viktorija Česonytė, jau rytoj priimsianti Baltijos meno mugės svečius, kuriuos išlydėjusi sės ant motociklo ir su draugais pasileis per Europą...</p> <p>V: Nors kai sėdi motociklo, šalmas, apranga odinė – nelabai atskirti turbūt? Ar atskirsi? <...>. B: Taip, taip skiriasi važiavimo stilius, net ir apranga skiriasi ir motociklai skiriasi. Moterys vis tiek, na jos yra smulkesnės, mažesnės, jos ir motociklus, dažnai vairuoja ne tokius galingus kaip vyrai.</p> <p>gyvai važinėjančios motociklininkės moters jūs tikrai nepamatysite su aukštakulniais, kaip matote nuotraukose.</p> <p>B: Tai bus kerziniai batai, kuriais gali tvirtai remtis į žemę, išlaikyti motociklą jeigu jis kryptų ir iri visų pirma tai yra patogumas ir tvirtumas, ir ta apranga, dažniausiai tie kas daug važinėja, jie jau tikrai visi yra įsigiję aprangą su apsaugom. Tai pirmiausia, kalbant apie saugumą, tai yra kiekvieno motociklininko asmeninis reikalas ir dauguma tai jau yra įsigiję. Jūs nepamatysite nė vieno važinėjančio be šalmo ,nes tai yra saugumas, ir jau dabar mes tarpusavy kalbam apie kokybę, tai yra, kad pirk reikėtų gerą šalmą, o ne bet koki.</p> <p>jūs minėjot, kad va yra liemenės, jūs dabar atsinešit į studiją. Kokios dar detalės yra moterims? B: Hmm turbūt tas pats kas vyrams, tikrai moterys žinot kaip, mes visą laiką randame ką padailint, kaip padailint ir ir ar kokią skarelę užsirišam ar jeigu šiltai tai kokią maikutę apsivelkam gražesnę, bet šiaip kai kalbam apie saugumą apranga tokia pati kaip ir vyrų, tai yra apranga: striukė, kelnės su apsaugom būtinai, šalmas būtinai, pirštinės būtinai su apsaugom, ne šiaip kad labai gražios būtų, na ir batai, kurie apsaugotų.</p> <p>Moteriškumas ir motociklas – sunkiai suderinami dalykai. Pirmiausia šalmas gadina šukuoseną. „Kai ji nusimu, iš mano garbanų nieko nelieka. Žinoma, tai erzina, juk norisi gražiai atrodyti“, – juokiasi Liucija. Kita vertus, ji, moterų motociklininkų klubo „Vėjų laumės“ tarybos narė, pasididžiudama sako, kad per baikerių šventes visos klubo narės atrodo labai moteriškai. Jos vilki suknelėmis, avi aukštakulnius, net prie baikerių aprangos prisiderina sjonukus.</p> <p>Viktorijos pasakojimas skamba kaip slogus sapnas arba ištrauka iš įtempto siužeto filmo, bet dar didesnę šios istorijos kontrastą kuria pati Viktorija - aukšta, liekna, mėlynų akių šviesiaplaukė. Trapi moteriškos išvaizdos Viktorija slepia gilius randus ir išskirtinę kovos už gyvenimą patirtį</p> <p>Pirmą kartą pamačius šią smulkutę ir pažiūrėjus trapią moterį sunku ir pagalvoti, kad jau šešetą metų ji kiekvieną vasarą praleidžia ant motociklo.</p>

Moteris vs motinystė, šeima

Kategorijos	Patvirtinantys teiginiai
<p>Klubo „Vėjų Laumės“ prioritetas – vaikai, šeima</p>	<p>Vėjų laumių“ prezidentė pasakojo, kad klubas organizuoja labdaros renginius vaikams, surinktas lėšas skiria įvairių problemų turintiems mažiesiems. Ką jau kalbėti, kad bendramintėms smagu būti kartu, pramogauti, stovyklauti, pakeliauti, dalytis ir džiaugsmis, ir rūpesčiais.</p>
	<p>Šių metų spalio 30 dieną planuojame Vilniuje surengti šventę baikerių vaikams, kitiems metams irgi turime planų - bandysime surengti renginį baikerių ir ne tik baikerių vaikams, bet tai kol kas paslaptis.</p>
	<p>Nuo vyriškų klubų skiriamės tuo, kad daug mąstome ir susimąstome apie šeimą ir vaikus. Dažnai tai, gyvenime atsiradus motociklam, nueina į antrą planą. Todėl ir planuojame rengti įvairius renginius ir pramogas mažyliams. Esame (būsime) mamos, todėl galvojame ir apie tai.</p>
	<p>Kuo daugiau dėmesio vaikams, o ypač - baikerių. Tai ir vasaros stovyklos, ir renginiai jiems. Jei išeis realizuoti visus planus, turėtų būti ir sporto varžybos, ir parama vaikams.</p>
	<p>Praėjusiais metais surengusios pirmąją baikerišką vaikų šventę jos pažadėjo, kad šis vaikams skirtas renginys bus tradicinis. Pažadą merginos tęsėjo - paskutinį spalio šeštadienį vaikai su tėveliais rinkosi į antrąją baikerišką vaikų šventę.</p>
	<p>visos, tiek per vaikų renginį, tiek ir per „Šėlsmą“ surinktos lėšos bus skirtos merginų globojamiems vaikų namas.</p>
	<p>Praeitais metais kartu su labdaros ir paramos fondu „Saulės smiltys“ apsilankėme pas tuberkulioze sergančius vaikus ligoninėje. Taip pat pernai buvo organizuota „Bikers children party“, skirtas ne tik baikerių vaikams. <...>. Šiais metais tęsiame bendradarbiavimą su paramos ir labdaros fondu „Saulės smiltys“, todėl kovo 24 dieną dalyvavome „Baltosios ramunės“ akcijoje. Tarptautinei tuberkuliozės dienai paminėti vaikai darė ramunes iš popieriaus, vėlė iš vilnos. Vaikučiai siuvo pagalvėles, taip parodydami, kad nėra abejingi sergantiems ir juos užjaučia. Gegužės pabaigoje dalyvausime vaikų stovykloje, kuri skirta ir globojamiems, ir baikerių, ir visiems kitiems vaikams. Spalio 29 d. organizuojame „Bikers children party“ šventę. Panašu, kad ji taps klubo tradicija. Primenu, kad renginys skirtas ne tik baikerių, bet visiems, visiems vaikams, nes vaikai - mūsų ateitis!</p>
	<p>Rita. Klubo „Vėjų laumės“ narė: Kaip minėjo Diana, tai tam „Biker childrens party“ tai kadangi jau šaltas sezonas, tai aišku jau nieks nepavežios, jau jiems atskira programa, tos pačios rungtys, žaidimai. O vasarą vaikų stovykloje skiriam vieną dieną, būtent „baikerių diena“ taip ir pavadinta, kviečiam kitų klubų vyrus, kviečia, kad jie atvažiuotų, prisijungtų, kas gali pavežiotų. Yra kurios ir mūsų pačios vežioja, bet matot mes nelabai galim skirt pačios tam laiko, tų vaikų yra daug, priimam ne tik socialiai remtinus, tai reikia reguliuot ir prižiūrėt, ir pietūs, ir pusryčiai, vakarienė, ir bendraut, ir organizuot, nes ten pačiai rungtys.</p>
	<p>Nu kadangi aš kažkada sportavau, tai vos ne fizruke tapau (juokiasi). Žodžiu, nu ką, pernai buvau aprenpta drambliuku su kolege viena, jinai dabar išvykus, na ir ką ir virvės tempimas, ir visokių balionų sprogdinimas, pavyzdžiui labai vaikams azartingas žaidimas buvo kai pririšom balionus ant kojų čia apačioj ir reikėjo kitam juos sutrypti. Ir labai labai azartingai vaikai žaidė tą rungtį ir norėjo kiekvienas būt nugalėtoju. Vasarą vaikas labai patikdavo kvadratas, labai kovodavo, labai patikdavo gaidžių muštinės: tai yra rastas, pagalvės ir viens prieš kitą eina nu ten numušti. Mes kiekviena turim mažiausiai po vieną bent jau tikrai, iš mūsų čia esančių, tai tikrai bent po vieną turim vaiką. Ir mūsų tokia kaip motiniška tasa, mums patina vaikai, mums patinka jais rūpintis, ir tie asocialūs vaikai, mes norim, „SOS va kaimas“, koncepto kaimas, tai yra būtent pagrindinis kaimas kur mes ir draugijam, bičiuliuojamės su tais vaikais, kurie prarado netikėtai tėvus, yra mirę, jie tam „Soc. kaime gyvena. Nu ir mes integruojam kaip ir į visuomenę galima sakyti, kad jų gyvenimas ne vien tam kaime siaurame ratelyje. Mes atsivežam savo vaikus į stovyklas, į ta renginį savo vaikus, baikerių vaikus, draugų vaikus. Nu ir žodžiu gaunasi pilnuma tokia ir tada jau nieks nebeatskiria ar tu ten socialus, asocialus ir taip toliau.</p>
	<p>Nėra sunku apibūdinti tai kiek daug vaikams reškia vaikų stovykla. Dauguma „Vėjų laumių“ pačios augina vaikus, todėl puikiai supranta kaip su jais bendrauti, padėti, uždegti. Vaikams ne tiek svarbu programa, kiek laikas praleistas kartu, pasiektas maksimalus rezultatas: asocialų šeimų vaikus paliktus globai svetimiems žmonės suvienyti, suburti į bendrą būrį su baikerių vaikais vasaros stovykloje į vieną didelę šeimą. Darbas sunkus, tačiau jos nejučia nuovargio. Vaikų laimingi veidai pateisina visas pastangas. Laumės tikros stebukladarės, vaikai jas be galo myli, o ir kaip nemylėsi</p>
	<p>Ir į klubo „Vėjų laumės“ veiklą įsitraukė todėl, kad ne siausti moterys susirenka, o prasmingai leisti laiką, organizuoja renginius vaikams ir visada pabrėžia, jog svarbiausia – šeima.</p>
	<p>Vyrų baikerių klubai mėgsta rengti šou, o „Vėjų laumių“ veikla kitokia – dauguma narių yra mamos, todėl pirmiausia nori rūpintis vaikais ir labdara. „Rengiame vaikams stovyklas. Jose dalyvauja ir baikerių vaikai, ir vaikų namų globotiniai, ir vaikai iš socialinės rizikos šeimų“, – pasakoja Liudmila. Ir vieni, ir kiti susitinka jau ne pirmus metus, todėl susidraugavo, nors baikerių vaikai išlepe, o globotiniai – uždari. Klubas renginiuose renka lėšas įvairiems labdaroms projektams. „Baikeriai nesiviešina, bet aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje“, – tikina klubo prezidentė.</p>
<p>Vaikų renginyje šventinė nuotaika buvo jaučiama vos tik peržengus slenkstį. Visus pasitikdavo du linksni drambliukai. Kiekvienas vaikas iškart gavo dovanėlių rinkinį ir burbulų indelį. Kažkam gali pasirodyti smulkmena, bet... prisiminkite vaikystę! Pūsti muilo burbulus - puikus ir nuotaiką keliantis užsiėmimas. <...>. Tėvai žino, kaip sunku vietoje išlaikyti atžalas, todėl po dviejų pasirodymų prasidėjo vaikų rungtys. Buvo nelengva, bet renginio vedėja, drambliukų padedama, suskirstė</p>	

<p>mažuosius dalyvius komandomis virvės traukimo varžyboms. Buvo ir komanda nugalėtoja, tačiau vaikų buvo labai daug, todėl vėliau galėjo dalyvauti visi norintieji. Palaikymo šūksniai, plojimai, juokas ir galybė teigiamų emocijų. Jų netrūko ir antroje rungtyje, kai reikėjo daryti šukuoseną. Mišri komanda - mama ir sūnus arba tėtis ir dukra - turėjo paruošti ir komisijai pristatyti savo sukurtą šukuoseną. Vaikų fantazijai ribų nebuvo. <...>. Tiesa, prieš atsisveikinant iki kitų metų, kaip merginos žadėjo, dar buvo apdovanoti vaikų piešinių konkurso nugalėtojai.</p>
<p>tai ne tik kasmet švenčiamas laumių gimtadienis, tai kur kas daugiau. Šis renginys padeda surinkti lėšų, kurias jos panaudoja tiek labdarai, tiek padengti išlaidas susijusias su nemokama švente vaikučiams. Kiekvienas centukas, kiekvienas litukas yra labai svarbus. Ne paslaptis, kad kasmet sulaukiama vis daugiau laiškų su prašymais padėti. O padėti jos nori, tik galimybes lemia būtent tai kiek pinigėlių bus surinkta renginio metu. Jos visiems dėkoja, kas prisideda, palaiko, padeda ir kas kartu būna. Tai svarbu ne tik joms, bet ir tiems, dėl kurių jos tai daro.</p>
<p>Ir dar kas kas pagrindinis ta mūsų veikla viskas aišku susiję su vaikais. Mes ruošiame spalio pabaigoj vaikams pro(...) šventę „Baiker childrens party“, kurios metu, tai yra labdaringas renginys, kurios metu soc. remtinus vaikus pajungiam. O šiaip renginys yra visa programa sudėliota nu vaikams. Koncertas, akcijos – atrakcijos, konkursai įvairūs.</p>
<p>Pas mus priimta garsiai kalbėti apie nelaimės ar blogus darbus, o geri darbai daromi tylomis. Tikimės, kad šią tendenciją mums pavyks pakeisti ir daugiau dėmesio skirti ne blogiems, o geriems darbams. Labai malonu, kad „pirmosiomis kregždėmis“ autoreviu.lt tapo merginos iš mūsų skaitytojams jau pažįstamo „Vėjų Laumių“ motoklubo. Taip pat labai tikimės, kad po šio straipsnio ir kiti vaikus lankantys ar šiaip vaikams padedantys Lietuvos motoklubai pradės su mumis dalytis informacija.</p>
<p>Kelionė pas vaikus - kam jums jos reikėjo? Lapė. Mums nė minties nebuvo pagalvoti, ar mums šios kelionės reikia ar ne... Tiesiog nutarėme prisidėti apie gražios akcijos vaikams. Lisiona. Negi normalūs žmonės susimąsto, ar reikia, ar nereikia lankyti ligoniukus. Tiesiog aplanko juos, pakelia nuotaiką, palaiko ir nuo to patiems yra gera. Renata. Man malonu suteikti džiaugsmo vaikams. Tai ir buvo mano apsilankymo pas vaikus tikslas.</p> <p>Savireklama? Noras padėti? Atjauta? Lisiona. Dieve apsaugok. Kokios reklamos? Tai tiesiog graži akcija, skirta vaikams, prie kurios prisijungėm ir esam labai dėkingos Robertai už kvietimą.</p>
<p>Kaip reagavo vaikučiai į „tetas ant motociklų“? Ką nuvežėte vaikams? Kaip jus ten sutiko?</p> <p>Lapė. Vaikučiai mūsų labai laukė. Kai atvykome, vaikai dar buvo ligoninėje ir stebėjo mūsų atvykimą pro langą. Laukan išėję vaikai kartu su auklytėmis ir med. personalu apstojė motociklus kaip skruzdėliukai.</p> <p>Lisiona. Pasipylė klausimai: ar bus leista pasėdėti ant motociklų, ar galima nusifotografuoti kartu su motociklais? Atsakėme, kad visa tai bus galima padaryti ir net pagazuoti, tad reakcija buvo neapsakoma, tokio nesuvaldyto džiaugsmo dar nesame mačiusios.</p> <p>Renata. Vaikai į mus reagavo kaip visuomet džiaugsmingai, daug klausinėjo apie kiekvieną močą, lipo ant jų, dėjos šalmus, pozavo prieš objektyvą, ir vis klausinėjo, ar galime juos pavežti. Vaikams nuvežėme daug teigiamų emocijų, patenkinome jų smalsumą. Kartu su jais sodinome gėles. Buvo išties smagu. Ligoninės personalas mus pasitiko labai maloniai ir šiltai. Mus pamačius ant moču, vaikų veideliai nušvito džiaugsmu, o juk tai ir yra geriausias sutikimas</p>

Kategorijos	Patvirtinantys teiginiai
Šeimyninis gyvenimas	
Vaikai	Motociklas ir vaikai - kaip tai suderinama? Su kokiais sunkumais susiduriama?
Motivystė	<p>Aš savo svajonės įgyvendinimą atidėjau (paaukojau), kol vaikai buvo maži, todėl, kad jie - svarbiausia mano gyvenime. Dabar, po kelerių metų, pagaliau galiu atsiduoti hobiui ir, žinoma, kaskart derinu - vienas savaitgalis vaikams, kitas - hobiui ir panašiai. Išėitį tikrai galima rasti. Sunkumai įprasti - vaikams visada reikia mūsų dėmesio, o kadangi dirbdami ir taip mažai būname su vaikais, stengiuosi kiekvieną galimą laisvą minutę ar dieną skirti vaikams. Jei įmanoma, derinu abu dalykus vienu metu - motorenginyje dalyvauju su vaikais.</p> <p>Inga. Vaikų neturiu. Bet manau, kad moteris ant motociklo ir vaikų klausimas nieko nesiskiria nuo vyro ir vaikų derinimo klausimo. Tik jei kas mamai nutiktų kelyje (neduok Dieve), vaikas liktų be mamos. Žinau tik vieną: jei kada pastosiu, tai kiek galima ilgiau norėčiau vairuoti motociklą. Todėl teks gimdyti vaiką žiemą.</p> <p>Liucija. Kiek žinau, motociklo keleiviu negali būti vaikas, jaunesnis negu 12 metų Kadangi vaikų neturiu, su problemomis dėl vaikų ir motociklų nesusiduriu. Kalbant apie šeimą, manau, motociklai ir motivystė suderinama, nes motociklas kaip ir automobilis tikrai rūpintis vaikais netrukdo.</p> <p>Nors ji sako, kad pirmiausia yra mama, ne baikerė. Išvažiuoju į renginį, niekada nepasilieka nakvoti – važiuoja atgal nors ir 300 kilometrų, nors ir per lietų.</p> <p>Amžius... jau ne 16, du vaikai, bet vis tiek reikia motociklo. Kodėl? Ką sako vaikai? Jie seks mamos pėdomis?</p> <p>„Kalbėdama apie vaikus, aš kartais juokuoju, jog namuose – beveik kaip kareivinėse: turi būti tik vienas ir ne kitaip. Kraštutinių priemonių nesimu, bet yra apibrėžti rėmai, tam tikra tvarka“, – sako pašnekovė.</p> <p>Kurį laiką jos aistra motociklams buvo kiek prigesusi – spaudė mokslai, o vėliau vienas po kito pabiro vaikai. Dabar abi dukterys jau eina į mokyklą, o Oksana šešerius pastaruosius metus nuo motociklo nulipa tik trumpam – kai prisninga tiek, kad važiuoti tampa pavojinga.</p>

	<p>ji sako, kad pirmiausia yra mama, ne baikerė. Išvažiavusi į renginį, niekada nepasilieka nakvoti – važiuoja atgal nors ir 300 kilometrų, nors ir per lietu.</p> <p>Atsitiesti po avarijos Viktorijai padėjo ne tik profesionalūs Kauno klinikų medikai, bet ir jos pačios begalinė stiprybė, kurios pagrindinis šaltinis buvo meilė dukrai.</p> <p>„Visi žinome, kokius neįtikėtinus dalykus mamos gali padaryti dėl savo vaikų. Taip, mano didžiausia paskata - 6 metų dukrytė Marija. Chirurgams atlikus puikų, profesionalų savo darbą, visa kita priklausė tik nuo mano pačios pastangų ir valios. Išsikaupti iš bet kurios situacijos galime tik prisiimdami atsakomybę, tad aš stengiausi padaryti viską, kad gyvenčiau ir mėgaučiausi gyvenimu toliau“.</p>
<i>Pritaria/nori sekti mamos pėdomis</i>	<p>Mano 14 metų dukra labai mėgsta mano motociklą. Svajuoja užaugusi vairuoti kaip aš, bet sportinį motociklą (britvą). Ji nori pasiekti geresnių vairavimo rezultatų. Ištrūkti iš namų pasivažinėti dėl dukros niekada problemų nekyla. Ji pati mane ragina važiuoti, net kai aš to neplanuoju.</p> <p>Vaikai reaguoja kaip dera baikerių vaikams - palaiko mane. Sūnus ir dukra laukia savo 16-to gimtadienio ir nori vairuoti motociklą. Dukra net yra labiau pašėlusis už sūnų. Abu vaikai vieną dieną papildys baikerių gretas.</p> <p>Gali būti, kad paaugusios į klubą įstos ir Juškų dukterys – devynmetė Izabelė ir septynerių Vakarė.</p> <p>Ir 15 metų L. Kazlauskienės dukra Dženeta labai nori vairuoti motociklą. Kol kas ji važiuoja su mama kaip keleivė. O ateityje ketina mokytis vairuoti, pasiruošti ir išlaikyti egzaminus vairuotojo pažymėjimui gauti. "Pati nusprendė taupyti pinigus motociklui", - sakė Dženetos mama.</p> <p>Pasak Oksanos Juškienės, dukrytės jau dabar kalba, jog užaugusios bus baikerės ir yra pasidalinusi, kuriai kieno – mamos ar tėčio – motociklas atiteks.</p> <p>„Žinoma, yra maži motocikliukai, yra keturračiai, bet vaikus kažkaip norisi apsaugoti, nors pati motoroleriu važinėti pradėjau nuo 8-9 metų“, – sako moteris.</p> <p>Kitą dieną mama pradėjo žiūrėti ir vaikai, ypač didžiujasi sūnus, o jo draugai ateina išlydėti Emilijos į kelionę.</p> <p>L. Kazlauskienės vyresnėlis ir pats svajuoja apie motociklą, vadinamąją „britvą“, kuria pasiekiamas didžiausias greitis.</p> <p>„Bet aš pasakiau: „Jeigu nori „britvos“, turėsi pats užsidirbti ir nusipirkti. Aš nepadėsiu“, – kategoriška L. Kazlauskienė</p> <p>Vyresnėlė Neringa taip pat ėmė lakstyti „britva“ vadinamu lenktyniniu motociklu. Rūpestinga mama tvirtino negalėjusi uždrausti sekti jos pėdomis, tačiau labai apsidžiaugė, kai po poros metų motociklas atžalai atsibodo. „Laimė, dukra buvo protingesnė už mane.“</p>
<i>Nepritaria</i>	<p>Laimė, nė viena iš dukrų (Neringa jau suaugusi, gyvena atskirai, o Kosteį dar tik sukaks septyniolika) neužsikrėtė baikerių liga, jų nedomina motociklai. Ir pažįstamiems sakau, kad vaistų nuo šios ligos nėra, nepirkite vaikams mopedų.</p>
<i>Šeima (tėvai)</i>	<p>Su tėčiu netenka važinėti, nes skiriasi jų motociklų galingumas ir važiavimo stilius. „Mano motociklas yra miesto, sportinis, mėgstu greitį, o tėtis ramiai važinėja čioperiu. Susitinkame tik baikerių šventėse. Tokių šeimų reta – paprastai tėvas savo pomėgį perduoda sūnui, ne dukrai“, – sako Liucija.</p>
<i>Draugas/ Sutuoktinis</i>	<p>Paklausus, o kam gi vyrui vežimelyje sėdinti žmona, kodėl jis nedraudė taip rizikuoti, Viktorija šypteli: „Atsitikus nelaimėi nebuvau ištekejusį, taigi jis negalėjo man to uždrausti. Mes tuo metu jau buvome išsiskyrę...“</p> <p>Rita („Pantera“). Klubo „Vėjų laumės“ narė: Jau vienoj laidoj dalyvavau tokioj kai pasakė, kad reiškas nori žodžiu, kad mečiau vyrą, kadangi norėjau sėst ant motociklo. Tai netiesa, Žodžiu apie vyrus nekalbam, gerai?</p> <p>Pašnekovė sutinka, jog tvirto charakterio moterų vyrai dažnai bijo. „Bet nežinia, ar aš savo vyrui kitokia ir patikčiau“, – kalba O. Juškienė ir prasitaria, jog jų šeimoje nėra vieno lyderio.</p> <p>Jos vyras Vytautas – Biržų baikerių klubo „Aquila MCC“ prezidentas. Klubui priklauso ir „Honda Hornet 600“ vairuojanti Oksana.</p> <p>„Nors su Jaroslavu susipažinome visiškai su motociklais nesusijusioje aplinkoje, išsiaiškinę, kad abu važinėjame motociklu, greitai radome bendrą kalbą. Tas bendras pomėgis užima labai didelę mūsų santykių ir bendro laisvalaikio dalį“, – patikino Lina.</p> <p>31 metų L. Augaitytė vasaros savaitgalius su būsimoju vyru Jaroslavu leidžia ne prie ežero ar jūros, o žiedinių lenktynių trasoje</p> <p>Prieš penkiolika metų tragiškai žuvo moters vyras. „Likau viena su dviem vaikais. Verkiau, kol ašarų neliko. O paskui supratau, kad neturiu teisės palūžti. Sukausi kaip išmanydama, dirbau keliuose darbuose. Guldavau antrą nakties, keldavau anksti. Reikėjo gyventi, nors šalia nebuvo žmogaus, kurį mylėjau labiau už gyvenimą. Paspirtis buvo vaikai, atsakomybė ir meilė dukroms. Nesijaučiu kokia nors didvyre. Ekstremaliomis aplinkybėmis, manau, viską iškęstų kiekvienas. Juk kito kelio nėra, prieš akis – tik gyvenimas. Nors turiu šimtus draugų, kurie man padėjo sunkią valandą, ypač po avarijos (baikeriai visada pasirengę pagelbėti nelaimėje atidūrusiam broliui ar sesei, nes taip vadiname vieni kitus), kartais jaučiuosi vieniša. Mano vyras buvo nuostabus žmogus, su kuriuo nugyvenau gražiausius penkiolika savo gyvenimo metų. Deja, tai idilei nebuvo lemta tęstis. Kadangi nesutinku tokio pat, tenkinuosi vienatve ir pilnatve, kurią patiriu skriedama keliu į niekur. Juk gyvenimas yra čia ir dabar“.</p>

Moteris vs namų šeimininkė

Kategorijos	Patvirtinantys teiginiai
Gyvenimo pokyčiai	
<i>Prieš pradėdant važinėti motociklu</i>	„Buvau pilka namų šeimininkė, trijų vaikų mama, kuri nuo ryto iki vakaro sukiojosi virtuvėje ir dirbo neįdomų darbą, o vyras kabinėdavosi dėl kiekvienos smulkmenos“, – pasakoja kaunietė Emilija Grigauskienė. Emilija neturėjo vasaros atostogų, o kai baigėsi dekretnės, grįžo į darbą baldų įmonėje ir, kaip ji pati sako, vėl tapo juodadarbe. „Kai man sukako trisdešimt, pažvelgiau į veidrodį ir pamačiau tuščią veidą, kuriame nebuvo nieko – prisiminimų, gyvenimo aistros, iššūkių...“
<i>Pradėjus važinėti motociklu</i>	Emilijos gyvenimas pasikeitė kardinaliai. Iš anksto suderinusi su vyru ir jam palikusi saugoti vaikus, važiuoja į klubo renginius, aktyviai užsiima labdaringa veikla, kurią propaguoja baikeriai. „Po darbo viena apvažiuoju kelis ratus aplink Kauną, pasivažinėju 3–4 valandas ir grįžtu namo kaip ant sparnų. Atsigaunu taip, kad spirgu kaip tie kukurūzų spragėsiai mikrobangų krosnelėje. „Pati nustebau, kokia esu stipri. Įsitikinau, kad nieko nėra neįmanomo, viską galima pasiekti“ – sako E. Grigauskienė Ar dabar kitoks veidas žvelgia iš veidrodžio? „O taip! Pasikeičiau taip, kad net atostogoms randu laiko! Prieš metus draugė iš klubo paskambino ir sako: „Nusipirkau bilietą, griebk ir tu, lekiam į kelionę.“ Ekspromtu nuskrudome į Italiją kelioms dienoms – net nebūčiau pagalvojusi, kad taip įmanoma. Tai buvo pirmą mano kelionė užsienį“, – pasakoja Emilija. Ji įsitikinusi, kad dabar viską gali. Tai, kad vairuoja motociklą, E. Stankevičiūtė dažnai padeda ir darbe. Bendraudama su klientais ji neretai užsimena mėgstanti motociklus ir priverčia suklusti. „Taip atvirai parodau, kad nesu tik biuro pelė, o gyvas žmogus, turintis pomėgių, o tai padeda palaikyti pokalbį. Žmonėms įdomu, kad aš vairuoju motociklą, ir tai padeda jiems atsiverti“, – bendravimo su klientais gudrybę išdėvė E. Stankevičiūtė. Net į darbą ji dažnai važiuoja „Honda“. Motociklas pakeitė jų pomėgius ir net draugus, padėjo perkainoti vertybes ir privertė kitaip pažvelgti į dalykus, kurie anksčiau atrodė ne tokie reikšmingi. Dažnai besispyriojantis ir labai triukšmingas žirgas, kurį ne visada lengva suvaldyti, paskatino susimąstyti apie gyvenimą ir mirtį. Penktą sezoną motociklą vairuojanti Evelina Stankevičiūtė pirmąsias metus, kai gavo motociklininko pažymėjimą, žiemą net nakvodavo garaže – taip pasiilgdavo savo „Honda CBR F4“. „Per Užgavėnes į garažą nešdavai blynų, švėsdavai įvairias šventes, net metų sukaktį, kai gavau A kategorijos pažymėjimą, „Taip jau atsitiko, kad motociklas pakeitė mano gyvenimą, net santykius su žmonėmis.“ Su gyvenimo draugu Ignu Eveliną irgi suvedė motociklai. Prieš porą metų jie dviese motociklais leidosi į Austrijos Alpes, nes niekas iš bičiulių daugiau negalėjo važiuoti. Važiuodami suprato, kad jiems taip gera drauge, kad ir grįžę nebeišsiskyrė. Motociklas neišskyrė sutuoktinių, priešingai, dar labiau sustiprino vyro ir žmonos ryšius. Vyras pažvelgė į savo žmoną kitomis akimis. Jis pamatė, kiek ji dabar sulaukia dėmesio, kaip ją žavisi kiti vyrai, ir pradėjo labai saugoti, branginti. „Anksčiau manęs nevertino“, – sako Emilija. Vyras išmoko namuose pavaduoti ją, atlikti namų ruošos darbus, o svarbiausia – ir pats užsimanė važinėti motociklu. Iš pradžių jis važinėjo žmonos motociklu, dabar Emilija vien tik dėl vyro nusipirko didesnę. Kitą sezoną vyras žada įsigyti savo motociklą, kad nereikėtų skolintis iš žmonos. „Kitos tokios šeimos Lietuvoje tikriausiai nėra: ne vyras žmoną, o ji vyrą paskatino važinėti motociklu“, – juokiasi E. Grigauskienė. Atsakingą darbą dirbanti Viktorija neabejoja, kad gebėjimą analizuoti situacijas, priimti svarbius sprendimus jai padeda ir drąsa, savitvarda, išugdyta vairuojant motociklą. Pasak Oksanos, sutuoktinis motociklu irgi pasivažinėdavo, bet tikrąją važinėjimosi aistra vyrą užkrėtė būtent ji. Po kiek laiko šeima įsigijo antrą motociklą

Kategorijos	Patvirtinantys teiginiai
Moterų baikerių siekiai	Mes - moterų motoklubas, tad mūsų tikslas - populiarinti moterišką motociklizmą Lietuvoje, rengiam bendrus išvažiavimus, keliones. Siekiam ne tik važinėti kartu, bet ir padėti suprasti bendruomenei, kad motociklininkai nėra tik „pikti, alkani ir utėlėti baikeriai“, kad tai tokie patys normalūs žmonės, turintys šeimas, vaikus ir savo gyvenimą. Siekiamo, kad kuo daugiau moterų pamatytų, kad netik puodai, vaikai ir parduotuvės yra gerai. Siekiamo suvienyti kuo daugiau motociklus vairuojančių moterų. Parodyti, kad moterys gali būti tikros baikerės. Moterims norime įrodyti, kad yra gerų laiko praleidimo būdų ir nereikia būti nusivylusia namų šeimininke.

Kategorijos	Patvirtinantys teiginiai
Kita veikla gyvenime:	Liucija turi ir kitų pomėgių – labai mėgsta kalnų slidinėjimą, todėl laukia žiemos. Neseniai baigė šokėjos karjerą, buvo patekusi į „Lietuvos ryto“ krepšininčių palaikymo komandą, bet patyrė traumą. Rudenį vėl planuoja šokti, ją traukia modernūs, gatvės šokiai.

darbas, pomėgiai	<p>Nuo praėjusių metų vasaros ėmėtės dar ir verslo: dirbate grožio kabinete, gražinate ponias ir paneles. Ilginate joms blakstienas, puošiате nagus...</p> <p>Kai baigiau studijas Šiaulių universitete, pasigedau veiklos. Dukrytės paaugusios, savarankiškos. Gaisrinėje, žinojau, dirbsiu kas ketvirtą parą. Laisvo laiko turėsiu. Bičiuliai traukė per dantį: „Tau tik eiti variklių ardyti“... Deja, visų nuostabai pasirinkau grožio sritį, kur atsiskleidžia visai kitoks pradai. Tiesioginiame darbe aš uniformuota santūri pareigūnė. Grožio salone – kurianti grožį moteris. Jeigu anksčiau mano stilius buvo baikeriškas, sportiškas, tai pradėjus dirbti grožio salone, aprangos stilius keičiasi, moteriškėja.</p>
	<p>Ar sportuojate? Aerobika, linijiniai šokiai tikrai ne man, geriau jau krosas. Bėgioju po 3 kilometrus kiekvieną dieną, netingiu ir žiemą. Pabiržėje vyksta mūsų baikerių klubo susirinkimai. Dažniausiai po susirinkimo namo į Rinkuškius grįžtu bėgom. Ilgiausia mano bėgta distancija ir bus iš Pabiržės į Rinkuškius, 7 kilometrai. Atstumą įveikiu per 30, 40 minučių. Bėgu savo malonumui, ne rezultatui.</p>
	<p>Kodėl tave patraukė azartiškas užsiėmimas?</p> <p>Yra kelios priežastys. Pirmą, mano pirmieji gyvenimo pasiekimai – sporto srityje. Buvau Lietuvos plaukimo čempionė. Antra, tai akademiniai pasiekimai. Studijuodama inžineriją gilinausi į matematinius optimizacijos modelius. Tai buvo ir azartiška, ir seksualu, ir subtilu. Mėgstu analizuoti, mėgstu operatyvumą. Todėl važiavimas motociklu leidžia realizuoti poreikį analizuoti aplinką bei kitus esimo ar lenktynių dalyvius, pagal tai išsirinkti tinkamiausią veiksmų algoritmą ir priimti sprendimus čia ir dabar.</p>
	<p>B: Mes esam labai skirtingų profesijų atstovės. <...> Aš esu vienos Vilniaus mokyklos direktorė</p>
	<p>V: Va baikerė, va prašau, va prašau. Atvažiuojate į darbą motociklu?</p>
	<p>B: Taip ir vakar važiauvau.</p>
	<p>kartu su vyru, kuris irgi yra baikeris, labai rimtai svarstom galimybes pakeisti šią aistrą kita. Kol kas bėgiojame maratonus. Susisiekiame vėliau ir sužinosite, kur dabar keliaujame.</p>
	<p>Daiva ne tik vairuoja motociklą, bet ir užsiima jų priežiūra. Šviesiaplaukė moteris vadovauja dviem automobilių plovykloms ir vienam automobilių servisui. <...>Paklausta, kaip sekasi suderinti darbą servise, motociklus ir namų ūkį, pašnekovė nusišypso. „Kuo daugiau gyvenime esi užsiėmęs, tuo daugiau visko padarai ir viską spėjį“, - teigia Daiva.</p>
	<p>Sportinį „Honda CBR 600RR“ vairuojanti personalo valdymo specialistė ir pati dalyvauja treniruotėse, nors prieš ketverius metus motociklininko pažymėjimą gavusi moteris dar nesijaučia pasirengusi dalyvauti varžybose. Bet gal kada važiuos ir jose.</p>
	<p>Oksana Juškienė – uniformuota pareigūnė, Panevėžio APGV Biržų PGT vidaus tarnybos puskarininkė ugniagesė gelbėtoja. Ir baikerė. Grožio salone ji – stebukladarė. Oksanos dėka ponios ir panelės ilgėja blakstienos ir pražysta nagai.</p>
<p>Pasak Oksanos, labiausiai darbe jai patinka veiksmas, šioks toks adrenalinas ir mintis, kad ką nors apsaugojai. „Baisu tikrai nebuvo“, – paklausta, ar nebuvo bangu važiuoti gesinti pirmojo gaisro, atsako Oksana. Tada teko gesinti degančią pavėsinę turguje. Pasak moters, pirmąsyk gesinant ugnį netgi buvo šioks toks azartas.</p>	
<p>Kada nusprendei, kad metas rimtai įsitraukti į motosportą?</p> <p>Panašu, kad einantys atsakingas pareigas arba nuosavam verslui vadovaujantys žmonės ieško tinkamos emocinės atsvaros laisvalaikiui ir pasirenka motociklizmą. Susiburdavome ir keliaudavome. Per sezoną pravažiudavau apie 20 tūkst. km. Mėgavausi ilgomis ir sudėtingomis kelionėmis. Su kiekvienu kilometru važiavimas darėsi vis drąsesnis, vis agresyvesnis, vis mažiau saugus. Tokį mano važinėjimo stilių pastebėjo vieno koncerno vadovas, jis pasiūlė investuoti į mano dalyvavimą lenktynėse ir atstovauti jo kompaniją. Ilgai svarstyti neteko, nes tokią galimybę jau buvau svarsčiusi. Sportinis važinėjimo stilius miesto gatvėmis – nesaugu, todėl persikėliau į lenktynių trasą, pradėjau treniruotis su geriausiaisiais. Taip ir prasidėjo treniruotės Nemuno žiedo trasoje.</p>	
<p>išskirtinę kovos už gyvenimą patirtį, kurią šiandien ji naudoja tam, kad padėtų viltį praradusiems paaugliams susivokti gyvenime ir dirba savanore visuomeninėje organizacijoje „Kitas variantas“. Sukūrusi savo gyvenimą iš naujo, Viktorija siekia dar daugiau: šį rudenį pradėjo psichologijos studijas, svajoja dirbti su motyvaciją ir džiaugsmą praradusiais žmonėmis, neįgaliais vaikais ir paaugliais.</p>	

Moteris vs baikerė

Kategorijos	Patvirtinantys teiginiai
Baikeriai – tai...	tie, kurie tik nori pasipuikuoti, trumpam susižavi, nėra tikrieji baikeriai. Juos vadiname „popieriniais“, esančiais tik sąrašuose. Kad taptum tikru baikeriu, nepakanka vien galingo prabangaus motociklo ir specialios aprangos. Tai – didžiulis įsipareigojimas klubui, kuriam priklausai. Turi pareigingai dalyvauti organizuojamuose renginiuose, mokėti mėnesinį įnašą, jausti atsakomybę kelyje. Taip, mes mėgstame greitį, nes baikerių dvasia laisva, jiems reikia aštrių emocijų, adrenalino, tačiau greičiu nepiktnaudžiaujame. Viską darome su galva. Gal kai kam iš šalies skriejanti baikerių kolona atrodo tarsi chuliganų šutvė (juokiasi), tačiau toks įspūdis klaidingas. Baikeriai laikosi nerašytų taisyklių, disciplinos. Per susibūrimus neišgirsi, kad kas nors susimušė ir pan. Incidentai – retenybė. Kai esi apsivilkęs liemenę su klubo emblema, tai savaime įpareigoja neteršti jo gero vardo“, – pasakoja moteris, o akyse žybsi jaunatviškos ugnelės.

Kategorijos	Patvirtinantys teiginiai
Motociklas	
Motyvai ir priežastys, paskatinusios pasirinkti motociklą	
<i>Vaikystės/ paauglystės svajonė</i>	<p>Julija, prisipažino apie motociklą svajojusi iš mažens. Kai tik leido amžius, sėdo ant motociklo ir suprato, kad kol judės, tol ir važinės.</p> <p>Pirmą kartą ant motociklo Daiva atsėdė būdama vaikas. Tada ji buvo dešimties metų, bet jau suprato, kad motociklai patinka. Ji dar dabar prisimena, kaip broliai patikėjo JAWOS vairą, nors kojomis pasiekti žemę ar bent jau paminas buvo sudėtinga. Nuo tos dienos prabėgo nemažai laiko, Daiva užaugo, sukūrė šeimą, pagimdė puikią dukrą, tačiau vaikystės pomėgio nepamiršo. Ji išsilaukė motociklo teises ir įsiliejo į aktyvų baikerių gyvenimą.</p> <p>Motociklus Evelina įsimylėjo dar paauglystėje. Motociklo ir motociklininko duetas jai atrodė itin patrauklus derinys. Žavėjo ir žmonės, nepabūgę sėsti ant plieninio žirgo, kuriam valdyti reikia įgūdžių. O kur dar adrenalinas ir smagumas skrieti lenktyniaujant su vėju! „Baigiau studijas ir kibau į motociklizmą, – pasakoja E.Stankevičiūtė.</p> <p>Išbandžiusi paauglišką plieninį žirgelį, po kelerių metų Liucija jau norėjo galingesnio. Alytaus baikerių klubo prezidentui Rimantui Alksniniui vienturtės dukters noras buvo šventas – Liucijai nupirko motorolerį. Nieko nuostabaus, kad vos sulaukusi pilnametystės mergina gavo vairuotojos teises ir nusipirko, kaip pati sako, normalų, galingą motociklą.</p> <p>Viktorija pasakoja, kad motociklai – sena ir nerūdijanti meilė. Pažintis su jais prasidėjo dar paauglystėje. Būdama 14 metų, išvydusi praūžiančius motociklus, mergina pasakė sau, kad jais važinės. Bet tuo metu nugalėjo profesionalus plaukimas: „Pagalvoju, kad atsiradus motociklui, pasinersiu stačia galva į šį užsiėmimą ir apleisiu tiek mokslus, tiek esamą sportą. Todėl suradau argumentą, kodėl turėčiau atidėti motociklo įsigijimą: jei sulaukusi 30 m. vis dar norėsiu važinėti, tada motociklą ir įsigysiu.“ Viktorija pripažįsta, jog toks pareiškimas šiandien atrodo įdomiai, juk tada rodėsi, kad trisdešimtmetės jau lyg ir senos tetos. Taigi, sprendimas sėstis ant plieninio žirgo buvo paliktas ateičiai. Bet laikas greitai praėjo, atėjo trisdešimtmetis ir Viktorija įgyvendino savo seną svajonę.</p> <p>viskas prasidėjo nuo dviračio, kurio labai norėjau, bet tėvai nepirko, nes sakė, kad nesaugu. Dar vaikystėje jčiau silpnybę dviratėms transporto priemonėms. Kiek laimės buvo, kai susitaučiau pinigų ir nusipirkau mopedą! O kai kartą, tada buvau gal aštuoniolikos, mane pasodino ant sportinio motociklo, supratau, kad daugiau nuo jo nenulipsiu (šypsosi). Pamenu, įjungė antrą pavarą ir stumtelėjo. Motociklas riaumojo it žvėris, o aš žinojau, tik kur yra greičio pedalas ir sankaba. Nespėjau paklausti apie stabdžius, tad adrenalino gavau su kaupu. Nuo tada ėmiau svajoti apie tikrą motociklą. Pirmasis buvo „Iž Planeta Sport“, o paskui ir „Harley Davidson“.</p> <p>Nuo vaikystės mėgau techniką, užsiiminėjau sportu, būdama 16 metų pirmą kartą išbandžiau motociklą „Jawa“, bet tada nelabai patiko, nes buvau žemo ūgio. 17 metų griuvau stipriai, tad ilgokai negalvoju važinėti. Vieną dieną, draugų padedama, persilaužiau ir sėdau ant motociklo.</p> <p>Net nežinau iš kur ir kodėl, bet motociklai (kaip ir automobiliai) mane domino nuo mažens. Anksčiau patiko juos matyt, vėliau išgirdavau ir atsigrėždavau į kiekvieną motociklo garsą... Nežinau, negaliu paaiškinti šios aistros, bet tai yra manyje ir niekur nedings.</p> <p>„Kaltas mano tėtis. Kai man buvo trylika, jis nupirko iš Vokietijos parvežtą mopedą. Tokį senovinį, su pedalais. Juo galėjau važinėti tik kaimo keliukais“</p> <p>V: Jūrute, kas pirmą kartą jus užsodino ant to motociklo? Kaip tai įvyko? B: Turbūt reikėtų pradėti nuo to, kad buvo mano vaikystės svajonė ir mane visą laiką traukė technika, man visą laiką buvo įdomu ką tėtis daro veikia atsidaręs žigulio kapotą ir kai sesė važiuodavo su mama į daržą ar važiuodavo su tėčiu į garažą, Turbūt nuo to viskas ir prasidėjo, o motociklai, motociklais, odiniai rūbai, greitis, vėjas tai žavėjo mane nuo pat vaikystės iš tiesų. Ir vienais metais buvau labai gera, Kalėdų senelis atnešė dovanų. V: Motociklą? B: Taip.</p> <p>Atsakymo reikia ieškoti motinos iščiose. Motina, kai manęs laukėsi, labai norėjo berniuko, bet susilaukė mergaitės. Ir dėl to jai neteko gailėtis. Nuo mažens mane traukė technika, veiksmas. Monotonija mane žudo. Laksčiau su „birbynėmis“, o paskui sėdau ant motociklo. Vėliau su vyru Vytautu ir dar keliais bendraminčiais įsteigėme baikerių klubą.</p>

	<p>„Kai buvau maža, labai svajojau apie dviratį. Tėvai vis žadėdavo, kad jei gerai mokysiuos – dviratį nupirks“, – yra pasakojusi Ala. Bėda ta, kad nuo mažų dienų ji nenustygdavo vietoje ir buvo labai išdykusi. Todėl planai turėti dviratį vis tolo ir tolo. Sulaukusi šešiolikos metų A. Danasienė pati susitapė pinigų ir nusipirko pirmąją dviratę transporto priemonę – mopedą.</p>
Motociklai – tai...	<p>Merginoms motociklas - ne tik transporto priemonė, bet ir gyvenimo būdas.</p> <p>Motociklai – jų aistra ir gyvenimo būdas, nors prie urzgiančio dviračio vairo sėdinčios moterys ir pripažįsta, kad kartais patenka į situacijas, iš kurių suktis vienoms labai sunku.</p> <p>Liucija mėgsta vakarais apsukti ratą aplink miestą su „mylimuoju“, „geležiniu draugu“ – taip ji vadina savo motociklą</p> <p>Moteris ir motociklas - gyvenimo būdas, kuris man tinka ir labai patinka.</p> <p>Man važinėti motociklu - gyvenimo būdas.</p> <p>Man motociklas - hobbis, manau, jei būčiau vyras, taip pat važinėčiau motociklu.</p> <p>„Motociklas – tai laisvė ir atsipalaidavimas, vairuodamas automobilį niekada nepatirsi tokio jausmo“, – tikina L. Alksninytė. Užsėdus ant motociklo, visi pojūčiai sustiprėja – jauti gamtos kvapus, vėją, kedenantį plaukus, o jeigu lyja, nieko baisaus – tinkama apranga apsaugo nuo šalto dušo.</p> <p>„Tai – liga, kuria užsikreti ir negali išgyti. Galėčiau tai palyginti su azartiniais lošimais. Mes, baikeriai, jau esame sugadinti žmonės“, – apie motociklus kalbėjo Ala.</p>

Kategorijos	Patvirtinantys teiginiai
Važinėjimas motociklu	
Apibūdinimas	<p>„Tai ne pomėgis, o gyvenimo būdas“, – sako klubo „Vėjų laumės“ prezidentė L. Kazlauskienė.</p> <p>Lisiona. Na, man tai niekada nebuvo mada. Tiesiog visad jatau ir jaučiu, kad tai mano.</p> <p>iš tiesų tai yra pomėgis. Aš sakau pomėgis, bet yra daugiau negu pomėgis, tai yra gyvenimo dalis. Ir mes žiemą laukiam tu pirmųjų saulės spindulių ir nutirpusio asfalto kada galėsime išlėkti į lauką ir ir net neįsivaizduoju su kuo būtų galima palyginti tą jausmą tokį.</p> <p>Tikrai ne noras kažkam kažką įrodyti ir ne mada. Poreikis, galbūt, bet tik jei, tarkim ligoniui galima duoti vaistų ir jis pasveiksta, tai šiuo atveju ši liga nepagydoma. Tai - visam gyvenimui. Man tai vaikystės svajonė.</p> <p>tai galimybė praleisti laisvą laiką turiningai.</p> <p>Tai galėčiau palyginti su azartiniais žaidimais, kurie užvaldo tavo kūną ir protą.</p> <p>Tai liga, kuria užsikrečiama visam gyvenimui. Ji nepagydoma</p> <p>motociklą galima lyginti su savotiška liga - jeigu ją užsikrėtėi, tai visam gyvenimui.</p> <p>Tai mano poreikis, kuris suteikia laisvę ir džiaugsmą. Niekam nieko nenoriu įrodyti, kokia esu, tokia esu.</p>
Pavojai	<p>„Jei visiškai nebijai, neturėtum vairuoti motociklo“,</p> <p>„Ar suprantu, kad motociklu važiuoti pavojinga? – perklausia L.Kazlauskienė. – Gyvenime daug kas pavojinga. Automobiliu važiuoti – irgi. Kartą jį vairuojant į gatvę išlėkė šernas ir verčiausi du kartus. Einant gatve ant galvos gali plyta nukristi. Pavojų visur pilna. Bet jei neturi smegenų ir šiek tiek baimės, ant motociklo geriau nesėsti. Savisaugos instinktas čia būtinas.“</p> <p>Pavežioti elitinės klasės motociklu Šiaulių profesinio rengimo centre matematiką dėstančios A.Danasienės ne kartą yra prašę mokiniai, kolegų pedagogai, bet dažniausiai Ala atsakydavo neigiamai. „Nenoriu rizikuoti“, – jiems paaiškino A.Danasienė. Anot jos, skriejant motociklu esi priklausomas nuo aplinkinių – nelaimė gali įvykti ir dėl kito vairuotojo klaidos. Šie mokytojos žodžiai buvo pranašingi.</p> <p>Baikerių gyvenime neabejotinai daugybė adrenalino, pavojų, tačiau Lapė pabrėžia, kad kiti pomėgiai ne ką mažiau rizikingi: „Juk kažkas vaikšto į sporto salę, kur taip pat galima patirti traumų. Be to, juk kai eini gatve, ant galvos gali nukristi akmuo. Visas gyvenimas yra pavojingas. Todėl svarbiausia viską daryti protingai.“</p> <p>kelyje visada nesaugu. Gali nukentėti ne dėl savo kaltės, o dėl neatsakingų kitų vairuotojų.</p> <p>Paklausta, kaip reaguoja į pasakymą, kad motociklininkai yra potencialūs organų donorai, ant naujos, žvilgančios „Yamaha R6“ sėdusi Viktorija šypteli: „Na, kiekvienas turi teisę galvoti taip, kaip nori... Bet, aišku, kad šitame pasakyme yra dalis tiesos. Jeigu motociklininkas elgiasi neatsakingai vairuodamas, tai... Esu pasirašiusi organų donoro kortelę. Aš turėjau labai aiškiai akistatą su mirtimi, užtat puikiai suvoki, kad po mirties man mano organų nereikės.“</p> <p>Baikerė įsitikinusi, kad saugumas pirmiausia priklauso ne nuo transporto priemonės, bet nuo vairuotojo. Kuo jis atsakingesnis, tuo mažesnė rizika.</p>
Amžius	<p>Aš planuoju ir močiutė būdama važinėti motociklu, kad anūkai žinotų, kad amžius - ne kliūtis, nesvarbu, ką darytum.</p> <p>Kaip Dievas duos. Kaip pasakė vienas draugas: „Šita ir mirties patalė svajos apie motociklus ir keliones“.</p> <p>kiek sveikata leis, tiek važiuosiu. Ribų nėra.</p> <p>Važinėsiu, kol galėsiu. Net būdama 66 metų močiutė norėčiau nenulipti nuo motociklo. Jei negalėsiu vairuoti pati, prašysiu, kad anūkai pavežtų.</p> <p>Kaip Dievas duos, kol tik leis sveikata, tol vėjas švilpaus galvoj skriejant motociklu...</p> <p>Aš važinėsiu tol, kol pajėgsiu jį valdyti arba kol gyva ir sveika būsiu.</p> <p>Nežinau, kas galėtų nuimti mane nuo motociklo. Nebent kokia žiauri trauma, dėl kurios jau nesugebėčiau vairuoti. Žinau, kad galbūt nesėsiu ant jo laukdamasi. Tai - tik nedidelė pertrauka. Planuoju važinėti tiek, kiek leis galimybės ir sveikata. Galbūt po kokių 40 metų pamatysite seną bobutę, riedančią keliais savo mylimu dviračiu draugu. Tikiuos neišsiskirti ilgam niekada.</p>

	<p>Gintarės klausimas: „Ar yra amžiaus cenzas iki kelerių metų važinėja baikeriai? Gal pažįstas vyriausią šalies baikerį?“</p> <p>AI: Nu cenzo tam tikro aišku nėra. Kitas dvidešimties trisdešimties baikeris jaučia save taip kaip pensininkas. Aišku būna visko, ir sveikatos, reik turėt labai didelį fizinį pasiruošimą.</p>
Moteryų baikerių vairavimo ypatumai	Baikerė laikosi protingos rizikos principo ir stengiasi važiuoti kuo saugiau.
	moterys gatvėje neišdarinėja tik uždarams trasoms skirtų triukų ir nekelia tokiu greičiu, kai smegenys dirba lėčiau, nei važiuoja motociklas. „Motociklu esu važiavusi gal 150 km per valandą greičiu. Važiuodama pernelyg greitai jaučiu diskomfortą. Patogiausias greitis man – iki 130 km per valandą, o kai atsiranda įtampa, stiprėja vėjas, kuris dar ir blaško, nebesijaučiu atsipalaidavusi, nes reikia dirbti – žiūrėti į kelią, kad tik kas nors jame nepasitaikytų. Man taip važiuoti neįjauku, o jei neįjauku, nematau prasmės važiuoti šia transporto priemone“, – prisipažįsta S.E.Stankevičiūtė.
	O. Juškienė – adrenalino vampyrė. Todėl net itin pavojingos situacijos, kai didžiuliu greičiu skriejančią motociklą tenka staigiai stabdyti prieš netikėtą kliūtį, jai nekelia didelės baimės. Tačiau ir ji pripažįsta: „Kai važiuoji, privalai atsižvelgti ir į orų sąlygas, ir į kelio dangą ir pasirinkti saugų greitį, nors, aišku, esu paspaudusi ir greičiau.“
	E.Stankevičiūtė mėgsta didelį greitį. Vokietijos greitkelyje iš saviškės „Honda“ buvo išspaudusi 250 km per val. – pabandė, kiek motociklas „traukia“. „Pirmaisiais metais važinėju gal per drąsiai, bet tai, matyt, visų naujokų problema. Paskui vėl sugrįžti į protą ir supranti, kad reikia važinėti saugiai, saugoti aplinkinių ir savo gyvybę. Dabar greičiu mėgaujuosi tik legaliose trasose – Aukštadvarėje ar Kačerginės Nemuno žiede“, – tvirtina E.Stankevičiūtė.
	„Stengiamės važiuoti leistinu greičiu, nes niekas nenori turėti nemalonumų ypač svečiose šalyse. Be to keliai niekur nėra skirti „nardymui“. O jeigu jau taip nori greičio, važiuok į Kačergines žiedą prie Kauno ir lakstyk. Gali nuvažiuoti ir į Lenkiją, kažkur kitur išsikrauti“.
	V: O greitis – koku greičiu lekiate? B: Viena iš mūsų klubo turbūt taisyklių yra ta, kad mes išties labai stengiamės važinėti pagal taisykles ir mes mieste tikrai nelakstom. Turbūt turėčiau dar paminėti, kad mūsų klube merginos važinėja čioperiais arba strytais, nėra britvų. Tai mes tikrai mieste nelakstom dideliais greičiais, užmiestyje irgi stengiamės laikytis to saugaus greičio, kita vertus juk mūsų tikslas ir visa tai ką mes veikiame – tai yra hobis, tai yra malonumas. Malonumas važiuojant čioperiu, kai tu gebi užuosti, spėji užuosti kvapus, spėji pamatyti kas aplinkui vyksta, spėji pajaušti vėją ir visą kitą yra apie 100 kilometrų per valandą. Kai tu gali atsipalaidavęs sėdėti ir važiuoti ir stebėti gamtą aplinkinę.
	Na, reikia koks nors akiplėša, kad ne vietoje sustojau prie parduotuvės, nusišypsau, atsiprašau. Ir tas žmogelis staiga atvėsta, atsako šypsena. Gyvenimas iškart tampa gražesnis.
	L. Kazlauskienė sakė nelakstanti dideliu greičiu. Kartą išbandė, ką reiškia motociklu skrieti 160 kilometrų per valandą. „Tačiau tai nemalonu, - teigė baikerė. - Didelis greitis nėra mano stichija. Maksimaliai važiuoju apie 120, o dažniausiai - 100 kilometrų per valandą. Tokį greitį mėgstu labiausiai.“ Oro sąlygos L. Kazlauskienei nerūpi. Ji gali važiuoti ir per lietų, ir kai temperatūra žemiau nulio. Tokiais atvejais tiesiog tinkamai apsirengia. Moteris turi keletą komplektų baikerio drabužių, apsaugų kojoms, rankoms, pirštinių, batų. Ji vengia sėsti ant motociklo tik tada, kai kelias gali būti apledėjęs.
	Mergina tikina, kad miesto gatvėse ji laikosi saugaus eismo taisyklių. Pralėkti su vėjeliu sau leidžia tik užmiestyje. „Kuo daugiau posūkių, tuo smagiau“, – teigia motociklininkė. Ji įgūdžius lavino ir Kačerginės motociklų žiedinėse lenktynėse, bet sportininkės vardo nesiekė, važiavo savo malonumui. Liucija pasitiki savo jėgomis, nes per šešerius vairavimo metus sukaupe nemažai patirties.
	Tomo klausimas: „Kokių saugumo priemonių imasi baikeriai? Ar tikrai jie laikosi visų eismo taisyklių? Gal turite patarimų pradedančiajam motociklininkui?“
<...>.AI: Noriu pridurti, kad taip naujokui ypač atstumas iki tos mašinos ir lenkiant iš kairės nu truputėlį užlaikyk nu dvi tris sekundes daugiau, nu kaip mes sakom pasėdėk jam ant veidrodžio, kad įsitikintum, kad tikrai jis mato tavo žibintą. Nelėkit taip smarkiai iš karto, kad įsitikint, kad tikrai jis pamatė. O apibendrinant tą klausimą norėčiau dar pasakyti, jog 2012 metais iš visų kelių eismo taisyklių išaiškintų policijos pažeidimų automobilių vairuotojams, kiek ten buvo, motociklų pažeidimų motociklistų pažeidimai sudaro, ką jūs ir klausiat, su mopedais kartu sudaro tik vieną procentą. Aišku tai pagrįdė greitis ir netvarkingi arba nebuvimai išvis jokių dokumentų	
Nelaimingų įvykių patirtys ir pasekmės	Alos Danasienės nuo aistros motociklams neatgrasė net skaudi avarija, po kurios moteris turėjo iš naujo mokytis vaikščioti. Nors gydytojai nieko gero neprognozavo, moteris įveikė negalią ir, visų nuostabai, nors niekas tuo netikėjo, vėl apžergė plieninį žirgą. „Gulėdama ligoninėje ir žiūrėdama į praskriejančią motociklą, tik varvindavau seilę. Neliko jokios baimės, priešingai, apnikdavo dar didesnis užsispyrimas pakilti ir vėl pajusti tą malonumą“.
	Moterį dar ir dabar šturpuliškai nupurto prisiminus tą lemtingąjį 2005-ųjų rudenį. „Važiuodama su jaunesniąja dukra nieko blogo neįtarė. Nežinau, koku greičiu turėjo atlekti automobilis, kad jo nė nepastebėjau. Jaunas vaikinukas, sėdėjęs prie BMW vairo, nesusvaldęs automobilio rėžėsi tiesiai į mus. Tiksliau, nuskynė kaip žolę. Atsimenu, kai atsimerkiau po smūgio, apakino saulės šviesa, viskas aplinkui nusidažė balta spalva. Tik paskui pajutau beprotišką skausmą. Vėliau sužinojau, kad lūžo ranka, dubens kaulai, koja perkirsta į dvi dalis. Akimis ieškojau dukters. Šalia išvydau suknežintą motociklą, pavasarį ką tik pirtą išsvajotąjį „Harley Davidson“. Kai greitosios pagalbos gydytojai mane kėlė ant neštuvų, apšaukiau, kodėl pirmiau negabena į ligoninę dukters. Tačiau šie nuramino, kad kitas greitosios ekipažas jau čia pat. Laimė, abi likome gyvos. Tada supratau, kad man likimas dovanavo naują gyvenimą. O gal tai buvo tarsi perspėjimas. Gal, anot parapsichologų, mes turime atpirkti karmines savo giminės ir prosenelių nuodėmes. Gal tai ir tiesa, nes gyvenime patyriau daug skausmo ir kančios, nors niekam nesu padariusi nieko blogo. Tiesa, dėl visa pikta, įkalbėta draugų ir šeimos, savo „Harley Davidson“, kurio numeris buvo trys šešetai, visų laikomas šėtono skaičiumi, pakeičiau į tris septynetikus. Sako,

	<p>laimingas skaičius. Pamaniau, gal neverta erzinti aukštesniųjų jėgų (nusišypsos).</p>
	<p>per lietuvių posūkyje nuslydo galinis ratas, neišlaikiau pusiausvyros ir nugriuvau. Sunkiai susižeidžiau ir noras važinėti motociklu virto baime. Visada norėjosi važiuoti, bet baimė nugalėdavo.</p>
	<p>Po žiemos pertraukos tai buvo vienas pirmųjų važiavimų, važiavimo technikos tobulinimas Kačerginės žiede. Važiavau. Tikriausiai padariau klaidą, motociklas išlėkė iš trasos ir trenkėsi į stulpą.... Greitosios pagalbos automobilis kaukdamas mane išvežė į Kauno klinikas. Kas nutiko, neatsimenu, nes praradau sąmonę. Pasirodo pasigedę manęs grįžtančios draugai išvažiavo ieškoti ir pamatė gulinčią ant žemės prispaustą motociklo... Turėjo šiek tiek „atkasti“ iš po motociklo ir „nušluoti“ nuo grindinio... Saugumo zonos Kačerginės trasoje nėra labai gerai įrengtos, jeigu išleki iš trasos, sulauki nelabai palankių pasekmių,“ – dalykiškai avarijos priežastis praėjus porai metų dėsto Viktorija. <...>. Po kelių parų atgavusi sąmonę Viktorija iš gydytojų išgirdo sukrečiančią diagnozę: ko gero, negalės vaikščioti. Avarijos metu buvo sulaužytas dubuo, šonkauliai, plaštakos, pažeistas stuburas, pradurti plaučiai... Tų lūžių buvo daugybė, taigi prognozės buvo liūdnos. Tik nustojus veikti raminantiems ir nuskausminantiems vaistams bei pajutusi skausmą galūnėse, anatomijos žinių nestokojanti buvusi plaukikė sako supratusi, kad jas valdys.</p>
	<p>buvo vienas eismo įvykis, kai priekyje važiuojantis automobilis pradėjo staiga stabdyti. Viskas baigėsi tuo, kad L. Kazlauskienė motociklą paguldė ant šono. Moteris suplėšė mėgstamiausius džinsus, nusibrozdino rankas ir kojas, bet stipriai nenukentėjo. O motociklą teko remontuoti.</p>
	<p>Tai įvyko 2009 m. balandžio mėnesį. Pradėjau sezoną, treniravausi. Dariau viską, ką galėjau geriausiai tuo metu, bet suklydau ir nulėčiau nuo trasos. Galima sakyti, kad pervertinau savo galimybes arba neįvertinau situacijos. Faktas akivaizdus – politrauma – 20 kaulų lūžių ir daugiabiniai vidaus organų pažeidimai. Daktarai prognozavo, kad greičiausiai nebegalėsiu vaikščioti savomis kojomis. Du mėnesiai lovos režimo be galimybes pajudėti ir operacija po operacijos. Bet pažiūrėkime į tai ir iš kitos pusės. Mėgstu stebėti žmones ir tai buvo unikali galimybė matyti žmonių reakcijas, emocijas, jas pažinti, atpažinti ir mėgautis tuo, kad pradedu matyti daugiau. Kai kaulai suaugo, dėjavu visas pastangas, kad tik atsistočiau ant kojų. <...>. Daug darbo, dar daugiau pastangų, daug bandymų atsistoti ir kritimų žemėn, kol žengiau savo pirmąjį žingsnį. Buvo sunku, skaudėjo, reikalavo vidinių jėgų ir pastangų. Ir keikiausi, ir prisiekinėjau, ir verkiau, ir juokiais iš neviltingas. Rezultatas – aš vaikštau. Ir niekam neįdomu, kad dabar vietoje motociklo važiavimo trajektorijos kiekviename žingsnyje numatau savo ėjimo trajektoriją. Nes eiti yra sunku. Noriu žengti žingsnį, privalau jį apgalvoti. Pasikeitė ir prioritetai. Jei anksčiau apgalvodavau penkis žingsnius priekį, tai dabar apgalvoju dešimt. Ir dar numatau energijos atžvilgiu patį ekonomiškiausią variantą.</p>
	<p>šiandieniniame mano gyvenime motociklas labai saugiai užima vietą garaže ir retsykiais iki maksimumo yra pakeliamas apsuokos. Nesu naivi, man 37-eri metai. Po traumos esu vadinama gražiai geležine ledi arba kiborgu.</p>
	<p>Žymi baikerė su dukterimi sekmadienį Šiauliuose pakliuvo į avariją. 49 metų A. Danasienei buvo beveik nutraukta kairioji koja. Sunkiai sužalota ir baikerės keturiolikmetė duktė. Baikerė virsdamas sužalojo motociklas „Harley Davidson“, kuriuo moteris labai didžiavosi. Ant motociklo valstybinio numerio puikavosi trys šešetai – šėtono skaičius.</p>
	<p>Saulė spigino taip stipriai, jog viskas aplink atrodė aptraukta balta spalva. Po smūgio kūną varstė beprotiškas skausmas - toks stiprus, kokio ji dar niekuomet nebuvo patyrusi. Raitydama asfalto, akimis ji ieškojo dukters. Šalimais, prie stulpo, gulėjo suknežintas motociklas. Šių akimirų žinoma Šiaulių baikerė Ala DANASIENĖ labai norėtų neprisiminti. Tačiau kiekvieną rytą kraupią avariją jai primena iš kojos likęs strampas ir šalia lovos stovintis protezas. Tačiau Ala neleidžia sau verkti ir jaustis bejėgė. Ji stebina net medikus. Ji visada pokštauja ir šypsosi. <...>. Nostalgijai Ala pasiduoda tik išgirdusi pravažiuojančių motociklų gausmą. Netgi po kraupios avarijos apie motociklus moteris galvoja ne su baime, o su meile. „Tiesiog alpstu, seilė varva, taip sunku save sutramdyti, kaip vėl norisi sėsti ant motociklo ir lėkti. Ar esate kada nors žaidusi azartinius žaidimus? Čia tas pats. Pradedi - ir nebegali sustoti“</p>
	<p>Tai turėjo būti paskutinė tų metų kelionė motociklu - tą vakarą Ala planavo išvalyti baikerišką kostiumą ir pakabinti jį spintoje iki kito sezono. Moteris didžiavosi tais metais nuvažiavusi net 15 tūkstančių kilometrų - tiek įveikia ne kiekvienas vyras. Šiaulius mama su dukra pasiekė laimingai. Tačiau važiuoti namo neskubėjo - nusprendė pasukti ilgesniu keliu. Ala prisimena norėjusi Kosteį parodyti tvenkinyje plaukiojančias gulbes. Atrodė, jog mieste saugiau nei įprastomis dienomis. Automobilių buvo ypač mažai. Ala nė negalėjo įtarti, jog sankryžoje iš šaltinio kelio staiga išnirs ją praleisti turėjęs BMW automobilis. Smūgis, klaikus skausmas ir balta, verianti saulės šviesa - Ala labai norėtų neprisiminti šių avarijos akimirų. Šiek tiek atsipeikėjusi ji pradėjo raitytis ant asfalto iš skausmo ir akimis ieškojo dukters. <...>. „Pamačiau, jog Kostė juda ir šalia jos nėra kraujo. Apsidžiaugiau - vadinasi, gyva. Mačiau prie stulpo atsirėmusį suknežintą motociklą. Tada pažvelgiau į savo kojas. Neabejojau, jog jos lūžo - stora apranga buvo permirkusi krauju, violetinės spalvos“, - kęsdama skausmą, Ala daugiau galvojo ne apie save, o apie dukterį. Kai Alą kėlė į greitosios pagalbos mašiną, moteris pradėjo barti medikus - kodėl jie pirmiau išveža ją, o ne Kostę. Nusiramino tik patikinta, jog antra medikų mašina - visai šalia. <...>. Jai lūžo ranka, dubens kaulai, o koja buvo perkirsta tarsi į dvi dalis. Iš pradžių atrodė - galbūt po sudėtingos operacijos koją pavyks išgelbėti. Tačiau po mėnesio medikai moteriai pasiūlė rinktis arba koją, arba gyvenimą. „Man paaiškino, kad gyvenimas su tokia koja - lyg gyvenimas ant atominės bombos. Sudurtos kraujagyslės gali trūkti kiekvieną akimirą. Tuo spėjau įsitikinti, vieną rytą atsibudusi kraujo klane“, - medikai kraujuojančią Alą vos spėjo išgelbėti. Moteris jau buvo praradusi sąmonę ir matė tunelį. Atsipeikėjusi ji ilgai negalvojo ir davė sutikimą kojos amputacijai. <...>. Sunkūs sužalojimai A. Danasienei net pusmečiui prikaustė prie lovos. Ji iškentė septynias operacijas. Moterį ypač nervino, jog metus medikai jai neleido stotis ant protezo - reikėjo laukti, kol sugis per avariją sužaloti klubai. <...>. Dabar Ala svajoja - kai išmoks vaikščioti, perdirbs savo motociklą į triratį ir vėl išvažiuos į greitkelius.</p>
	<p>„Patyriau dvi motociklo avarijas. Traumų buvo tiek daug, kad užtruktų net jas vardyti. Kliniškai tai įvardijama „politrauma“, o po šiuo žodžiu slepiasi šlaunikaulio, klubų, dubens kaulų, penkių šonkaulių lūžiai, stuburo lūžis, raktikaulio, žastikaulio, mentės lūžiai ir kiti smulkūs lūžiai, įvairūs sumušimai bei skilimai... Operacijų buvo penkios, po jų laukė ilga reabilitacija. Galiu drąsiai teigti, kad patyriau visą nuotaikų ir emocijų paletę, daugelį jų išgyvenau labai stipriai“, - pasakoja Lietuvos parodų rėmų „Litexpo“ techninės tarnybos vadovė V.Česonytė.</p>

Moteris baikerės vs moteriškumas ir vyriškumas

Kategorijos	Patvirtinantys teiginiai
Lytiškumo aspektas	
Moterys–vyrai	<p>Pamainoje aštuoni ugniagesiai gelbėtojai. Jūs tarp jų vienintelė moteris. Ar neprailgsta para tarp vyrų? Kai kam atrodo, kad labai sunku išdirbti tas 24 valandas. Bet labai greitai bėga laikas. Veiksmas prasideda nuo pat pamainų pasikeitimo: rikiuotė, AC ir įrangos perėmimas, dokumentų pildymas, kavos pertraukėlė, o paskui įvairūs teoriniai ir praktiniai užsiėmimai pagal grafiką. Vis tobuliname žinias. Jeigu vakaras laisvesnis, žaidžiame biliardą, tenisą. Teoriniuose ir praktiniuose užsiėmimuose man išimčių jokių, bet kolegos vyrai vis mane pasaugo.</p> <p>„Mes juk nelyginame virėjų sugebėjimų pagal tai, ar jie vyrai, ar moterys. Tad ir čia tas pats – jeigu tu ką nors sugebi, tam jauti potraukį, tai ir darai“, – kalba ji.</p> <p>Pašnekovė pasakoja, jog per penkis ugniagesės gelbėtojos darbo mėnesius jai jau teko gesinti ne vieną gaisrą. „Tikrai reikėjo padirbėti. Nebuvo taip, kad dirbau lengviau, nes esu moteris. Dirbome petys į petį, nors, žinoma, visada skiriamos užduotys pagal fizines jėgas. Vyrai neliepia, pavyzdžiui, ko nors sunkaus kelti, mane pasaugo“, – pasakoja ji.</p> <p>Šiandien ne tik moterims neįprastas darbas, bet ir vyriška kompanija pašnekovę supa ir gaisrinėje, ir baikerių klube, kuriam ji priklauso. Oksana pripažįsta – vyrų kompanija jai patinka labiau, nes su jais bendrauti yra paprasčiau. „Vyrams galima pasakyti ką nors daugiau ir jie neįsižeis, kreivai nepasižiūrės, nebus apkalbų už nugaros, konkurencijos. O gerų draugių aš turiu vos kelias. Nors ir joms laiko nelabai turiu“, – sako liepą 33-ų metų gimtadienį švėsianti moteris</p> <p>Kaip jaučiasi moteris rungtyniaudama su vyrais? Sulaukdavau ne tik šypsenėlių, bet net ir atvirai išsakytų nuomonių apie tai, kas man nupirko motociklą ir ką aš turėjau už tai padaryti. Lietuvoje vis dar klesti stiprus patriarchytas. Tačiau Lietuvoje motociklininkų bendruomenė gana maža, todėl greitai vienas iš kito susižinodavo ir įvertindavo mano vairavimo stažą ir mane priimdavo kaip lygiavertį tokio pasaulio dalyvį. Galiau užtikrintai pasakyti, kad sulaukdavau daugiau pagarbos nei atvirksčiai. Vis dėlto pasitaikydavo ir tokių, kurie „gavę į kaulus“ toliau skleidavo idėją, kad moterims ne vieta motosporte. Vienas mano geras draugas yra pasakęs: „O ko tu tikiesi, kai tu jiems lyg dalgiu nurėži vyriškumą?“</p> <p>Kartą važiuodama iš pussėsėrės ji nutarė paieškoti sunkesnio kelio. Žemėlapis vieną rodė, todėl Sigita Emilė nusuko iš pagrindinio, tačiau šalutinis nuvedė į pievas. Apsisukdama E.Stankevičiūtė parvertė motociklą. „Kol jį pakėliau, turėjau, ką veikti, – pasakoja. – Keliu, keliu, niekaip nepakeliu. Nurišau visus maišus ir šiaip ne taip pakėliau, bet paskui prireikė 15 minučių poilsio. Vienai motociklo geriau nemėtyti. Geriau kur nors prie vyrų. Tada visi prišoka ir puola kelti. Ir džentelmenai pabūna, ir patys dėl to labai gerai jaučiasi.“</p> <p>Liucija nedidelio ūgio, apžergusi motociklą vos siekia kojomis žemę. Vyrai supratingai padeda merginai, jeigu reikia, apsuka motociklą. „Man per sunku“, – teisinasi ji.</p> <p>Ką čia slėpti – vyrai motociklais laksto labai greitai. Jų kompanijoje atsidūrusioms moterims ir merginoms belieka su tuo susitaikyti ir paklusti. Tačiau Viktorija neigia, kad dėl greičio viršijimo, važiavimo saugumo su vyrųkais kykla nesutarimų. O apie „nardymą“ tarp mašinų negali būti nė kalbos!</p> <p>Oksana Juškienė – ne nuobodi, bet pašėlusė moteris. Iš kur toks gyvenimo ritmas? Gal todėl, kad vyras Vytautas Juška biržiečių baikerių klubo AQUILA MCC prezidentas</p>
„Moteriška“	<p>Oksanos galvoje vis tik sukosi mergaitėms įprastos svajonės – ko nors siekti grožio srityje. „Svajonių tapti ugniagese gelbėtoja tikrai nebuvo. Turbūt paprasčiausiai todėl, kad tuo metu nebuvo tokių moterų, į kurias būtų galima lygiuotis“, – kalba ji.</p> <p>Kaip sako Oksana, vienintelis tikrai moteriškas dalykas jos gyvenime – darbas grožio salone „Astorija“. Ten ji jau apie metus rūpinasi, jog klientės puoštų ilgus blakstienos ir dailūs nagai.</p> <p>Darbas grožio srityje mane šiek tiek keičia. Anksčiau mano stilius buvo paprastas: džinsai, sportbačiai ir marškinėliai. Dabar jis moteriškesnis – daugiau dėviu sukneles, avių aukštakulnius“</p> <p>Negaliu skūstis aplinkinių dėmesio stoka. Galiau apsirengti seksualiai, bet niekada neperlenksiu lazdos ir visuomet išlaikysiu santūrumą. Kas per daug atvira – nebeįdomu. Nublanksta moteriškas žavesys ir nebelieka paslapties. Vyras, mūsų šeimos draugai ne veltui pripažįsta: slepiuosi po kažkokių apsauginių šydu, kurio niekaip jiems nepavyksta atskleisti.</p>
„Nemoteriška“	<p>Pašnekovė augo Skrebiškių kaime, supama vyriškos aplinkos – septynių toje pačioje gatvėje gyvenusių berniukų kompanijoje ji buvo vienintelė mergaitė. „Nuo mažų dienų su visokiomis birbynėmis važinėdavau, karuose, muštynėse dalyvaudavau, kaip Tarzanas visur eidavau“, – juokiasi moteris. Oksana padėdavo ir ūkininkavusiems tėvams, tad gryname ore judri mergaitė išsiugdė puikią sveikatą. „Kaime kitaip - tai ne ant asfalto gyvent“, – sako ji.</p> <p>Ūgtelėjusią mergaitę vis labiau ėmė traukti mintis imtis kokio nors vyriško darbo – netgi turėjo minčių vairuoti krovinius automobilius ar net taksi.</p> <p>Moteris kalba, kad ją visada žavėjo uniformos: jos pašnekovei buvo tartum atsakingo pareigūno, ginančio, sergstinčio ir pagelbėjančio žmonėms, simbolis. O Juškieni patinka ir tokio pobūdžio darbuose vyraujanti disciplina.</p> <p><...> jai vis tiek artimesnė technika, automobiliai, motociklai. Megzti, siūti Oksana sako niekada nemokėjusi. Ji pati apsieina be ilgų nagų, makiažo. „Kartais juokiuosi – darbe, gaisrinėje, net nereikia galvoti, ką rengtis, nes yra uniforma.</p> <p>moteris patikina, kad kiekvienas savaip eina iš proto. „Gerai kai žmogus turi kokį nors pomėgį. Vieni žvejoja, kiti ką nors kolekcionuoja, o aš jaučiu silpnąbę motociklams, apie kuriuos išmanau geriau nei apie kosmetikos priemones (kvatoja). Argi tai blogai?!</p> <p>Baikerės ne tik važinėja, bet, ir prireikus gali atlikti smulkius motociklo remonto darbus. Rimtesnį remontą patiki dažnai jas kelionėse lydintiems bičiuliams baikeriams arba servisų specialistams.</p>

	<p>Ar motociklais važinėjančios moterys yra vyriškesnės? Jei vertintumėme moteris, kurios užsiima panašiais sportais, tai nesunkiai pastebėtume tendenciją, kad tai moterys, kurios užima vadovaujančias pozicijas arba yra techninės srities atstovės. Tai toli gražu nėra vyriškumas. Verčiau išskirti tokias savybes, kaip analitika, situacijos kontrolės poreikis, atsakomybės prisiėmimas. Ar tikrai tik vyriškumą pažymi gebėjimas prisiimti atsakomybę?</p>
	<p>Vaikystėje su tėvu mirkdavau garaže, kai jis tvarkydavo įvairią techniką, tarp kurios buvo ir motociklą.</p> <p>31-erių O.Juškienė nuo vaikystės mėgo birbiančius dviračius. Jau penktoje klasėje į mokyklą ji atburgzdavo motoroleriu. „Visuomet labiau mėgau techniką nei moteriškus dalykus“, – tvirtina Priešgaisrinėje gelbėjimo tarnyboje dispečere dirbanti Oksana.</p>
	<p>Ar lengva Jus pravirkdyti? Mane sunku pravirkdyti. Matau, kaip mano pažįstamos žiūrėdamos filmus ašaroja ir galvoju: gal aš vietoje širdies akmenį nešiojuos? Dabar kartais būna, kad apsiverkiu, bet tik iš džiaugsmo. Mane pravirkdyti gali tik dukryčių Laimėjimai: piešiniai, eilėraščių, dainelė. Tuomet atsisveikinant nieko kito neišeis palinkėti, kaip: verkite kuo dažniau.</p>

Priedas Nr. 2. Konferencijos pranešimo tezės

**ŠIAULIŲ
UNIVERSITETAS**
HUMANITARINIS
FAKULTETAS

STUDENTŲ DARBAI-2015

XIX

*bakalaurantų ir magistrantų mokslo darbų konferencija,
skirta 140-osioms Povilo Višinskio gimimo metinėms*

Programa ir pranešimų tezės

*BMK LEIDYKLA
Vilnius, 2015*

BAIKERIŲ SUBKULTŪROS FORMAVIMASIS PASAULYJE IR LIETUVOJE

Inga Petkūnaitė (Šiaulių universitetas)
Kultūros studijų magistro programa, II k.
Vadovas prof. dr. Arūnas Gumuliauskas

Baikeris (angl. *biker* – motociklininkas) – tai motociklininkų susivienijimo narys, kuris įvairiais būdais akcentuoja priklausomybę klubui. Baikerių subkultūra pradėjo formuotis XX a. pradžioje JAV. William L. Dulaney (Dulaney 2005) išskiria 3 formavimosi laikotarpius:

1. Pirminio formavimosi laikotarpis: 1901–1944 m. JAV kuriamos motociklininkus vienijančios organizacijos, kurios siekia suformuoti teigiamą motociklizmo įvaizdį visuomenėje. Nariams taikomos griežtos taisyklės, joms nepaklūstantiesiems nurodyti vartotas terminas *outlaw* (liet. – už įstatymo ribų).

2. Formavimosi laikotarpis: 1945–1957 m. Antrojo pasaulinio karo veteranai nesugebėjo integruotis į civilių gyvenimą, todėl sukūrė naują socialinę grupę, savitą kultūros alternatyvą. Jie būrėsi į bendraminčių kompanijas, o suburiančiu laisvalaikiu tapo važinėjimas ir lenktyniavimas motociklais. Žiniasklaida ir kino pramonė formavo neigiamą baikerių įvaizdį: jie buvo pristatomi kaip įstatymų ir visuomenės normų pažeidėjai.

3. Transformavimosi laikotarpis: nuo 1958 m. iki dabar. Nuo 5-ojo iki 7-ojo dešimtmečio baikerių subkultūros idėja iš JAV ėmė sparčiai plisti ne tik Šiaurės Amerikoje, bet ir kituose žemynuose: buvo kuriami nauji klubai, steigiami filialai. 7-ajame dešimtmetyje į baikerių subkultūros įvaizdžio formavimo procesą įsitraukė JAV teisėsauga: įtvirtino baikerių kaip įstatymo pažeidėjų ir organizuoto nusikalstamumo grupuočių įvaizdį. Nuo 7-ojo iki 9-ojo dešimtmečio baikerių kultūra plito kartu su roko muzika.

Motociklizmas ir daugiau ar mažiau organizuotas motociklininkų judėjimas Lietuvoje gyvuoja 9 dešimtmečius. O baikerių judėjimas tik pradeda trečią gyvavimo dešimtmetį. Lietuvoje pirmasis motociklas įregistruotas 1913 m. Motociklininkų klubinio judėjimo pradžia laikoma 1928 m. birželio 11 d., kai užregistruota asociacija Lietuvos motociklistų klubas (LMK). Netrukus motociklininkų klubai buvo įkurti Kaune, Šiauliuose ir Klaipėdoje. 1940 m. visi klubai buvo uždaryti, o didžioji dalis motociklų nacionalizuoti (Bružas 2012). Nuo 1996 m. Lietuvoje sparčiai kūrėsi baikerių klubai, todėl, siekiant koordinuoti jų veiklą, 2005 m. įkurtas Lietuvos baikerių kongresas. Šiuo metu Lietuvoje veikia 48 motociklininkų susivienijimai ir grupės.